

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
БУКОВИНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-педагогічної роботи
доцент _____ І.В.Геруш
“ 24 ” _____ 2021 р.

ДОВІДНИК ДЛЯ СТУДЕНТА
(СИЛАБУС)
з вивчення навчальної дисципліни

АНАТОМІЯ ЛЮДИНИ

Галузь знань 22 Охорона здоров'я
(код і назва галузі знань)

Спеціальність 225 медична психологія
(код і назва спеціальності)

Освітній ступінь _____ магістр
(магістр, бакалавр, молодший бакалавр)

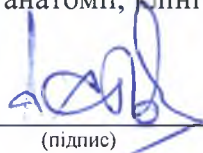
Курс навчання I, II

Форма навчання _____ денна
(денна, заочна, дистанційна)

Кафедра анатомії, клінічної анатомії та оперативної хірургії
(назва кафедри)

Схвалено на методичній нараді кафедри анатомії, клінічної анатомії та оперативної хірургії
«08» червня 2021 року (протокол № 21).

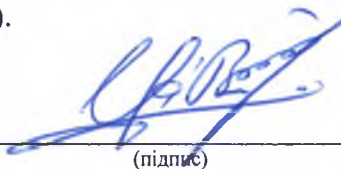
Завідувач кафедри, професор

_____
(підпис)

(О.М.Слободян)

Схвалено предметною методичною комісією з медико-біологічних дисциплін
«15» серпня 2021 року (протокол № 1).

Голова предметної методичної
комісії, професор

_____
(підпис)

(В.В.Кривецький)

1. ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ ПРО НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ, ЯКІ ВИКЛАДАЮТЬ НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Кафедра	Анатомії, клінічної анатомії та оперативної хірургії
Прізвище, ім'я, по батькові науково-педагогічних працівників, посада, науковий ступінь, вчене звання, e-mail	Слободян Олександр Миколайович – завідувач кафедри, доктор медичних наук, професор, slobodjanaleksandr@bsmu.edu.ua ; Товкач Юрій Васильович – доцент, кандидат медичних наук, доцент, baza@bsmu.edu.ua ; Кашперук-Карпюк Інна Сергіївна – доцент, кандидат медичних наук, доцент, kashperuk.inna@bsmu.edu.ua ; Каратеєва Світлана Юріївна – доцент, кандидат медичних наук, доцент, karateeva@bsmu.edu.ua ; Лаврів Леся Петрівна – доцент, кандидат медичних наук, lesia.lavriv@bsmu.edu.ua ; Швець Наталія Валентинівна – доцент, кандидат медичних наук, nata252@bsmu.edu.ua ; Кривецький Ігор Вікторович – асистент, кандидат медичних наук, igorkryvetsky@bsmu.edu.ua
Веб-сторінка кафедри на офіційному веб-сайті університету	https://www.bsmu.edu.ua/anatomiyi-topografichnoyi-anatomiyi-ta-operativnoyi-hirurgiyi/
Веб-сайт кафедри	http://ohta.bsmu.edu.ua
E-mail	top_anatomy@bsmu.edu.ua
Адреса	м. Чернівці, вул. Ризька 1
Контактний телефон	+38 (050) 507-53-20

2. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Статус дисципліни	Нормативна(за вибором)
Кількість кредитів	11
Загальна кількість годин	330
Лекції	20(10+10)
Практичні заняття	190(150+40)
Самостійна робота	120(80+40)
Вид заключного контролю	підсумковий модульний контроль (3)

3. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (АНОТАЦІЯ)

Процес розбудови правової держави, заснованої на верховенстві права та пріоритеті прав і свобод людини, формування громадянського суспільства в сучасній Україні потребує виховання компетентних, відповідальних, свідомих громадян. Оскільки вагоме значення правової освіти в сучасному суспільстві зумовлюється насамперед тим, що право врегульовує найважливіші сфери суспільного життя, визначає поведінку особи в тій чи іншій ситуації, саме тому обізнаність у праві є виявом елементу загальної культури людини, сприяє кращому використанню та захисту кожним громадянином своїх прав і виконанню обов'язків.

Адже сьогодні без належного рівня правових знань і навиків неможлива свідома участь людини у правовому житті.

Правознавство та медичне законодавство – це суспільна наука, що вивчає право як особливу систему соціальних норм, правові форми організації, розширюється діапазон фахівців, освоюються нові горизонти та відбувається інтеграція у світові тенденції цієї царини.

Навчальна дисципліна «Правознавство та медичне законодавство» є необхідною складовою у компетентнісному підході до формування медичної сестри, яка зобов'язана розуміти спектральність системи права України, знати національну нормативно-правову базу, основи права в медицині, в разі потреби має коректно застосовувати отримані знання у практичній діяльності.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є будова, структура та особливості топографії всіх органів тіла людини, принцип об'єднання їх у системи та апарати. Заняття з анатомії передбачають систематичне вивчення форми, будови, топографічних взаємовідношень частин і органів тіла з урахуванням вікових, статевих та індивідуальних особливостей. У лекційному курсі студенти широко знайомляться з даними ембріології, порівняльної анатомії, антропології, варіантами, аномаліями та вадами розвитку органів та організму в цілому. На практичних заняттях студенти набувають не тільки теоретичні знання, а й практичні навички з препарування, відшукування та ідентифікації органів та їх частин на трупному матеріалі, вмінню визначити проекцію органів на поверхню тіла, навичок вивчення живого організму з використанням рентгенологічного, ультразвукового, комп'ютерного досліджень.

Міждисциплінарні зв'язки «Медична психологія»:

а) базуються на вивченні студентами дисциплін «Медична біологія», «Біофізика», «Хімія», «Гістологія, цитологія» та «Латинська мова»;

б) закладають основи вивчення студентами дисциплін «Топографічна анатомія та оперативна хірургія», «Патоморфологія» та «Фізіологія», що передбачає формування умінь застосовувати знання з анатомії людини в процесі подальшого навчання й у професійній діяльності;

в) закладають основи особистісної культури, формують навички дотримання лікарської етики та деонтології.

4. ПОЛІТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

4.1. Перелік нормативних документів:

- Положення про організацію освітнього процесу (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/03/polozhennya-pro-organizacziyu-osvitnogo-proczesu-u-vdnzu-bukovinskij-derzhavnij-medichnij-universitet.pdf>);
- Інструкція щодо оцінювання навчальної діяльності студентів БДМУ в умовах впровадження Європейської кредитно-трансферної системи організації навчального процесу (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/03/bdmu-instrukciya-shhodo-oczinuvannya-%D1%94kts-2014-3.pdf>);
- Положення про порядок відпрацювання пропущених та незарахованих занять (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/reworks.pdf>);

- Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/07/polozhennya-pro-apelyacziyu-rezultativ-pidsumkovogo-kontrolyu-znan.pdf>);
- Кодекс академічної доброчесності (https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/kodeks_academic_faith.pdf);
- Морально-етичний кодекс студентів (https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/ethics_code.docx);
- Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/antiplagiat-1.pdf>);
- Положення про порядок та умови обрання студентами вибіркових дисциплін (https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/04/nakaz_polozhennyz_vybirkovi_dyscypliny_2020.pdf);
- Правила внутрішнього трудового розпорядку Вищого державного навчального закладу України «Буковинський державний медичний університет» (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/03/17.1-bdmu-kolektivnij-dogovir-dodatok.doc>).

4.2. Політика щодо дотримання принципів академічної доброчесності здобувачів вищої освіти:

- самостійне виконання навчальних завдань поточного та підсумкового контролів без використання зовнішніх джерел інформації;
- списування під час контролю знань заборонені;
- самостійне виконання індивідуальних завдань та коректне оформлення посилань на джерела інформації у разі запозичення ідей, тверджень, відомостей.

4.3. Політика щодо дотримання принципів та норм етики та деонтології здобувачами вищої освіти:

- дії у професійних і навчальних ситуаціях із позицій академічної доброчесності та професійної етики та деонтології;
- дотримання правил внутрішнього розпорядку університету, бути толерантними, доброзичливими та виваженими у спілкуванні зі студентами та викладачами, медичним персоналом закладів охорони здоров'я;
- усвідомлення значущості прикладів людської поведінки відповідно до норм академічної доброчесності та медичної етики.

4.4. Політика щодо відвідування занять здобувачами вищої освіти:

- присутність на всіх навчальних заняттях (лекціях, практичних (семінарських) заняттях, підсумковому модульному контролі) є обов'язковою з метою поточного та підсумкового оцінювання знань (окрім випадків з поважних причин).

4.5. Політика дедлайну та відпрацювання пропущених або незарахованих занять здобувачами вищої освіти:

- відпрацювання пропущених занять відбувається згідно з графіком відпрацювання пропущених або незарахованих занять та консультацій.

5. ПРЕРЕКВІЗИТИ І ПОСТРЕКВІЗИТИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (МІЖДИСЦИПЛІНАРНІ ЗВ'ЯЗКИ)

Перелік навчальних дисциплін, на яких базується вивчення навчальної дисципліни	Перелік навчальних дисциплін, для яких закладається основа в результаті вивчення навчальної дисципліни
Медична біологія	Питання філогенезу органів та систем. Онтогенетичний розвиток людини. Дані з анатомії та фізіології людського організму. Взаємовідношення організму людини із зовнішнім середовищем, та вплив останнього на анатомічну будову на різних етапах розвитку людини.
Біофізика	Властивості твердих тіл. Закони механіки. Електричні явища в тканинах.

Хімія	Питання органічної та неорганічної хімії щодо властивостей газів, металів, солей, білків, жирів та вуглеводів.
Гістологія, цитологія	Тканинний та клітинний рівень будови органів та структур організму.
Латинська мова	Грамотичне обґрунтування та розуміння анатомічних термінів.

6. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ:

6.1. Метою вивчення навчальної дисципліни є формування у студентів – майбутніх медичних працівників достатнього об'єму знань про будову органів і тканин тіла людини, про їх основні функції, що є необхідним для правильного і глибокого засвоєння спеціальних дисциплін. Вивчення анатомії полягає не лише у надбанні теоретичних знань, але й практичних навичок по впізнанню органів та їх частин на препаратах, муляжах, таблицях. Здобуті знання дають можливість студентам вищих медичних навчальних закладів навчитися самостійно орієнтуватися в конкретних клінічних ситуаціях.

На основі вищезгаданого досягається кінцева мета курсу – набуття кожним студентом знань з анатомії людини у світлі природничо-наукових уявлень про будову і функції організму людини, вмінню використовувати набуті знання при подальшому вивченні інших медичних дисциплін, клінічної практичної діяльності.

6.2. Основними завданнями вивчення дисципліни є формування правової культури та правосвідомості майбутніх медичних працівників – це виховує у студентів повагу до законів, прав, свобод, вимагає самостійно розуміти, зміст законів, підзаконних правових актів, постійно удосконалювати і вивчати законодавчі акти, які регулюють професійну діяльність медичних працівників. Здобуті правові знання дадуть можливість, студентам медичних навчальних закладів навчитися самостійно орієнтуватися у правовому колі діяльності установ охорона здоров'я, знаходити потрібні необхідні нормативні документи, обирати оптимальні варіанти правомірної поведінки у своїй професійній діяльності. Правові знання потрібні студенту не тільки як спеціалісту – громадянину, але і як майбутньому керівнику, підприємцю громадському та політичному діячу.

7. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ФОРМУВАННЮ ЯКИХ СПРИЯЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА:

Згідно з вимогами стандарту дисципліна забезпечує набуття студентами *компетентностей*:

– **7.1.інтегральна** – магістр медсестринства здатний вирішувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі охорони здоров'я із застосуванням положень, теорій та методів гуманітарних та фундаментальних наук, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

– **7.2. загальні:**

ЗК 1. Здатність застосовувати набуті знання у практичних ситуаціях.

ЗК 2. Знання та розуміння предметної галузі та розуміння професії.

ЗК 3. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел із застосуванням інформаційних та комунікаційних технологій.

– **7.3. спеціальні (фахові, предметні):**

ФК 11. Здатність до діагностування невідкладних станів, визначення тактики і надання екстреної та невідкладної медичної допомоги.

8. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

8.1. Вміти:

- демонструвати і описувати анатомічну будову органів, систем органів людини;
- визначати на анатомічних препаратах топографо-анатомічні взаємовідносини органів і систем органів людини;
- вміти оцінювати вікові, статеві та індивідуальні особливості будови органів людини;
- вміти оцінювати вплив соціальних умов та праці на розвиток і будову організму людини;
- вміти застосовувати латинські анатомічні терміни та їх українські еквіваленти відповідно до вимог міжнародної анатомічної номенклатури (Сан-Пауло,1997; Київ, 2001);

8.2. Знати:

- а) - форму та будову органів, об'єднаних у системи;
  - форму і будову кісток (systema skeletale);
  - з'єднань кісток(systema articulare);
  - будову м'язів (systema musculare);
  - будову нутроців (systema digestorium, respiratorium, urinarium, genitalia);
  - характеристику органів внутрішньої секреції (glandulae endocrinae);
  - будову органів та утвори імунної системи;
  - будову центральної та периферійної нервової системи (у тому числі автономний відділ периферійної нервової системи (systema nervorum);
  - органи чуття (systema sensuum);
  - загальний покрив (integumentum commune);
  - серцево-судинна (systema cardiovasculare);
  - лімфоїдну систему (systema lymphoideum);
- б) взаємне розміщення органів, судин, нервів у різних ділянках тіла, що має велике значення для хірургії;
- в) вікові та статеві аспекти анатомічних особливостей індивідуального розвитку людини на різних етапах онтогенезу;
- г) закономірності пренатального та раннього постнатального розвитку органів людини, варіантів мінливості органів, вад розвитку.

8.3. Демонструвати:

ПРН 6. Розробляти моделі, стратегії й план дій щодо здійснення психологічних (медико-психологічних) втручань і надання послуг.

ПРН 12. Планувати і виконувати наукові та прикладні дослідження, спрямовані на отримання нових знань та/або створення нових технологій у сфері медичної психології.

9. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Опис кожного модуля дисципліни:

9.1. Конкретні цілі вивчення модуля (змістових модулів).

Конкретні цілі модуль № 1

- Визначати предмет і задачі анатомії, основні анатомічні методи дослідження;
- Оцінювати основні сучасні напрямки розвитку анатомії;
- Аналізувати етапи становлення анатомії людини як фундаментальної дисципліни;
- Аналізувати внесок видатних учених-анатомів різних епох у розвиток анатомії людини;

- Аналізувати внесок видатних учених-анатомів України і Києва у становлення української школи анатомів і, зокрема, буковинської анатомічної школи.
- Визначити основні стадії ембріогенезу. Аналізувати похідні кожного зародкового листка.
- Застосовувати анатомічну термінологію для позначення кісток скелету, пояснення їх топографії;
- Застосовувати анатомічні площини і осі для пояснення топографії кісток і їх окремих частин;
- Визначати і аналізувати поняття "кістка як орган";
- Аналізувати механізми розвитку кісток в ембріогенезі;
- Застосовувати класифікацію кісток для аналізу будови кісток скелету;
- Описувати і демонструвати будову кісток тулуба, черепа і кінцівок.
- Визначати і аналізувати типи з'єднань між кістками;
- Аналізувати розвиток з'єднань між кістками в філо- і онтогенезі;
- Описати і продемонструвати з'єднання між кістками тулуба;
- Описати і продемонструвати з'єднання між кістками черепа;
- Описати і продемонструвати з'єднання між кістками верхніх кінцівок;
- Описати і продемонструвати з'єднання між кістками нижніх кінцівок;
- Визначати і аналізувати поняття „м'яз як орган”;
- Аналізувати класифікацію скелетних м'язів за топографією, розвитком, будовою, формою та ін.;
- Аналізувати розвиток скелетних м'язів у філо- і онтогенезі;
- Описати і продемонструвати м'язи і фасції тулуба;
- Описати і продемонструвати м'язи і фасції голови та шиї;
- Описати і продемонструвати м'язи і фасції верхніх кінцівок;
- Описати і продемонструвати м'язи і фасції нижніх кінцівок.
- Аналізувати класифікацію внутрішніх органів;
- Визначити загальний план будови трубчастих органів і оцінювати органоспецифічні риси будови, притаманні трубчастому органу, зумовлені його функцією.
- Визначити загальний план будови паренхіматозних органів;
- Аналізувати розвиток органів травної системи в ембріогенезі;
- Аналізувати аномалії і варіанти розвитку органів травної системи;
- Описати і продемонструвати будову органів травної системи;
- Аналізувати розвиток органів сечової системи в ембріогенезі;
- Аналізувати аномалії і варіанти розвитку органів сечової системи;
- Описати і продемонструвати будову органів сечової системи.
- Аналізувати розвиток органів жіночої статеві системи в ембріогенезі;
- Аналізувати аномалії і варіанти розвитку органів жіночої статеві системи;
- Аналізувати розвиток органів чоловічої статеві системи в ембріогенезі;
- Аналізувати аномалії і варіанти розвитку органів чоловічої статеві системи;

- Описати і продемонструвати на препаратах будову внутрішніх і зовнішніх жіночих статевих органів;
- Описати і продемонструвати на препаратах будову внутрішніх і зовнішніх чоловічих статевих органів.
- Визначити загальні закономірності будови і функції центральних органів імунної системи (первинних лімфатичних або лімфоїдних органів);
- Описати і продемонструвати будову органів імунної системи;
- Визначити загальні закономірності будови і функції органів ендокринної системи;
- Описати і продемонструвати будову органів ендокринної системи;

Конкретні цілі модуль № 2

- Визначити загальні принципи будови і функції ЦНС;
- Аналізувати розвиток ЦНС у філо- і онтогенезі;
- Аналізувати аномалії і варіанти розвитку спинного і головного мозку;
- Описати і продемонструвати зовнішню і внутрішню будову спинного мозку.
- Аналізувати класифікацію відділів головного мозку за анатомічними принципами і за розвитком;
- Описати і продемонструвати зовнішню і внутрішню будову відділів головного мозку.
- Визначити загальні принципи будови і функції органів чуття;
- Аналізувати розвиток органів чуття в філо- і онтогенезі;
- Аналізувати аномалії і варіанти розвитку органів чуття;
- Описати і продемонструвати будову очного яблука і додаткових структур ока;
- Описати і продемонструвати будову зовнішнього вуха, середнього вуха і внутрішнього вуха.
- Аналізувати класифікацію черепних нервів.
- Визначити загальні принципи будови черепних нервів, різних за походженням.
- Аналізувати загальну будову вегетативних вузлів голови.
- Описувати і демонструвати будову I-XII пар черепних нервів.
- Визначити загальні принципи будови і функції автономної частини периферійної нервової системи (вегетативної нервової системи);
- Визначити загальні принципи будови і функції периферійної нервової системи;
- Описати і продемонструвати будову соматичних нервових сплетень;
- Аналізувати джерела іннервації органів голови, порожнини шиї, грудної та черевної порожнини і порожнини малого таза.
- Аналізувати джерела іннервації шкіри, м'язів і суглобів верхньої кінцівки;
- Аналізувати джерела іннервації шкіри, м'язів і суглобів нижньої кінцівки.

Конкретні цілі модуль № 3

- Аналізувати розвиток серця в філо- і онтогенезі;

- Аналізувати аномалії і варіанти розвитку серця;
- Описати і продемонструвати будову серця;
- Описати велике, мале коло кровообігу, кровообіг плода.
- Визначити загальні принципи будови і функції серцево-судинної системи.
- Описати і продемонструвати артеріальні судини голови та шиї.
- Описати і продемонструвати вени голови та шиї.
- Визначити лімфатичні судини і вузли голови та шиї.
- Аналізувати джерела кровопостачання і іннервації органів голови та шиї.
- Визначити загальні принципи будови і функції артеріальних судин;
- Аналізувати джерела і механізм розвитку артерій в ембріогенезі ;
- Аналізувати аномалії і варіанти розвитку артеріальних судин;
- Описати і продемонструвати будову артерій грудної порожнини, черевної порожнини і порожнини малого таза;
- Визначити загальні принципи будови і функції венозних судин;
- Аналізувати джерела і механізм розвитку вен в ембріогенезі ;
- Аналізувати аномалії і варіанти розвитку венозних судин;
- Описати і продемонструвати будову вен тулуба;
- Визначити загальні принципи будови і функції лімфатичних судин;
- Описати і продемонструвати судини верхніх кінцівок;
- Описати і продемонструвати судини нижніх кінцівок;
- Аналізувати джерела кровопостачання органів голови, порожнини шиї, грудної та черевної порожнини і порожнини малого таза.
- Аналізувати джерела кровопостачання шкіри, м'язів і суглобів верхньої кінцівки;
- Аналізувати джерела кровопостачання шкіри, м'язів і суглобів нижньої кінцівки.

9.2. Тематична структура модуля (змістових модулів).

Тема 1. Загальний план будови організму людини. Загальна будова хребців. Хребет, його форма, вигини. Будова шийних, грудних і поперекових хребців. Крижова і куприкова кістка.

Загальні дані про скелет. Розвиток кісток (у філогенезі і онтогенезі). Первинні і вторинні кістки. Класифікація кісток. Кістка як орган. Компактна і губчаста кісткові речовини, їх будова. Хімічний склад, фізичні і механічні властивості кістки. Стислі дані про філо- і онтогенез хребтового стовпа. Загальна характеристика хребтового стовпа. Загальний план будови хребців. Особливості будови шийних, грудних, поперекових хребців, крижової кістки, куприкової кістки. Вікові і статеві особливості будови хребців. Вплив соціальних і екологічних факторів на будову хребців. Вади розвитку хребців.

Тема 2. Ребра, груднина. Грудна клітка в цілому.

Розвиток ребер і груднини в філо- і онтогенезі. Класифікація ребер. Будова ребер і груднини. Форми мінливості ребер і груднини, варіанти та аномалії розвитку. Вікові і статеві особливості будови груднини. Вплив соціальних і екологічних факторів на будову ребер і груднини.

Тема 3. Основні структури лобової, тім'яної та потиличної кісток.

Особливості будови та розвитку кісток черепа, положення, будову потиличної, тім'яних та лобової кісток. Вміти показати на черепі та окремих препаратах границі потиличної, тім'яних та лобової кісток, їх складові частини, структури на них.

Тема 4. Основні структури скроневої кістки.

Розміщення, складові частини, будову скроневої кістки, її участь в утворенні стінок різних порожнин черепа, частини скроневої кістки — лускоподібна, барабанна, кам'яниста (особливості її розвитку).

Тема 5. Основні структури клиноподібної та решітчастої кісток.

Особливості будови та розвитку решітчастої та клиноподібної кісток, їх розміщення, участь в утворенні структур черепа.

Тема 6. Основні структури дрібних кісток лицевого черепа.

Вивчення будови, розташування піднебінної кістки, верхньої та нижньої щелеп, дрібних кісток лицевого черепа, їх взаєморозміщення із суміжними кістками, участь в утворенні порожнин черепа.

Тема 7. Верхня щелепа.

Будова та топографія верхньощелепної кістки. Зуби верхньої щелепи.

Тема 8. Нижня щелепа.

Будова та топографія нижньої щелепи. Зуби нижньої щелепи. Статеві відмінності будови

Тема 9. Склепіння, та зовнішня основа черепа.

Особливості утворення склепіння черепа, види швів черепа та назви. Структури основи черепа.

Тема 10. Внутрішня основа черепа.

Черепні ямки на внутрішній основі черепа, чим вони утворені, відмежовані одна від одної, які структури розміщені на них, те за допомогою чого і з чим вони сполучаються.

Тема 11. Очна ямка, кісткова порожнина носа, порожнина рота.

Топографія і будову порожнини носа, очної, черепних та позачерепних ямок.

Тема 12. Череп в цілому. Зовнішня основа черепа. Рентгенанатомія черепа.

Розвиток кісток мозкового та лицевого черепа, стадії розвитку які проходять кістки черепа і на які групи по розвитку діляться. Особливості рентгенанатомії черепа.

Тема 13. Скелет верхньої кінцівки: загальний план будови. Кістки плечового поясу. Плечова кістка.

Верхня кінцівка: її відділи. Кістки верхньої кінцівки: відділи. Пояс верхньої кінцівки: ключиця, лопатка; їх будова. Вільна частина верхньої кінцівки: плечова кістка, кістки передпліччя і кисті, сесамоподібні кістки; їх будова. Терміни скостеніння кісток верхньої кінцівки. Розвиток кісток верхньої кінцівки в онтогенезі. Варіанти та аномалії розвитку кісток верхньої кінцівки. Форма, особливості розвитку і будови лопатки, ключиці, плечової кістки. Навчитися визначати за специфічними ознаками належність кісток до однієї із сторін тіла і правильно орієнтувати їх по відношенню до живої людини.

Тема 14. Кістки передпліччя та кисті.

Особливості будови променевої і ліктьової кісток і кісток кисті. Вміти визначити належність кісток до однієї із кінцівок.

Тема 15. Скелет нижньої кінцівки: загальний план будови. Кульшова кістка.

Таз в цілому. Стегнова кістка. Наколінок.

Нижня кінцівка: її відділи. Кістки нижньої кінцівки: відділи. Пояс нижньої кінцівки: кульшова кістка; її будова. Частина кульшової кістки, їх будова. Вільна частина нижньої кінцівки: стегнова кістка, кістки гомілки, стопи; їх будова. Терміни скостеніння кісток нижньої кінцівки. Розвиток кісток нижньої кінцівки в онтогенезі. Варіанти та аномалії розвитку кісток нижньої кінцівки.

Тема 16. Кістки гомілки та стопи.

Форма, взаємне положення та особливості будови кісток гомілки і стопи. Визначити відмінності скелету нижніх кінцівок від верхніх та вміти їх обгрунтувати. Вміти визначити належність кісток до однієї з кінцівок.

Тема 17. Види з'єднань кісток. Атланта-потиличний суглоб. Скренево-нижньощелепний суглоб.

Види з'єднань взагалі, види з'єднань між хребцями. З'єднання між першим шийним хребцем і потиличною кісткою. Вивчити будову скренево-нижньощелепного суглоба.

Тема 18. З'єднання хребців та ребер.

Особливості з'єднання ребер із хребтом та грудниною, з'єднання кісток плечового поясу, будову плечового суглоба.

Тема 19. З'єднання кісток плечового поясу. Плечовий суглоб.

Грудинно-ключичний та лопатковоключичний суглоби, їх компоненти, зв'язковий апарат, будова плечового суглобу.

Тема 20. Ліктювий суглоб. З'єднання кісток передпліччя. Променево-зап'ястковий суглоб. Суглоби кисті.

Загальна характеристика ліктювого суглоба, будова ліктювого суглоба (суглобові поверхні, які утворюють кожен суглоб, прикріплення капсули на кожній кістці, зв'язковий апарат), рухи в ньому, променево-зап'ястковий суглоб (суглобові поверхні, які його утворюють, суглобовий диск, капсула, зв'язковий апарат), а також такі суглоби: міжзап'ясткові, середньозап'ястковий, горохоподібної кістки, зап'ястково-п'ястковий, зап'ястково-п'ястковий суглоб великого пальця, міжп'ясткові суглоби.

Тема 21. З'єднання кісток таза. Кульшовий суглоб.

Особливості структур крижовоклубового суглобу (суглобові поверхні, капсула, її прикріплення, зв'язки) і лобковий симфіз. затульну перетинку і канал, великий і малий сідничний отвори, загальна характеристика кульшового суглобу (суглобові поверхні, їх особливості, кульшова губа, капсула, місця її прикріплення, внутрішньокапсульні і капсульні зв'язки).

Тема 22. Колінний суглоб. З'єднання кісток гомілки. Надп'яtkово-гомілковий суглоб. Суглоби та склепіння стопи.

Будова колінного суглоба (його суглобові поверхні, їх особливості, капсулу суглоба), особливості будови синовіальної оболонки капсули, її складки, зв'язки, що укріплюють суглоб. Загальна характеристика і взаємовідношення, будова суглобових поверхонь дистальних кінців кісток гомілки і надп'яtkової кістки, які приймають участь в утворенні надп'яtkово-гомілкового суглоба

Тема 23. Будова скелетного м'яза. М'язи та фасції спини.

Загальні відомості про розвиток, будову і функції скелетних м'язів. Головні кісткові утворення, до яких фіксуються м'язи спини. Топографічні ділянки спини. Поверхневі м'язи спини

та їх поділ на дві групи: м'язи, які зв'язані з кістками плечового поясу, і м'язи, які прикріплюються до ребер. Власні м'язи спини, вказують на особливості їх розвитку.

Тема 24. М'язи та фасції грудей. Діафрагма.

Кісткові утворення, на яких фіксовані м'язи грудної клітки. Ділянки грудей, їх межі, напрямок шкірних розрізів при препаруванні м'язів. Місця початку і прикріплення м'язів грудей, поширене їх розміщення та функцію. Ділянки розміщення внутрішніх і зовнішніх міжреберних, підреберних м'язів та поперечного м'яза грудної клітки. Фасції грудей, діафрагма.

Тема 25. М'язи та фасції живота. Піхва прямого м'яза живота. Пахвинний канал.

Основні рельєфні структури живота, його границі, відділи та ділянки. місця початку та прикріплення зовнішнього косоного м'яза живота, напрям його волокон, апоневроз, пахвинну зв'язку, присередню та бічну ніжки останньої. Прямі та пірамідальні м'язи, їх початок, прикріплення, сухожилкові перемички прямих м'язів. Розвиток м'язів живота, їх функція, роль в утворенні черевного пресу, деталі топографічних взаємовідносин. Особливості передньої і задньої стінок піхви прямого м'яза живота. Стінки пахвинного каналу, зв'язки, складки і ямки на внутрішній поверхні передньої стінки живота, їх відношення до кілець пахвинного каналу.

Тема 26. Мімічні м'язи. Жувальні м'язи.

Рельєфні структури обличчя та голови: лобові горби, виличні дуги, краї: над-, підчочномкові та нижній, кут нижньої щелепи. Початок та прикріплення жувальних м'язів, їх функція та розвиток. Початок та прикріплення мімічних м'язів, підкреслюють особливості їх топографії.

Тема 27. Фасції та клітковинні простори голови.

Розміщення та топографія фасцій та клітковинних просторів голови, які м'язи або органи ший обгортає кожна фасція. Міжфасційні клітковинні простори голови, їх значення.

Тема 28. Поверхневі та глибокі м'язи ший.

Розміщення, місце початку та прикріплення латеральної групи поверхневих м'язів ший (підшкірного та грудинно-ключично-соскового м'язів). Розвиток м'язів ший з першої, другої вісцеральних, з брових дуг, вентральних частин шийних міотомів. Місце початку і прикріплення глибоких м'язів (драбинчасті, довгі м'язи ший й голови, прямі м'язи голови), їх функція.

Тема 29. Трикутники ший. Фасції та клітковинні простори ший.

Міждрабинчастий і переддрабинчастий простір, драбинчасто-хребтовий трикутник, хід підключичної артерії і вени. Розміщення фасцій ший, міжфасційні клітковинні простори ший, їх сполучення з грудною порожниною, значення.

Тема 30. М'язи та фасції плечового поясу і плеча. Пахвова порожнина.

Групи м'язів верхньої кінцівки. Розташування, місця початку і прикріплення м'язів плечового поясу. Фасції плечового поясу і плеча, міжм'язові перегородки, кістково-м'язові футляри м'язів. Канал променевого нерва, присередню та бічні двоголові борозни плеча. Стінки пахової порожнини, нижній і верхній її отвори.

Тема 31. М'язи передпліччя і кисті. Фасції та синовіальні піхви сухожилків м'язів верхньої кінцівки.

Особливості будови та топографії, топографічні структури ліктьової ділянки та передньої ділянки передпліччя. М'язи кисті. Кістково-фіброзні канали, синовіальні піхви.

Тема 32. М'язи та фасції нижньої кінцівки.

Розташування, місця початку і прикріплення м'язів нижньої кінцівки.

Тема 33. Зовнішні та внутрішні м'язи таза. Над- і підгрушоподібні отвори. Фасції тазу. М'язи та фасції стегна. Стегновий та привідний канали.

Грушоподібний м'яз, його початок, вихід з порожнини тазу і прикріплення. Внутрішній затульний м'яз, початок, хід, місце виходу з порожнини тазу, приєднання до нього близнюкових м'язів та їх прикріплення. Особливості будови та топографії фасцій тазу.

Топографічні ділянки стегна. Широка фасція стегна. М'язи передньої і присередньої груп, їх початок, прикріплення, функція. Будова стегового та привідного каналів. Стінки стегового трикутника, передньої стегової борозни, привідного каналу

Тема 34. М'язи гомілки. Підколінна ямка. Гомілково-підколінний канал. М'язи стопи. Фасції та синовіальні піхви сухожилків м'язів нижньої кінцівки.

Розміщення м'язів гомілки, їх поділ на передню, задню та бічну групи. Особливості будови, топографії та функцій м'язів стопи. Будова та топографія гомілково-підколінного каналу та структур, які його утворюють. Будова та топографія підколінної ямки.

Будова та топографія синовіальних піхв сухожилків м'язів нижньої кінцівки. Особливості будови та топографії фасцій м'язів нижньої кінцівки.

Тема 35. Практичні навички і узагальнення матеріалу з модуля 1 «Анатомія опорно-рухового апарату та нутроців»

Тема 36. Підсумковий модульний контроль № 1

Тема 37. Загальна характеристика травної системи. Ротова порожнина. Зуби.

Відділи травної системи, будова порожнини рота, її стінок, будова та особливості молочних і постійних зубів, порядок зміни зубів. Прикус, варіанти нормального прикусу.

Тема 38. Язик. Слинні залози. Піднебіння: м'яке, тверде. Зів.

Зів, структури які його утворюють. Порожнини які сполучаються за допомогою зіву. М'язи піднебіння, їх функціональне значення. Розміщуються піднебінних мигдаликів, їх будова і значення.

Тема 39. Глотка, стравохід.

Будова та топографія глотки, її частини, та сполучення. Будова стінки стравоходу, звуження стравоходу, їх практичне значення

Тема 40. Шлунок.

Будову, топографія, функція шлунку, стінки шлунку, структури слизової оболонки, заслінку і м'яз-замикач воротарної частини шлунку, відділи і відношення до очеревини.

Тема 41. Будова тонкої кишки.

Будову стінки тонкої кишки, складки слизової оболонки, ворсинки, розміщення лімфоїдних фолікулів. Відношення до очеревини тонкої кишки.

Тема 42. Будова товстої кишки. Відмінності товстої кишки від тонкої кишки.

Відділи товстої кишки, їх топографію і відношення до очеревини. Будова та топографію червоподібного відростка. Особливості переходу тонкої кишки в товсту і будову клубово-сліпокишкової заслінки

Тема 43. Будова печінки, жовчного міхура та підшлункової залози.

Форму, топографію і взаємовідношення печінки, жовчного міхура з підшлунковою залозою, селезінкою, тонкою і товстою кишкою. Частини жовчного міхура, його положення і відношення до очеревини, хід і місце зливання міхурової протоки із загальною печінковою, утворення, хід і

місце впадіння в дванадцятипалу кишку загальної жовчної протоки. Значення м'яза-стискача загальної жовчної протоки.

Тема 44. Очеревина: будова, похідні. Топографія органів в черевній порожнині.

Топографія очеревини в верхньому відділі (поверсі) черевної порожнини, стінки і сполучення печінкової, передшлункової і сальникової сумок. Сальниковий отвір, структури, які його утворюють. Приободовокишкові складки, найбільш постійні заглибини очеревини складки і ямки очеревини на передній стінці живота їх практичне значення.

Тема 45. Носова порожнина. Гортань.

Порожнина носа та її частини — присінок, власна порожнина носа, носоглотковий хід, загальний носовий хід, верхній, середній і нижній носові ходи на сагітальному розтині голови, вказують на їх сполучення. Порожнина гортані та її частини: вхід в гортань, присінок, проміжна частина, присінкова, голосова щілина, підголосникова порожнина, шлуночки гортані

Тема 46. Трахея, бронхи, легені.

Особливості будови та топографії трахеї. Головні бронхи, часткові та сегментарні бронхи. Особливості топографії та будови бронхіального і альвеолярного дерева. Границі легень, проекція часток та міжчасткових щілин на грудну стінку. Сегменти легень, порожнина плеври та її закутки

Тема 47. Нирки, сечоводи, сечовий міхур, сечівник.

Складові частини сечової системи. Форма, величина, поверхні, краї і полюси нирки. Ниркові ворота та ниркова пазуха, їх структури. Топографія сечоводів, їх відділи, будова стінок, статева різниця і топографія тазового сечового міхура, форма, частини, відношення до очеревини, положення сечового міхура. Топографія і будова сечівника.

Тема 48. Жіночі статеві органи.

Внутрішні жіночі статеві органи: яєчники, маткові труби, матку, піхву. Будова кіркової і мозкової речовини яєчників. Будова маткових труб, їх частини, топографія, відношення до очеревини. Структури, які відносяться до зовнішніх статевих органів (великі і малі соромітні губи, клітор, бартолінові залози, цибулини, дівочу перетинку).

Тема 49. Чоловічі статеві органи.

Чоловічі статеві органи, їх функціональне значення. придаток яєчка, його частини і будову. Сім'явиносна протока, її частини, положення і будову стінки, а також елементи сім'яного канатика. Топографія і будова передміхурової залози, цибулиносечівникові залози.

Тема 50. М'язи та фасції промежини.

Будова і топографія тазової і сечостатевої діафрагми. Фасції і зв'язковий апарат промежини, структури позалобкового, позапрямокишечного і сіднично-прямокишкового просторів.

Тема 51. Залози внутрішньої секреції. Органи імунної системи.

Загальне поняття імунітету, його види — клітинний і гуморальний, центральні (кістковий мозок і тимус) і периферійні органи імунної системи (лімфатичні вузли, селезінка, мигдалики, поодинокі лімфоїдні вузлики, групові лімфоїдні вузлики).

Тема 52. Спинний мозок.

Топографія спинного мозку, його межі. Зовнішня будова спинного мозку (поверхні, борозни, канатики, потовщення). Сегментарна будова спинного мозку. Співвідношення між хребцями і сегментами спинного мозку (правило Шипо). Внутрішня будова спинного мозку: центральний канал, сіра і біла речовина. Будова задніх, бічних і передніх рогів спинного мозку. Біла речовина: класифікація. Склад передніх, бічних і задніх канатиків спинного мозку. Власний сегментний апарат спинного мозку. Чутливий вузол спинномозкового нерва. Передні і задні корінці. Утворення стовбура спинномозкового нерва. Вікові особливості будови спинного мозку.

Тема 53. Головний мозок.

Головний мозок. Відділи головного мозку: великий мозок, мозочок, стовбур головного мозку. Класифікація відділів головного мозку за розвитком. Похідні ромбоподібного мозку: довгастий мозок і задній мозок (міст і мозочок).

Тема 54. Довгастий мозок, четвертий шлуночок.

Довгастий мозок: межі, зовнішня будова. Внутрішня будова: сіра і біла речовина. Четвертий шлуночок: стінки, сполучення. Ромбоподібна ямка: утворення, межі, рельєф. Проекція ядер черепних нервів на поверхню ромбоподібної ямки.

Тема 55. Задній мозок. Перший ромбоподібного мозку. Середній мозок.

Середній мозок, його частини. Пластинка покрівлі: зовнішня будова; внутрішня будова: сіра і біла речовина. Ніжки мозку, їх частини, внутрішня будова: сіра і біла речовина. Водопровід мозку. Міст: зовнішня будова. Внутрішня будова: сіра і біла речовина. Мозочок: топографія, зовнішня будова. Внутрішня будова: сіра і біла речовина. Склад ніжок мозочка.

Тема 56. Проміжний мозок. Кінцевий мозок. Півкулі великого мозку. Базальні ядра.

Похідні переднього мозку: проміжний мозок, кінцевий мозок. Проміжний мозок: частини (дорсальна – таламічний мозок; вентральна частина – гіпоталамус). Частини таламічного мозку: таламус, епіталамус, метаталамус. Таламус: зовнішня будова. Внутрішня будова: ядра та їх функції. Епіталамус: частини. Шишкоподібна залоза і її функції. Метаталамус: частини, їх функції. Гіпоталамус: його компоненти. Гіпофіз. Ядра гіпоталамуса, їх функції. Гіпоталамо-гіпофізарна система. Третій шлуночок: стінки, сполучення. Кінцевий мозок: півкулі великого мозку. Мозолисте тіло, склепіння, передня спайка. Нюховий мозок: частини, їх складові. Базальні ядра: топографія, частини, функції. Плащ. Кора великого мозку: цито- і мієлоархитектоніка кори. Роботи В.О. Беца. Рельєф півкуль великого мозку: борозни і звивини. Морфологічні основи динамічної локалізації функцій в корі півкуль великого мозку. Біла речовина півкуль: класифікація. Асоціативні волокна: класифікація, функції. Комісуральні волокна, їх функції. Проекційні волокна: класифікація. Внутрішня капсула: частини, топографія провідних шляхів в кожній частині. Бічні шлуночки: частини, їх топографія, стінки, сполучення.

Тема 57. Оболони головного та спинного мозку.

Оболони спинного мозку. Міжоболонні простори, їх вміст. Оболони головного мозку. Будова та розміщення пазух твердої оболони головного мозку: поперечна, сигмоподібна, стік пазух, потилична, основне сплетення, верхню стрілова, нижню стрілова, пряма, нижню кам'яниста, верхню кам'яниста, печериста, міжпечеристі, клинотім'яна.

Тема 58. Провідні шляхи центральної нервової системи.

Провідні шляхи - визначення. Анатомо-функціональна класифікація провідних шляхів центральної нервової системи: асоціативні шляхи (короткі і довгі), комісуральні шляхи, проекційні шляхи (висхідні і низхідні). Висхідні (аферентні) провідні шляхи: екстероцептивні, пропріоцептивні, інтероцептивні. Низхідні (еферентні) провідні шляхи: пірамідні, екстрапірамідні, кірково-мостові. Пірамідна рухова система (центри, провідні шляхи). Екстрапірамідна система (центри, провідні шляхи).

Тема 59. Орган нюху. Орган смаку.

Анатомо-функціональна характеристика органів чуття. Периферійні сприймачі, провідники і кіркові центри аналізаторів, їх функціональна єдність. Орган нюху. Нюхова частина слизової оболонки носа. Провідні шляхи нюхового аналізатора. Орган смаку. Смакові сосочки язика, їх топографія. Провідні шляхи смакового аналізатора.

Тема 60. Орган зору. Допоміжний апарат органа зору.

Філо- і онтогенез органа зору. Аномалії і варіанти розвитку ока. Топографія, будова, функції. Очне яблуко. Оболонки очного яблука: волокниста, судинна, внутрішня (сітківка) – їх будова. Камери очного яблука: передня, задня, їх стінки. Склисте тіло, кристалик. Водяниста волога: місце утворення, шляхи відтоку. Акомодацийний апарат ока. Додаткові структури ока: повіки, брови, кон'юнктива, зовнішні м'язи очного яблука, фасції очної ямки. Сльозовий апарат і його складові. Провідний шлях зорового аналізатора. Провідний шлях зіничного рефлексу.

Тема 61. Орган слуху і рівноваги. Шкіра. Грудь.

Філо- та онтогенез органа слуху і рівноваги. Аномалії розвитку вуха. Частини вуха: зовнішнє, середнє і внутрішнє вухо. Зовнішнє вухо: частини, їх будова. Середнє вухо: частини. Барабанна порожнина: стінки, вміст. Слухові кісточки: їх будова. Суглоби, зв'язки, м'язи слухових кісточок. Сполучення барабанної порожнини. Слухова труба: частини, будова. Внутрішнє вухо, частини, топографія. Кістковий лабіринт: присінок, півколові канали, завитка, їх будова. Перетинчастий лабіринт: присінковий лабіринт, півколові протоки, завиткова протока, їх будова. Механізм сприйняття і шляхи проведення звуку. Провідні шляхи слуху і рівноваги. Загальний покрив. Шкіра: функції. Різновиди шкірної чутливості. Молочна залоза.

Тема 62. Практичні навички і узагальнення матеріалу з модуля 2 «Спланхнологія, центральна нервова система та органи чуття»

Тема 63. Підсумковий модульний контроль № 2

Тема 64. I, II пари черепних нервів.

Загальна характеристика черепних нервів. Спільні риси і відмінності будови черепних і спинномозкових нервів. Класифікація черепних нервів за функцією (рухові, чутливі, змішані). Класифікація черепних нервів за походженням.

Тема 65. III, IV та VI пари черепних нервів.

Анатомія черепних нервів: ядра, їх локалізація, вихід нерва із основи мозку, із черепа, гілки нервів, склад їх волокон, топографія, ділянки іннервації. III, IV та VI пари черепних нервів – особливості їх анатомії

Тема 66. Загальна характеристика V пари черепних нервів.

V пара черепних нервів: внутрішньочерепна частина - ядра, трійчастий вузол, чутливий і руховий корінці. Гілки V пари: склад волокон, вихід із речовини мозку, з черепа, ділянки іннервації, зв'язки із вегетативними вузлами голови.

Тема 67. VII та VIII пари черепних нервів.

VII пара і проміжний нерв: ядра, топографія, гілки, склад їх волокон, ділянки іннервації. Зв'язки гілок проміжного нерва із вегетативними вузлами голови (крилопіднебінним, піднижньощелепним, під'язиковим). Анатомія VIII пари: частини, чутливі вузли, топографія.

Тема 68. IX та X пари черепних нервів.

IX пара: ядра, вихід нерва із мозку, із черепа, гілки, склад їх волокон, ділянки іннервації, зв'язок із вегетативним вузлом голови (вушним вузлом). X пара: ядра, чутливі вузли, вихід нерва із мозку, із черепа, гілки, ділянки іннервації.

Тема 69. XI та XII пари черепних нервів.

XI пара: ядра, вихід нерва із мозку, із черепа, ділянки іннервації. XII пара: ядро, вихід нерва із мозку, із черепа, ділянки іннервації. Вегетативні вузли голови (крилопіднебінний, війковий, піднижньощелепний, під'язиковий, вушний): їх корінці і гілки, ділянки іннервації.

Тема 70. Спинномозкові нерви.

Спинномозковий нерв: утворення, склад волокон, гілки; відповідність до сегментів спинного мозку. Задні гілки спинномозкових нервів: склад волокон, топографія, загальні закономірності іннервації. Задні гілки шийних, грудних, поперекових, крижових і куприкового нервів. Передні гілки спинномозкових нервів: склад волокон. Загальні закономірності утворення соматичних нервових сплетень. Загальні закономірності анатомії передніх гілок грудних спинномозкових нервів. Зв'язок спинномозкових нервів з вегетативною нервовою системою.

Тема 71. Шийне та плечове сплетення.

Шийне сплетення: джерела утворення, топографія, гілки, ділянки іннервації. Плечове сплетення: джерела утворення, топографія. Стовбури плечового сплетення. Класифікація гілок. Надключична частина: короткі гілки плечового сплетення, їх топографія і ділянки іннервації. Підключична частина: пучки плечового сплетення. Довгі гілки плечового сплетення: утворення, топографія, ділянки іннервації. Проекція довгих гілок плечового сплетення на шкіру. Топографоанатомічні взаємовідношення між нервами і кровоносними судинами верхніх кінцівок.

Тема 72. Грудні спинномозкові нерви.

Грудні спинномозкові нерви: гілки. Міжреброві нерви: топографія, склад волокон, гілки, ділянки іннервації. Грудна частина нутрощевих сплетень: грудне аортальне сплетення, серцеве сплетення, стравохідне сплетення, легеневе сплетення – їх утворення, ділянки іннервації.

Тема 73. Поперекове та крижове сплетення.

Поперекове сплетення: джерела утворення, топографія, гілки, ділянки іннервації. Крижове сплетення: джерела утворення, топографія, класифікація гілок. Короткі гілки крижового сплетення: топографія, ділянки іннервації. Довгі гілки крижового сплетення: топографія, ділянки іннервації. Куприкове сплетення: джерела утворення, топографія, гілки, ділянки іннервації.

Тема 74. Вегетативний (автономний) відділ периферійної нервової системи. Вегетативні вузли голови. Вегетативні сплетення грудної та черевної порожнин.

Загальні закономірності будови і функції автономної частини периферійної нервової системи (вегетативної нервової системи). Морфологічні відмінності будови соматичної нервової системи і вегетативної нервової системи. Морфологічні відмінності будови рефлекторної дуги соматичної нервової системи і вегетативної нервової системи. Симпатична і парасимпатична частини вегетативної нервової системи: морфологічні, функціональні відмінності, об'єкти іннервації. Центри вегетативної нервової системи в головному і спинному мозку. Периферійний відділ вегетативної нервової системи: вегетативні вузли, нерви, вегетативні сплетення. Класифікація вегетативних вузлів, їх топографія, передвузлові і післявузлові нервові волокна.

Тема 75. Серце. Два кола кровообігу.

Топографія серця. Форма, положення серця. Зовнішня будова серця. Камери серця: їх будова. Клапани серця. Будова стінки серця: ендокард, міокард, епікард. Вікова анатомія серця. Велике коло і мале коло кровообігу. Кровообіг плода.

Тема 76. Провідна система серця. Перикард.

Провідна система серця. Артерії і вени серця. Осердя, його будова, осердна порожнина, вміст, пазухи.

Тема 77. Проекція серця і клапанів на грудну стінку. Кровопостання та іннервація серця.

Проекція меж серця і клапанів на передню стінку грудної клітки.

Тема 78. Гілки дуги аорти. Сонні артерії.

Аорта, частини аорти. Дуга аорти та її гілки. Загальна сонна артерія: топографія, гілки. Особливості правої і лівої загальних сонних артерій. Зовнішня сонна артерія: топографія. Класифікація гілок. Внутрішня сонна артерія: частини, їх топографія. Гілки внутрішньої сонної артерії: топографія, ділянки кровопостачання.

Тема 79. Кінцеві гілки зовнішньої сонної артерії.

Гілки зовнішньої сонної артерії: топографія, ділянки кровопостачання.

Тема 80. Кровопостачання голови та шиї.

Хід, топографія внутрішньої сонної артерії, її гілки. Передню, середню та задню мозкові артерії, їх топографія, розгалуження, ділянки живлення. Системи внутрішньої яремної та лицевих вен

Тема 81. Внутрішня сонна артерія. Кровопостачання головного мозку.

Гілки внутрішньої сонної артерії: топографія, ділянки кровопостачання. Кровопостачання головного і спинного мозку. Артеріальне коло мозку.

Тема 82. Підключична артерія. Пахвова та плечова артерії.

Підключична артерія: частини, їх топографія. Особливості правої і лівої підключичних артерій. Гілки підключичної артерії: топографія, ділянки кровопостачання. Артерії верхньої кінцівки. Пахвова артерія: топографія, частини, гілки, ділянки кровопостачання. Плечова артерія: топографія, гілки, ділянки кровопостачання.

Тема 83. Артерії передпліччя та кисті. Артеріальні дуги кисті.

Променева артерія: топографія, гілки, ділянки кровопостачання. Ліктьова артерія: топографія, гілки, ділянки кровопостачання. Ліктьова суглобова сітка: джерела утворення. Тильна зап'ясткова сітка: топографія, джерела утворення, гілки, ділянки кровопостачання. Долонна зап'ясткова сітка: топографія, джерела утворення, ділянки кровопостачання. Поверхнева долонна дуга: топографія, джерела утворення, ділянки кровопостачання. Глибока долонна дуга: топографія, джерела утворення, ділянки кровопостачання. Артеріальні анастомози верхньої кінцівки. Проекції артерій верхньої кінцівки на шкіру.

Тема 84. Низхідна аорта.

Грудна аорта: топографія, класифікація гілок. Гілки грудної аорти і ділянки їх кровопостачання. Внутрішня грудна артерія (гілка підключичної артерії): топографія, гілки, ділянки кровопостачання. Внутрішньосистемні і міжсистемні артеріальні анастомози. Черевна аорта: топографія, класифікація гілок. Пристінкові гілки черевної аорти: топографія, ділянки кровопостачання. Нутрощеві гілки черевної аорти: парні і непарні. Парні нутрощеві гілки черевної аорти: топографія і ділянки кровопостачання. Непарні нутрощеві гілки черевної аорти: топографія і ділянки кровопостачання. Внутрішньосистемні артеріальні анастомози між гілками черевної аорти.

Тема 85. Загальні, зовнішні та внутрішні клубові артерії. Система стегнової та підколінної артерії.

Загальна клубова артерія: утворення, топографія, гілки. Внутрішня клубова артерія: топографія, класифікація гілок. Пристінкові і нутрощеві гілки внутрішньої клубової артерії: топографія, ділянки кровопостачання, внутрішньосистемні і міжсистемні артеріальні анастомози. Стегнова артерія: топографія, гілки, ділянки кровопостачання. Підколінна артерія: топографія, гілки, ділянки кровопостачання.

Тема 86. Артерії гомілки та стопи. Артеріальні дуги стопи.

Передня великогомілкова артерія: топографія, гілки, ділянки кровопостачання. Задня великогомілкова артерія: топографія, гілки, ділянки кровопостачання. Суглобова колінна сітка: джерела утворення. Бічна кісточкова сітка: топографія, джерела утворення, ділянки кровопостачання. Артерії стопи: тильна артерія стопи, бічна підошвова артерія, присередня підошвова артерія – їх топографія, гілки, ділянки кровопостачання. Артеріальні анастомози нижньої кінцівки. Проекція артерій нижньої кінцівки на шкіру.

Тема 87. Верхня порожниста вена. Вени шиї.

Верхня порожниста вена: корені, притоки, топографія. Внутрішня яремна вена: утворення, топографія, класифікація приток. Внутрішньочерепні притоки, позачерепні притоки внутрішньої яремної вени. Анастомози між внутрішньочерепними та позачерепними притоками внутрішньої яремної вени. Зовнішня яремна вена: утворення, топографія, притоки. Передня яремна вена: утворення, топографія, притоки. Яремна венозна дуга: топографія, утворення. Плечоголовна вена: утворення (корені), топографія, притоки. Верхня порожниста вена: утворення (корені), топографія, притоки.

Тема 88. Внутрішньочерепні вени. Позачерепні вени. Крилоподібне венозне сплетення.

Праву і ліва плечо-головні вени. Загальна лицева вена, її притоки, топографію, місце впадіння у внутрішню яремну вену. Внутрішньочерепні та позачерепні притоки внутрішньої яремної вени.

Тема 89. Вени верхньої кінцівки.

Вени верхньої кінцівки: класифікація. Поверхневі і глибокі вени верхньої кінцівки: їх характеристика, закономірності топографії і будови. Пахвова вена: топографія, притоки.

Тема 90. Нижня порожниста та ворітна печінкова вени. Міжсистемні анастомози.

Нижня порожниста вена: корені, топографія, класифікація приток. Пристінкові і нутрощеві притоки нижньої порожнистої вени, ділянки збору венозної крові. Ворітна печінкова вена: корені, топографія, притоки. Верхня брижова вена: топографія, притоки, ділянки збору венозної крові. Нижня брижова вена: топографія, притоки, ділянки збору венозної крові. Селезінкова вена: топографія, притоки, ділянки збору венозної крові. Розгалуження ворітної печінкової вени в печінці.

Тема 91. Вени таза та нижніх кінцівок.

Вени нижньої кінцівки: класифікація. Поверхневі і глибокі вени нижньої кінцівки: їх характеристика, закономірності топографії і будови.

Тема 92. Лімфатична система.

Класифікація лімфатичних судин. Лімфатичні капіляри: будова стінки і функції. Лімфатичні капіляри: будова стінки і функції. Лімфатичні судини (інтраорганні і екстраорганні): будова стінки і функції. Поверхневі і глибокі лімфатичні судини. Лімфатичні стовбури: яремний, підключичний, бронхо-середостінний, поперековий, кишкові - їх утворення, топографія, функції. Лімфатичні протоки: грудна протока, права лімфатична протока. Розвиток лімфатичних судин в ембріогенезі. Варіанти та аномалії розвитку лімфатичних проток. Вікові особливості будови лімфатичних судин.

Тема 93. Лімфатичні судини і вузли голови та шиї.

Класифікація лімфатичних вузлів шиї, особливості відтоку лімфи від органів та структур голови та шиї. Головний колектор відтоку венозної крові з ділянки голови та шиї. Групи лімфатичних вузлів голови

Тема 94. Практичні навички і узагальнення матеріалу з модуля 3 "Периферійна нервова система. Ангіологія"

Тема 95. Підсумковий модульний контроль № 3

10. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	Усього	у тому числі			
		Аудиторні		Самостійна робота студента	Індиві- дуальн а робота
		Лекції	Практичні заняття		
1	2	3	4	5	6
Модуль 1 «Анатомія опорно-рухового апарату»					
1. Загальний план будови організму людини. Загальна будова хребців. Хребет, його форма, вигини. Будова шийних, грудних і поперекових хребців. Крижова і куприкова кістка.		1	2	1	
2. Ребра, груднина. Грудна клітка в цілому.			2	1	
3. Основні структури лобової, тім'яної та потиличної кісток.			2	1	
4. Основні структури скроневої кістки.		1	2	2	
5. Основні структури клиноподібної та решітчастої кісток.			2	2	
6. Основні структури дрібних кісток лицевого черепа.		1	2	1	
8. Верхня щелепа.			2	1	
9. Нижня щелепа.			2	1	
10. Склепіння, та зовнішня основа черепа.			2	1	
11. Очна ямка, кісткова порожнина носа, порожнина рота.			2	1	
12. Череп в цілому. Зовнішня основа черепа. Рентгенанатомія черепа.		1	2	2	
13. Скелет верхньої кінцівки: загальний план будови. Кістки плечового поясу. Плечова кістка.			2	1	
14. Кістки передпліччя та кисті.			2	1	
15. Скелет нижньої кінцівки: загальний план будови. Кульшова кістка. Таз в цілому. Стегнова кістка. Наколінок.			2	2	
16. Кістки гомілки та стопи.			2	1	
17. Види з'єднань кісток. Атлanto-потиличний суглоб. Скронево-нижньощелепний суглоб.		2	2	1	
18. З'єднання хребців та ребер.			2	1	
19. З'єднання кісток плечового поясу. Плечовий суглоб.			2	1	
20. Ліктьовий суглоб. З'єднання кісток передпліччя. Променево-			2	1	

зап'ястковий суглоб. Суглоби кисті					
21. З'єднання кісток таза. Кульшовий суглоб.			2	1	
22. Колінний суглоб. З'єднання кісток гомілки. Надп'яtkово-гомілковий суглоб. Суглоби та склепіння стопи.			2	1	
23. Будова скелетного м'яза. М'язи та фасції спини.	2	2	2	1	
24. М'язи та фасції грудей. Діафрагма.			2	1	
25. М'язи та фасції живота. Піхва прямого м'яза живота. Пахвинний канал.			2	1	
26. Мімічні м'язи. Жувальні м'язи.			2	1	
27. Фасції та клітковинні простори голови.			2	1	
28. Поверхневі та глибокі м'язи шиї.			2	1	
29. Трикутники шиї. Фасції та клітковинні простори шиї.			2	1	
30. М'язи та фасції плечового поясу і плеча. Пахвова порожнина.			2	1	
31. М'язи передпліччя і кисті. Фасції та синовіальні піхви сухожилків м'язів верхньої кінцівки.			2	1	
32. М'язи та фасції нижньої кінцівки.			2	1	
33. Зовнішні та внутрішні м'язи таза. Над- і підгрушоподібні отвори. Фасції тазу. М'язи та фасції стегна. Стегновий та привідний канали.			2	1	
34. М'язи гомілки. Підколінна ямка. Гомілково-підколінний канал. М'язи стопи. Фасції та синовіальні піхви сухожилків м'язів нижньої кінцівки.			2	1	
Разом за модулем 1	116	8	68	40	
Підсумковий модульний контроль	4		4		
Модуль 2 «Спланхнологія, центральна нервова система та органи чуття»					
35. Загальна характеристика травної системи. Ротова порожнина. Зуби.		2	2	2	
36. Язик. Слинні залози. Піднебіння: м'яке, тверде. Зів.			2	2	
37. Глотка, стравохід.			2	1	
38. Шлунок.			2	2	
39. Будова тонкої кишки.			2	2	
40. Будова товстої кишки. Відмінності товстої кишки від тонкої кишки.			2	2	
41. Будова печінки, жовчного міхура та підшлункової залози.			2	2	
42. Очеревина: будова, похідні. Топографія органів в черевній			2	2	

порожнині.					
43. Носова порожнина. Гортань.		2	2	1	
44. Трахея, бронхи, легені.			2	2	
45. Нирки, сечоводи, сечовий міхур, сечівник.			2	2	
46. Жіночі статеві органи.			2	1	
47. Чоловічі статеві органи.			2	1	
48. М'язи та фасції промежини.			2	2	
49. Залози внутрішньої секреції. Органи імунної системи.			2	1	
50. Спинний мозок.			2	2	
51. Головний мозок.		1	2	2	
52. Довгастий мозок, четвертий шлуночок.		1	2	1	
53. Задній мозок. Перешийок ромбоподібного мозку. Середній мозок.		1	2	1	
54. Проміжний мозок. Кінцевий мозок. Півкулі великого мозку. Базальні ядра.		1	2	2	
55. Оболони головного та спинного мозку.			2	2	
56. Провідні шляхи центральної нервової системи.		1	2	2	
57. Орган нюху. Орган смаку.			2	1	
58. Орган зору. Допоміжний апарат органа зору.			2	1	
59. Орган слуху і рівноваги. Шкіра. Грудь.		1	2	1	
Разом за модулем 2		8	50	40	
Підсумковий модульний контроль	4		4	2	
Модуль 3 "Периферійна нервова система. Ангіологія"					
60. I, II пари черепних нервів.			2	1	
61. III, IV та VI пари черепних нервів.			2	2	
62. Загальна характеристика V пари черепних нервів.			2	2	
63. VII та VIII пари черепних нервів.			2	2	
64. IX та X пари черепних нервів.			2	1	
65. XI та XII пари черепних нервів.			2	1	
66. Спинномозкові нерви.			2	1	
67. Шийне та плечове сплетення.			2	2	
68. Грудні спинномозкові нерви.			2		
69. Поперекове та крижове сплетення.			2	2	
70. Вегетативний (автономний) відділ периферійної нервової системи. Вегетативні вузли голови. Вегетативні сплетення грудної та черевної порожнин.		2	2	1	
71. Серце. Два кола кровообігу.		2	2	2	
72. Провідна система серця.			2	1	

Перикард.					
73. Проекція серця і клапанів на грудну стінку. Кровообіг та іннервація серця.			2	2	
74. Гілки дуги аорти. Сонні артерії.			2	2	
75. Кінцеві гілки зовнішньої сонної артерії.			2	1	
76. Кровообіг голови та шиї.			2		
77. Внутрішня сонна артерія. Кровообіг головного мозку.			2	2	
78. Підключична артерія. Пахвова та плечова артерії.			2	1	
79. Артерії передпліччя та кисті. Артеріальні дуги кисті.			2	1	
80. Низхідна аорта.			2	2	
81. Загальні, зовнішні та внутрішні клубові артерії. Система стегнової та підколінної артерії.			2	1	
82. Артерії гомілки та стопи. Артеріальні дуги стопи.			2	1	
83. Верхня порожниста вена. Вени шиї.			2	1	
84. Внутрішньочерепні вени. Позачерепні вени. Крилоподібне венозне сплетення.			2	1	
85. Вени верхньої кінцівки.			2	1	
86. Нижня порожниста та ворітна печінкова вени. Міжсистемні анастомози.			2	1	
87. Вени таза та нижніх кінцівок.			2	1	
88. Лімфатична система.			2	1	
89. Лімфатичні судини і вузли голови та шиї.			2	1	
Разом за модулем 3	104	4	60	40	
Підсумковий модульний контроль	4		4	2	
УСЬОГО ГОДИН	330	20	190	120	

11. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ

№ в/п	Назва теми	К-сть год.
Модуль 1. Анатомія опорно-рухового апарату.		
1.	Вступ до курсу анатомії людини. Історія розвитку анатомії. Початкові стадії онтогенезу. Загальне вчення про кістки. Череп в цілому. Будова хребців, ребер та груднини.	2
2.	Скронева кістка, канали та порожнини скроневої кістки. Клиноподібна та решітчаста кістки. Верхня та нижня щелепи, їх розвиток.	2
3.	Загальна артрологія. Види сполучень кісток. Загальна характеристика суглобів, їх класифікація. Скронево-нижньощелепний суглоб.	2
4.	Загальне вчення про м'язи. Анатомія м'язів голови. Фасції та клітковинні простори голови. Мімічні і жувальні м'язи. М'язи та фасції шиї. Клітковинні простори шиї.	2

	М'язи тулуба, верхньої і нижньої кінцівок. Будова стегнового та пахвинного каналу.	
	Модуль 2.. Спланхнологія, центральна нервова система та органи чуття.	
5.	Анатомія органів травної системи: ротова порожнина, стравохід, шлунок, тонка і товста кишка. Анатомія паренхіматозних органів та їх топографоанатомічні особливості. Очеревина та її похідні.	2
6.	Анатомія органів дихальної системи. Анатомія сечостатевої системи. Будова органів чоловічої та жіночої статевої системи.	2
7.	Загальні відомості про нервову систему. Головний мозок, його будова, розвиток. Спинний мозок, його розвиток.	2
8.	Органи чуттів. Загальна характеристика черепних нервів. Черепні нерви: I, II, III, IV, V, VI, VII, IX, X, XI XII пари пари.	2
	Модуль 3. Периферійна нервова система. Ангіологія.	
9.	Спинномозкові вузли. Шийне, плечове, поперекове і крижове сплетення, гілки, ділянки іннервації.	2
10.	Загальна анатомія серцево-судинної системи. Велике та мале коло кровообігу. Серце.	2

12. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ПРАКТИЧНИХ (СЕМІНАРСЬКИХ) ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	К-сть год.
1.	Загальний план будови організму людини. Загальна будова хребців. Хребет, його форма, вигини. Будова шийних, грудних і поперекових хребців. Крижова і куприкова кістка	2
2.	Ребра, груднина. Грудна клітка в цілому	2
3.	Основні структури лобової, тім'яної та потиличної кісток	2
4.	Основні структури скроневої кістки	2
5.	Основні структури клиноподібної та решітчастої кісток	2
6.	Основні структури дрібних кісток лицевого черепа	2
7.	Верхня щелепа	2
8.	Нижня щелепа	2
9.	Скелетна основа черепа	2
10.	Внутрішня основа черепа	2
11.	Очна ямка, кісткова порожнина носа, порожнина рота	2
12.	Череп в цілому. Зовнішня основа черепа. Рентгенанатомія черепа	2
13.	Скелет верхньої кінцівки: загальний план будови. Кістки плечового поясу. Плечова кістка	2
14.	Кістки передпліччя та кисті	2
15.	Скелет нижньої кінцівки: загальний план будови. Кульшова кістка. Таз в цілому. Стегнова кістка. Наколінок	2
16.	Кістки гомілки та стопи	2
17.	Види з'єднань кісток. Атланта-потилічний суглоб. Скронево-нижньощелепний суглоб	2
18.	З'єднання хребців та ребер	2
19.	З'єднання кісток плечового поясу. Плечовий суглоб	2
20.	Ліктьовий суглоб. З'єднання кісток передпліччя. Променево-зап'ястковий суглоб. Суглоби кисті	2
21.	З'єднання кісток таза. Кульшовий суглоб	2
22.	Колінний суглоб. З'єднання кісток гомілки. Надп'яtkово-гомілковий суглоб. Суглоби та скелетна основа стопи	2
23.	Будова скелетного м'яза. М'язи та фасції спини	2
24.	М'язи та фасції грудей. Діафрагма	2
25.	М'язи та фасції живота. Піхва прямого м'яза живота. Пахвинний канал	2
26.	Мімічні м'язи. Жувальні м'язи	2

27.	Фасції та клітковинні простори голови	2
28.	Поверхневі та глибокі м'язи шиї	2
29.	Трикутники шиї. Фасції та клітковинні простори шиї.	2
30.	М'язи та фасції плечового поясу і плеча. Пахвова порожнина	2
31.	М'язи передпліччя і кисті. Фасції та синовіальні піхви сухожилків м'язів верхньої кінцівки	2
32.	М'язи та фасції нижньої кінцівки	2
33.	Зовнішні та внутрішні м'язи таза. Над- і підгрушоподібні отвори. Фасції тазу. М'язи та фасції стегна. Стегновий та привідний канали	2
34.	М'язи гомілки. Підколінна ямка. Гомілково-підколінний канал. М'язи стопи. Фасції та синовіальні піхви сухожилків м'язів нижньої кінцівки	2
35.	<i>Практичні навички і узагальнення матеріалу з модуля 1 "Анатомія опорно-рухового апарату"</i>	2
36.	Підсумковий модульний контроль № 1	2
37.	Загальний план будови організму людини. Загальна будова хребців. Хребет, його форма, вигини. Будова шийних, грудних і поперекових хребців. Крижова і куприкова кістка	2
38.	Ребра, груднина. Грудна клітка в цілому	2
39.	Основні структури лобової, тім'яної та потиличної кісток	2
40.	Основні структури скроневої кістки	2
41.	Основні структури клиноподібної та решітчастої кісток	2
42.	Основні структури дрібних кісток лицевого черепа	
43.	Верхня щелепа	2
44.	Очеревина: будова, похідні. Топографія органів в черевній порожнині	2
45.	Носова порожнина. Гортань	2
46.	Трахея, бронхи, легені	2
47.	Нирки, сечоводи, сечовий міхур, сечівник	2
48.	Жіночі статеві органи.	2
49.	Чоловічі статеві органи.	2
50.	М'язи та фасції промежини	2
51.	Залози внутрішньої секреції. Органи імунної системи.	2
52.	Спинний мозок	
53.	Головний мозок	2
54.	Довгастий мозок, четвертий шлуночок	2
55.	Задній мозок. Перешийок ромбоподібного мозку. Середній мозок	2
56.	Проміжний мозок. Кінцевий мозок. Півкулі великого мозку. Базальні ядра	2
57.	Оболони головного та спинного мозку	2
58.	Провідні шляхи центральної нервової системи	2
59.	Орган нюху. Орган смаку.	
60.	Орган зору. Допоміжний апарат органа зору	2
61.	Орган слуху і рівноваги. Шкіра. Грудь	
62.	<i>Практичні навички і узагальнення матеріалу з модуля 2 «Спланхнологія, центральна нервова система та органи чуття»</i>	2
63.	Підсумковий модульний контроль № 2	2
64.	I, II пари черепних нервів	2
65.	III, IV та VI пари черепних нервів.	2
66.	Загальна характеристика V пари черепних нервів	2
67.	VII та VIII пари черепних нервів	2
68.	IX та X пари черепних нервів	2
69.	XI та XII пари черепних нервів	2
70.	Спинномозкові нерви	2
71.	Шийне та плечове сплетення	2
72.	Грудні спинномозкові нерви.	2

73.	Поперекове та крижове сплетення	2
74.	Вегетативний (автономний) відділ периферійної нервової системи. Вегетативні вузли голови. Вегетативні сплетення грудної та черевної порожнини	2
75.	Серце. Два кола кровообігу	2
76.	Провідна система серця. Перикард.	2
77.	Проекція серця і клапанів на грудну стінку. Кровообіг та іннервація серця	2
78.	Гілки дуги аорти. Сонні артерії.	2
79.	Кінцеві гілки зовнішньої сонної артерії	
80.	Кровообіг голови та шиї.	2
81.	Внутрішня сонна артерія. Кровообіг головного мозку	2
82.	Підключична артерія. Пахвова та плечова артерії	2
83.	Артерії передпліччя та кисті. Артеріальні дуги кисті	2
84.	Низхідна аорта	2
85.	Загальні, зовнішні та внутрішні клубові артерії. Система стегнової та підколінної артерій	2
86.	Артерії гомілки та стопи. Артеріальні дуги стопи	
87.	Верхня порожниста вена. Вени шиї.	2
88.	Внутрішньочерепні вени. Позачерепні вени. Крилоподібне венозне сплетення	
89.	Вени верхньої кінцівки	2
90.	Нижня порожниста та ворітна печінкова вени. Міжсистемні анастомози	2
91.	Вени таза та нижніх кінцівок	2
92.	Лімфатична система.	2
93.	Лімфатичні судини і вузли голови та шиї	2
94.	<i>Практичні навички і узагальнення матеріалу з модуля 3 "Периферійна нервова система. Ангіологія"</i>	2
95.	Підсумковий модульний контроль № 3	2

13. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

№ з/п	Назва теми	К-сть год.
Модуль 1 Анатомія опорно-рухового апарату та нутрощів		
1.	Основні етапи розвитку анатомії: історія розвитку анатомії в античні часи, в епоху Відродження, до XX ст.	2
2.	Історія розвитку українських анатомічних шкіл у XX – XXI ст. Буковинська анатомічна школа.	2
3.	Види анатомії, методи дослідження в анатомії. Варіанти будови тіла людини. Поняття про аномалії, вади та варіанти розвитку.	2
4.	Класифікація і будова клітин. Поняття про біологічні мембрани. Цитоплазма і її основні структури. Функції і життєвий шлях клітин.	2
5.	Тканини, класифікація. Морфо-функціональна характеристика епітеліальної, сполучної, м'язової, нервової тканин.	2
6.	Поняття про ембріо- та філогенез людини. Поняття про зародок. Вчення про початкові стадії ембріогенезу. Вчення про зародкові листки.	2
7.	Особливості будови, росту і розвитку тіла людини. Особливості розвитку кісток в ембріогенезі.	2
8.	Особливості формування кісток черепа. Анатомія кісток черепа. Антропометричні особливості кісток мозкового і лицевого черепа.	2
9.	Варіанти та аномалії розвитку верхніх та нижніх кінцівок.	2
10.	Розвиток з'єднань кісток у філо- та онтогенезі.	2
11.	Розвиток скелетних м'язів. Варіанти та аномалії розвитку.	2

12.	Загальні закономірності будови трубчастих і паренхіматозних органів.	2
13.	Ембріогенез органів травної системи. Анатомія і розвиток великих травних залоз.	2
14.	Ембріогенез органів дихальної системи. Аномалії та варіанти розвитку.	2
15.	Плевра. Середостіння. Рентгенографія органів дихальної системи.	2
16.	Ембріогенез органів сечо-статевої системи. Аномалії і варіанти розвитку органів сечостатевої системи. Промежина.	2
17.	Ембріогенез органів імунної системи. Особливості розвитку ендокринних органів.	2
18.	Підготовка огляду наукової літератури або проведення наукового дослідження	2
19.	Підготовка до підсумкового тестового контролю засвоєння модуля 1 «Анатомія опорно-рухового апарату та нутрощів»	2
20.	Підготовка до підсумкового теоретичного контролю засвоєння модуля 1 «Анатомія опорно-рухового апарату та нутрощів»	4
	Разом	42
	Модуль 2 Нервова система та органи чуття	
21.	Розвиток нервової системи в ембріогенезі. Розвиток спинного мозку.	2
22.	Загальні принципи будови простої та складної рефлекторних дуг.	2
23.	Будови спинномозкових нервів.	2
24.	Похідні середнього та ромбоподібного мозку.	2
25.	Ядра ЧМН, що проектується на ромбоподібну ямку.	2
26.	Топографія провідних шляхів.	2
27.	Оболони і міжоболонних просторів головного і спинного мозку. Утворення і шляхи циркуляції спинномозкової рідини.	2
28.	Провідні шляхи зорового аналізатору, слуху та рівноваги.	2
29.	Будова шкіри та її похідних.	2
30.	Будова черепних нервів, похідних головного мозку.	2
31.	Будова змішаних черепних нервів.	2
32.	Загальна анатомія вегетативних вузлів голови.	2
33.	Симпатичний стовбур. Топографія вузлів і гілок. Рефлекторні дуги ВНС	2
34.	Периферійні утворення соматичного відділу нервової системи. Спинномозкові нерви.	2
35.	Анатомічна будова, особливості топографії гілок шийного сплетення. Варіантна анатомія.	2
36.	Анатомічна будова, особливості топографії гілок плечового сплетення. Варіантна анатомія.	2
37.	Анатомічна будова, особливості топографії гілок поперекового сплетення. Варіантна анатомія.	2
38.	Анатомічна будова, особливості топографії гілок крижового і куприкового сплетень. Варіантна анатомія.	2
39.	Підготовка огляду наукової літератури або проведення наукового дослідження	2
40.	Підготовка до підсумкового тестового контролю засвоєння модуля 2 «Нервова система та органи чуття»	2
41.	Підготовка до підсумкового теоретичного контролю засвоєння модуля 2 «Нервова система та органи чуття»	4
	Разом	44
	Разом за навчальний рік	84
	Модуль 3 “Анатомія серця і судин”	
42.	Загальні принципи будови і функції серцево-судинної системи. Компоненти судинної частини серцево-судинної системи: артерії, вени, судини гоміомікроциркуляторного русла.	2
43.	Кровообіг плода. Особливості анатомії великого і малого кіл кровообігу.	2
44.	Розвиток серця в ембріогенезі. Джерела розвитку, стадії розвитку, їх характеристика. Вікова анатомія серця.	2
45.	Аномалії і варіанти розвитку серця. Структурні механізми розвитку аномалій серця.	2

46.	Загальна анатомія артеріальних судин. Класифікація артерій. Артеріальні міжсистемні і внутрішньосистемні анастомози. Вікові особливості артерій. Рентгенанатомія артерій.	2
47.	Варіанти та аномалії розвитку магістральних артерій. Роботи М.А.Тихомирова. Судини гемомікроциркуляторного русла, будова їх стінки і функції. Джерела і механізми утворення судин гемомікроциркуляторного русла.	2
48.	Загальна анатомія венозних судин. Класифікація вен. Корені і притоки вен. Венозні сітки, венозні сплетення. Джерела і механізми розвитку магістральних вен. Варіанти та аномалії розвитку магістральних вен. Роботи М.А.Тихомирова. Вікові особливості вен. Рентгенанатомія вен.	2
49.	Загальна анатомія лімфатичних судин.	2
50.	Артеріальне коло мозку. Міжсистемні артеріальні анастомози в ділянці голови та шиї.	2
51.	Лімфатичні вузли голови: класифікація, топографія, ділянки збору лімфи, шляхи відтоку лімфи.	2
52.	Лімфатичні вузли шиї: класифікація, топографія, ділянки збору лімфи, шляхи відтоку лімфи.	2
53.	Васкуляризація (артеріальне кровопостачання, венозний і лімфатичний відтік) і іннервація органів голови і шиї.	2
54.	Васкуляризація (артеріальне кровопостачання, венозний і лімфатичний відтік) і іннервація стінок і органів грудної порожнини.	2
55.	Підготовка огляду наукової літератури або проведення наукового дослідження	2
56.	Підготовка до підсумкового контролю засвоєння модуля 3 “Анатомія серця і судин”	2
57.	Підготовка до підсумкового теоретичного контролю засвоєння модуля 3 «Анатомія серця і судин»	4
	Разом	34
	Разом за курс анатомії людини	120

14. ПЕРЕЛІК ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ

(якщо передбачено)

Підготовка огляду літератури за окремими темами з використанням додаткових навчальних та спеціальних наукових джерел (написання рефератів за темами, які узгоджені викладачем)

15. ПЕРЕЛІК ТЕОРЕТИЧНИХ ПИТАНЬ ДО ПІДСУМКОВОГО МОДУЛЬНОГО КОНТРОЛЮ

Модуль 1 АНАТОМІЯ ОПОРНО-РУХОВОГО АПАРАТА

- Предмет та зміст анатомії. Сучасні напрямки розвитку анатомії. Методи дослідження в анатомії.
- Стислі відомості з історії анатомії. (Гіппократ, Гален, Леонардо да Вінчі, Гарвей, Везалій). Анатомічна школа Імператорського університету святого Володимира: М.І.Козлов, О.П.Вальтер, В.О.Бец, М.А.Тихомиров, Ф.А.Стефаніс: їх вклад у розвиток анатомії. Розвиток анатомії на Україні. Буковинська анатомічна школа.
- Основні осі і площини тіла людини. Визначення скелета, основні функції скелета. Основні стадії розвитку скелета в філо- та онтогенезі. Кістка як орган. Класифікація кісток. Основні етапи розвитку кісток.
- Загальний план будови хребців. Хребтовий стовп у цілому. Відділи хребтового стовпа.
- Особливості будови шийних, грудних і поперекових хребців.
- Будова крижової кістки і куприка.
- Класифікація ребер. Будова I-XII ребер.
- Будова груднини. Грудна клітка в цілому.
- Відділи черепа, кістки, які їх утворюють. Норми /положення/ черепа, які використовуються при його вивченні в антропології і медицині. Вікові, статеві та індивідуальні особливості будови кісток черепа.
- Мозковий та лицевий череп: кістки, які його утворюють. Особливості розвитку кісток.
- Потилична кістка: частини, їх будова.
- Лобова кістка.
- Тім'яна кістка: поверхні, краї, кути.
- Решітчаста кістка: частини, їх будова.
- Клиноподібна кістка: частини, їх будова.
- Скронева кістка: частини, їх будова.
- Канали скроневої кістки.
- Верхня щелепа: частини, відростки, їх будова. Вікові особливості верхньої щелепи.
- Нижня щелепа: частини, їх будова. Вікові особливості нижньої щелепи
- Нижня носова раковина, леміш, під'язикова кістка: їх будова.

21. Сльозова, носова, вилична, піднебінна кістки: їх будова.
22. Сконева ямка: межі, стінки.
23. Підсконева ямка: межі, стінки, сполучення.
24. Крилопіднебінна ямка: межі, стінки, сполучення;
25. Очна ямка: стінки, сполучення.
26. Носова порожнина: межі входу і виходу носової порожнини, її стінки.
27. Носові ходи та приносіві пазухи: їх будова, сполучення.
28. Кісткове піднебіння: його будова.
29. Анатомічні утворення зовнішньої основи черепа.
30. Анатомічні утворення внутрішньої і зовнішньої поверхні склепіння черепа: описати і продемонструвати на препараті.
31. Внутрішня основа черепа: межі, будова, сполучення передньої черепної ямки.
32. Внутрішня основа черепа: межі, будова, сполучення середньої черепної ямки.
33. Внутрішня основа черепа: межі, будова, сполучення задньої черепної ямки.
34. Частини і будова трубчастих кісток: назвати і продемонструвати на препаратах.
35. Верхня кінцівка: її частини і кістки, що їх утворюють. Розвиток скелета верхньої кінцівки. Варіанти та аномалії розвитку.
36. Кістки поясу верхньої кінцівки: лопатка та ключиця.
37. Плечова кістка: частини.
38. Ліктьова кістка.
39. Променева кістка.
40. Кисть: відділи; будова кісток зап'ястка, кісток п'ястка та фаланг пальців кисті.
41. Нижня кінцівка: її частини і кістки, що їх утворюють. Розвиток скелета нижньої кінцівки. Варіанти і аномалії розвитку.
42. Кульшова кістка: описати і продемонструвати на препараті її будову. Внаслідок зрощення яких кісток вона утворюється?
43. Сіднична кістка.
44. Клубова кістка.
45. Лобкова кістка.
46. Таз у цілому: його частини. Статеві та вікові особливості тазу. Назвати та описати основні розміри тазу.
47. Стегнова кістка: частини.
48. Великомілкова кістка.
49. Малоюмілкова кістка.
50. Стопа: відділи, кістки що їх утворюють. Кістки заплесна, плесна, фаланг пальців стопи.
51. Класифікація з'єднань кісток: безперервні та перервні з'єднання.
52. Розвиток з'єднань кісток в філо- і онтогенезі.
53. Синдесмози: визначення, види, приклади.
54. Синхондрози: визначення, класифікація, приклади.
55. Синостози: визначення, утворення, приклади.
56. Суглоб: визначення, основні та додаткові компоненти суглоба.
57. Класифікація суглобів: прості та складні суглоби, комплексні, комбіновані, визначення і приклади.
58. Класифікація суглобів за кількістю рухів. Назвати головні осі і рухи, які здійснюються в суглобі навколо цих осей.
59. Одноосьові суглоби: визначення, види одноосьових суглобів за формою суглобових поверхонь, функції, приклади.
60. Двоосьові суглоби: визначення, види двоосьових суглобів за формою суглобових поверхонь, функції, приклади.
61. Багатоосьові суглоби: визначення, види багатоосьових суглобів за формою суглобових поверхонь, функції, приклади.
62. Види сполучень хребтового стовпа.
63. З'єднання між тілами хребців: класифікація, будова міжхребцевого диска, його функціональне значення; зв'язки, що укріплюють з'єднання між тілами хребців.
64. З'єднання між відростками та дугами хребців: класифікація, будова, зв'язки.
65. З'єднання між крижовою кісткою і куприком: класифікація, будова, зв'язки крижово-куприкового сполучення. Вікові та статеві особливості крижово-куприкового зчленування.
66. З'єднання між I і II шийними хребцями (атлантаосьовий суглоб): будова, класифікація, рухи.
67. З'єднання між ребрами та грудниною: класифікація, їх будова. З'єднання між ребрами і хребцями: види, їх будова, класифікація.
68. Хребет в цілому: будова, згини; вікові особливості.
69. Грудна клітка в цілому: будова, вікові, статеві та індивідуальні особливості.
70. Класифікація з'єднань кісток черепа: безперервні і перервні з'єднання. Безперервні з'єднання кісток черепа: види.
71. Тім'ячка черепа: їх будова, функціональне значення, терміни скостеніння. Вікові особливості з'єднань кісток черепа.
72. Сконево-нижньощелепний суглоб: будова, класифікація, рухи.
73. З'єднання черепа з хребтом: будова, класифікація, рухи.
74. З'єднання кісток плечового поясу: груднинно-ключичний та надплечо-ключичний суглоби.
75. Плечовий суглоб: суглобові поверхні, додаткові компоненти, межі прикріплення капсули, зв'язковий апарат, класифікація, рухи.
76. Ліктьовий суглоб: назвати суглоби, що його утворюють, їх будова.
77. З'єднання кісток передпліччя: проксимальний променево-ліктьовий суглоб, міжкісткова перетинка, дистальний променево-ліктьовий суглоб; їх будова, класифікація.
78. Променево-зап'ястковий суглоб: суглобові поверхні кісток, які його утворюють, внутрішньосуглобовий диск, межі прикріплення капсули, зв'язковий апарат, класифікація, рухи.
79. Суглоби кисті: середньо-зап'ястковий і зап'ястково-п'ясткові суглоби, їх суглобові поверхні, внутрішньосуглобові зв'язки.
80. Суглоби кисті: міжп'ясткові, п'ястково-фалангові та міжфалангові суглоби, їх суглобові поверхні, зв'язковий апарат, класифікація, рухи.
81. З'єднання кісток таза: класифікація.
82. Крижово-клубовий суглоб: суглобові поверхні кісток, що його утворюють, межі прикріплення капсули, зв'язковий апарат, класифікація, рухи.
83. Лобковий симфіз: будова, зв'язковий апарат,

- класифікація.
84. Зв'язковий апарат таза. Назвати отвори, які утворюються зв'язками таза.
  85. Кульшовий суглоб: суглобові поверхні кісток, які його утворюють, додаткові компоненти, межі прикріплення капсули, зв'язковий апарат, класифікація, рухи.
  86. Колінний суглоб: суглобові поверхні кісток, що його утворюють, додаткові компоненти (меніски, внутрішньосуглобові зв'язки, складки, синовіальні сумки), зв'язковий апарат, класифікація, рухи.
  87. З'єднання кісток гомілки: види, їх будова, класифікація.
  88. Надп'яtkово-гомілковий суглоб: суглобові поверхні кісток, які його утворюють, межі прикріплення капсули, зв'язковий апарат, класифікація, рухи.
  89. Суглоби стопи: з'єднання між кістками заплесна, види, їх суглобові поверхні та зв'язки, що їх укріплюють.
  90. Поперечний суглоб стопи: суглоби, що його утворюють, зв'язковий апарат.
  91. Суглоби стопи: заплесно-плесневі та міжплеснові суглоби, їх суглобові поверхні, зв'язковий апарат, класифікація.
  92. Суглоби стопи: плесно-фалангові та міжфалангові суглоби, їх суглобові поверхні, зв'язковий апарат, класифікація, рухи.
  93. Склепіння стопи: визначення, утворення, функції. "Активні" та "пасивні" зтяжки стопи. "Тверда основа стопи".
  94. М'яз як орган: визначення. Біомеханіка м'язів, їх дія на суглоби, поняття про початок і прикріплення м'язів, про рухому і нерухому точки.
  95. Допоміжний апарат м'язів. М'язи-антагоністи і м'язи-синергісти: визначення, приклади.
  96. Розвиток скелетних м'язів: загальні закономірності; особливості розвитку м'язів тулуба, кінцівок, голови та шиї. Ембріологічна класифікація м'язів.
  97. Класифікація м'язів за формою, функціями, положенням, напрямком волокон, відношенням до суглобів.
  98. М'язи спини: топографічна та ембріологічна класифікація, будова (початок, прикріплення), функції.
  99. М'язи грудної клітки: топографічна та ембріологічна класифікація, будова (початок, прикріплення), функції.
  100. Діафрагма: визначення діафрагми як м'язово-фасціальної пластинки; її топографія, частини та їх будова; отвори та їх вміст, трикутники, функції.
  101. М'язи живота: топографічна класифікація, будова (початок, прикріплення), функції.
  102. Фасції тулуба (поверхнева, власна, внутрішньогрудна, нутрощева): їх топографія і функціональне значення.
  103. Піхва прямого м'яза живота: стінки та їх будова. Біла лінія живота: топографія, будова.
  104. Пахвинний канал: стінки, кільця. їх будова, вміст.
  105. М'язи шиї: топографічна та ембріологічна класифікація, будова (початок, прикріплення), функції.
  106. Топографія шиї: ділянки, трикутники, міжм'язові простори, їх межі.
  107. Фасції шиї: топографічна класифікація за В.М. Шевкуненко, описати хід фасцій та їх походження; відношення до м'язів, внутрішніх органів, судинно-нервових пучків шиї. Визначити міжфасціальні простори, їх вміст та сполучення.
  108. М'язи голови: класифікація. Жувальні м'язи: будова (початок, прикріплення), функції.
  109. М'язи голови: класифікація. М'язи лиця (мімічні м'язи): топографія, будова (початок, прикріплення), функції. Відмінності мімічних м'язів від інших скелетних м'язів.
  110. М'язи плечового поясу: будова (початок, прикріплення), функції.
  111. М'язи плеча: топографічна класифікація, будова (початок, прикріплення), функції.
  112. М'язи передпліччя: топографічна класифікація. Передня і бічна групи: будова (початок, прикріплення), функції.
  113. М'язи передпліччя: топографічна класифікація. Задня група: будова (початок, прикріплення), функції.
  114. М'язи кисті: топографічна класифікація, будова (початок, прикріплення), функції.
  115. Фасції верхньої кінцівки та їх похідні (міжм'язові перетинки, футляри та їх вміст, фіброзні і кістково-фіброзні канали та їх вміст).
  116. Тримачі м'язів - згиначів передпліччя: утворення, топографія, канали, їх вміст.
  117. Тримачі м'язів-розгиначів передпліччя: утворення, топографія, кістково-фіброзні канали в ділянці зап'ястка, їх вміст.
  118. Синовіальні піхви кисті: їх будова, топографія, функціональне і практичне значення.
  119. Пахвова ямка: межі, стінки.
  120. Пахвова порожнина: стінки, трикутники, отвори, їх межі та вміст.
  121. Топографія плеча: борозни, плечо-м'язовий канал, канал променевого нерва, ліктьова ямка, їх межі та вміст.
  122. Топографія передпліччя: борозни, їх межі та вміст.
  123. М'язи тазу: топографічна класифікація, будова (початок, прикріплення), функції.
  124. М'язи стегна: топографічна класифікація, будова (початок, прикріплення), функції.
  125. М'язи гомілки: топографічна класифікація, будова (початок, прикріплення), функції.
  126. М'язи стопи: топографічна класифікація, будова (початок, прикріплення), функції.
  127. Фасції нижньої кінцівки: клубова фасція та її похідні (клубово-гребінна дуга, судинна затока, м'язова затока, їх утворення та вміст).
  128. Фасції нижньої кінцівки: широка фасція та її похідні (підшкірний розтвір, його серпоподібний край, утворення та вміст).
  129. Фасції нижньої кінцівки: фасції гомілки та її похідні (тримачі м'язів-розгиначів, тримачі м'язів згиначів, тримачі малогомілкових м'язів), топографія і вміст фіброзних і кістково-фіброзних каналів нижньої кінцівки.
  130. Топографія тазу: над- і підгрушоподібний отвір, затульний канал, їх межі, утворення і вміст.
  131. Топографія стегна: м'язова і судинна затоки, стегове кільце, їх утворення, межі, вміст.
  132. Топографія стегна: клубово-гребінна борозна, передня борозна стегна, стеговий трикутник, їх

- утворення, межі, вміст.
133. Привідний канал: стінки, отвори, вміст.
  134. Підколінна ямка: її межі, дно, зв'язок з каналами стегна і гомілки.
  135. Топографія гомілки: гомілково-підколінний канал, верхній та нижній м'язово-малогомілкові канали, їх утворення, сполучення, вміст.
  136. Стегновий канал: стегове кільце (вхід), підшкірний розтвір(вихід), їх межі; стінки стегового каналу.
  137. Фасції стопи, топографія стопи: борозни підошви стопи, їх межі і вміст.
  138. Системи внутрішніх органів: визначення, назвати органи, які утворюють ці системи, дати загальну характеристику функцій цих систем.
  139. Класифікація внутрішніх органів. Загальний план будови трубчастих органів.
  140. Загальні закономірності будови слизової, м'язової і зовнішньої оболонки стінки трубчастих органів
  141. Загальні анатомо-функціональні закономірності будови екзокринних залоз.
  142. Розвиток ротової порожнини та її похідних. Вади розвитку ротової порожнини.
  143. Ротова порожнина, її відділи. Присінок і власне ротова порожнина: стінки, їх будова.
  144. Піднебіння: частини. М'яке піднебіння, частини, будова. Піднебінні мигдалики, їх топографія.
  145. М'язи м'якого піднебіння.
  146. Язик: частини, будова; особливості слизової оболонки язика, функції язика.
  147. Класифікації м'язів язика, їх морфо-функціональна характеристика; функції язика.
  148. Зуби: частини зуба, тканини зуба. Періодонт, пародонт, зубний орган: визначення. Прикуси.
  149. Постійні зуби: формула, характеристика видів зубів.
  150. Молочні зуби, їх формула. Терміни прорізування молочних зубів.
  151. Ротові залози: класифікація. Малі слинні залози, їх топографія і морфо-функціональна характеристика. Привушна залоза: топографія, будова.
  152. Ротові залози: класифікація. Під'язикова та піднижньощелепна слинні залози: топографія, будова;
  153. Зів: межі, сполучення, описати і продемонструвати на препараті.
  154. Первинна кишка: розвиток, частини. Похідні головної (глоткової) кишки
  155. Глотка: топографія, частини, їх сполучення; Будова слизової, м'язової і зовнішньої оболонки.
  156. Первинна кишка: тулубова кишка, її частини та похідні. Вади розвитку органів травного каналу.
  157. Розвиток травного каналу в ембріогенезі; джерела утворення слизової, м'язової і зовнішньої оболонки.
  158. Стравохід: частини, їх топографія. Будова стінки. Анатомічні і фізіологічні звуження стравоходу. Рентгенанатомія стравоходу.
  159. Ділянки передньої черевної стінки та проекція внутрішніх органів на певні ділянки.
  160. Шлунок: топографія, частини. Будова стінки. Рентгенанатомія шлунка.
  161. Шлунок: будова стінки: описати будову м'язової і серозної оболонки.
  162. Тонка кишка: відділи, їх топографія, відношення до очеревини.
  163. Дванадцятипала кишка: частини, їх топографія, будова стінки.
  164. Тонка кишка: будова стінки; відношення до очеревини. Рентгенанатомія тонкої кишки.
  165. Тонка кишка: брижова частина тонкої кишки.
  166. Товста кишка: відділи, їх топографія.
  167. Товста кишка: будова стінки (особливості будови слизової, м'язової і серозної оболонки), відношення до очеревини. Рентгенанатомія товстої кишки.
  168. Сліпа кишка: топографія, особливості будови. Клубово-сліпокишковий кут; особливості будови.
  169. Частини та згини ободової кишки, їх топографія, відношення до очеревини.
  170. Особливості будови стінки товстої кишки. Рельєф її слизової оболонки. Зовнішні ознаки товстої кишки
  171. Пряма кишка: частини, згини, особливості будови стінки, відношення до очеревини.
  172. Печінка: зовнішня будова; рельєф діафрагмової і нутрощевої поверхонь.
  173. Печінка: топографія, зв'язки печінки, відношення до очеревини.
  174. Печінка: внутрішня будова (частки, частини, сегменти, часточки).
  175. Печінка: утворення і шляхи відтоку жовчі. Жовчний міхур: топографія, частини, будова стінки, функції.
  176. Підшлункова залоза: частини, їх топографія, відношення до очеревини.
  177. Екзокринні та ендокринні відділи підшлункової залози, шляхи виведення продуктів їх діяльності.
  178. Очеревина: визначення, загальна характеристика. Похідні очеревини.
  179. Очеревинна порожнина: відділи (поверхи), їх межі і вміст.
  180. Верхній поверх очеревинної порожнини: печінкова сумка, її межі і сполучення.
  181. Верхній поверх очеревинної порожнини: передшлункова сумка, її межі і сполучення.
  182. Верхній поверх очеревинної порожнини: чепцева сумка, її межі і сполучення, чепцевий отвір.
  183. Середній поверх очеревинної порожнини: канали, пазухи, закутки, складки, ямки.
  184. Нижній поверх очеревинної порожнини: заглибини; хід очеревини в малому тазі у чоловіків та жінок.
  185. Класифікація органів дихальної системи.
  186. Розвиток органів дихальної системи в ембріо- і філогенезі.
  187. Особливості будови стінки трубчастих органів дихальної системи.
  188. Розвиток зовнішнього носа, носової порожнини і приносних пазух в ембріогенезі. Аномалії розвитку.
  189. Ніс: частини, будова. Носова порожнина: частини, їх будова та сполучення.
  190. Носова порожнина: носові ходи, їх будова та сполучення і приносні пазухи: топографія, сполучення, функції, вікові особливості. Рентгенанатомія приносних пазух.
  191. Носова порожнина: функціональні частини, їх будова і функції.
  192. Гортань: топографія, відділи.
  193. Гортань: хрящі, суглоби, зв'язки, м'язи, їх будова.
  194. Гортань: фібро-еластичні утворення гортані, їх будова, функції, присінкова зв'язка, голосова зв'язка.
  195. Порожнина гортані: частини, їх будова, межі.

- Голосова щілина: межі, утворення, частини.
196. Функції гортані, теорії голосоутворення.
  197. Трахея: частини, їх топографія, будова стінки.
  198. Головні бронхи: топографія, будова стінки.
  199. Легені: топографія, зовнішня будова. Корінь легені: топографія, склад.
  200. Легені: частки, бронхо-легеневі сегменти, часточки; їх будова. Рентгенанатомія легень.
  201. Бронхіальне дерево: розгалуження, будова стінки, функції.
  202. Альвеолярне дерево: розгалуження, будова стінки. Ацинус: визначення, будова, функції.
  203. Плевра: загальна характеристика, функції; плевральна порожнина, її закрутки.
  204. Межі плевральних мішків.
  205. Середостіння: визначення; класифікація за міжнародною анатомічною номенклатурою. Органи, судини та нерви середостіння.
  206. Класифікація органів сечової системи, їх функції.
  207. Етапи розвитку нирки. Джерела, терміни і механізми розвитку нирки.
  208. Джерела і механізми розвитку сечоводів, сечового міхура.
  209. Вади розвитку нирок, сечоводів і сечового міхура: механізми їх утворення.
  210. Нирки: зовнішня будова, топографія правої і лівої нирки.
  211. Нирки: оболонки нирки. Описати фасцію нирки. Фіксуєчий апарат нирки.
  212. Нирки: будова нирки на фронтальному розтині.
  213. Нирки: структурно-функціональна одиниця нирки, її складові частини. Особливості кровопостачання нирки.
  214. Ниркова пазуха (синус), її вміст. Екскреторні шляхи нирки Рентгенанатомія нирки.
  215. Сечовід: частини, топографія, будова стінки; звуження; рентгенанатомія сечоводу.
  216. Сечовий міхур: частини, топографія, будова стінки, відношення до очеревини.
  217. Сечовий міхур: трикутник сечового міхура, його межі (особливості слизової оболонки в цій ділянці). Рентгенанатомія сечового міхура. Жіночий сечівник; топографія, будова стінки.
  218. Топографічна класифікація органів жіночої статеві системи.
  219. Джерела і механізми розвитку внутрішніх жіночих статевих органів. Вади і аномалії розвитку.
  220. Джерела і механізми розвитку зовнішніх статевих органів. Вади і аномалії розвитку.
  221. Яечник: топографія, зв'язки, будова, функції.
  222. Матка: топографія, положення матки, зв'язки матки, відношення до очеревини.
  223. Матка: частини, будова стінки, функції; параметрій. Рентгенанатомія матки.
  224. Маткова труба: топографія, частини, будова стінки, відношення до очеревини, функції. Рентгенанатомія маткових труб.
  225. Піхва: топографія, склепіння, будова стінки.
  226. Рудиментарні придатки яєчника: над'яєчник, прияєчник, їх топографія і утворення.
  227. Зовнішні жіночі статеві органи: топографія, будова.
  228. Жіноча соромітна ділянка (вульва): топографія і будова компонентів, що її утворюють. Присінок піхви: межі, що в нього відкривається?
  229. Молочні залози: топографія, будова.
  230. Чоловічі статеві органи: класифікація.
  231. Джерела і механізми розвитку яєчка. Стадії розвитку яєчка. Вади розвитку яєчка.
  232. Процес опускання яєчка. Вади розвитку яєчка. Оболонки яєчка. Яким шарам передньої черевної стінки вони відповідають?
  233. Джерела і механізми розвитку над'яєчка, сім'яносної протоки і сім'яного пухирця, передміхурової залози і цибулинно-сечівникових залоз. Вади розвитку.
  234. Джерела і механізми розвитку зовнішніх чоловічих статевих органів. Вади розвитку.
  235. Джерела і механізми розвитку чоловічого сечівника. Вади розвитку.
  236. Яєчко: топографія, зовнішня будова.
  237. Яєчко: внутрішня будова, функції.
  238. Над'яєчко: топографія, частини, будова, функції. Сім'яносна протока: розміри, частини, топографія, будова стінки, функції.
  239. Сім'яний міхурець: топографія, будова, функції. Сім'явипорскувальна протока: її утворення. Куди вона відкривається?
  240. Назвіть послідовно шляхи виведення сперми.
  241. Сім'яний канатик: його склад, топографія, початок, кінець, оболонки.
  242. Передміхурова залоза: топографія, зовнішня і внутрішня будова.
  243. Статевий член: частини, будова.
  244. Чоловічий сечівник: частини, їх топографія, звуження і розширення.
  245. Чоловічий сечівник: будова стінки. Цибулинно-сечівникова залоза: топографія, будова, функції.
  246. Промежина: визначення промежини в вузькому і широкому розумінні.
  247. Промежина: частини, їх межі, описати і продемонструвати на препаратах.
  248. Сечостатева діафрагма: межі, м'язи і фасції, що її утворюють. Які органи пронизують сечостатеву діафрагму у жінок і чоловіків?
  249. Газова діафрагма: межі, м'язи і фасції, що її утворюють.
  250. Сідничо-відхідникова ямка: її стінки, вміст.
  251. Первинні лімфатичні (лімфоїдні) органи (центральні органи імунної системи): загальні закономірності будови, функції.
  252. Кістковий мозок, розвиток, топографія, будова, функції, вікові особливості.
  253. Загруднинна залоза (тимус), розвиток, топографія, будова, функції, вікові особливості.
  254. Вторинні лімфатичні (лімфоїдні) органи (периферійні органи імунної системи): загальні закономірності будови, функції.
  255. Селезінка, розвиток, топографія, зовнішня будова, внутрішня будова, функції; описати і продемонструвати на препаратах.
  256. Мигдалики топографія, будова, функції; описати і продемонструвати на препаратах. Лімфатичне (лімфоїдне) кільце глотки: мигдалики, що його утворюють, їх топографія, будова, функції.
  257. Лімфатичні (лімфоїдні) вузли, класифікація, топографія, будова, функції.
  258. Одинокі і скупчені лімфатичні (лімфоїдні) вузлики, топографія, будова, функції. Червоподібний

- відросток: топографія, будова, функції.
259. Загальні закономірності будови ендокринних залоз.
  260. Ендокринні залози: ембріологічна класифікація.
  261. Джерела і механізми розвитку ендокринних залоз.
  262. Щитоподібна залоза: топографія, частини, будова, функції.
  263. Прищитоподібні залози: топографія, будова, функції. Хромафінні тільця (параганглії):

- топографія, будова, функції, розвиток.
264. Надниркова залоза: топографія правої і лівої надниркових залоз, будова, функції.
  265. Гіпофіз: топографія, частини, функції.
  266. Шишкоподібна залоза: топографія, функції.
  267. Ендокринна частина підшлункової залози: будова, функції.

Модуль 2. НЕРВОВА СИСТЕМА І ОРГАНИ ЧУТТЯ

1. Нервова система: функції, класифікація.
2. Нейрон: визначення, будова, функції. Класифікація.
3. Рецептори: функціональне значення; класифікація за топографією і за функціями.
4. Сіра речовина центральної нервової системи: будова, функції.
5. Біла речовина центральної нервової системи: будова, функції.
6. Нервові волокна, пучки, корінці, нерви: їх будова.
7. Нервові вузли: класифікація, топографія, функції.
8. Будова простої і складної рефлекторних дуг.
9. Розвиток центральної нервової системи в ембріогенезі. Основні етапи формування нервової системи в філогенезі. Вади розвитку.
10. Спинний мозок: топографія, верхня і нижня межі, зовнішня будова.
11. Кінський хвіст: топографія, утворення. Анатомічне обґрунтування місця проведення спинномозкової пункції.
12. Частини спинного мозку та їх сегменти.
13. Будова спинного мозку на розтині: особливості взаєморозташування сірої і білої речовини.
14. Сіра речовина спинного мозку: задні роги, типи нейронів, що їх утворюють; ядра і функціональна характеристика.
15. Сіра речовина спинного мозку: бічні роги, типи нейронів, що їх утворюють; ядра і функціональна характеристика в різних сегментах.
16. Сіра речовина спинного мозку: передні роги, типи нейронів, що їх утворюють; ядра і функціональна характеристика.
17. Біла речовина спинного мозку: передні канатики, їх межі, провідні шляхи, що їх утворюють.
18. Біла речовина спинного мозку: бічні канатики, їх межі, провідні шляхи, що їх утворюють.
19. Біла речовина спинного мозку: задні канатики, їх межі, провідні шляхи, що їх утворюють.
20. Передні та задні корінці спинномозкових нервів: утворення, топографія, функціональне значення.
21. Спинномозковий нерв: утворення, топографія, гілки; відповідність сегментам спинного мозку. Спинномозковий вузол: топографія, будова, функції.
22. Оболони спинного мозку, простори між ними, їх вміст. Фіксуєчий апарат спинного мозку: утворення, топографія.
23. Розвиток головного мозку: джерела; стадія трьох і п'яти мозкових міхурів, їх похідні. Аномалії розвитку головного мозку.
24. Головний мозок: ембріологічна класифікація (ромбоподібний - задній, середній, передній мозок), їх похідні.
25. Головний мозок: частини (анатомічна класифікація).
26. Кінцевий (великий) мозок: частини.
27. Передній мозок: його похідні.
28. Півкулі великого мозку: частини.
29. Мозолисте тіло, його топографія, частини, функціональне значення.
30. Склепіння: його топографія, частини, функціональне значення.
31. Нюховий мозок: частини, їх компоненти, функціональне значення.
32. Базальні ядра: топографія, частини, функціональне значення.
33. Смугасте тіло: топографія, частини, функціональне значення.
34. Лімбічна система: компоненти, функціональне значення.
35. Бічні шлуночки: розвиток, частини, топографія, стінки. Передній ріг і центральна частина бічного шлуночка: топографія, стінки, сполучення.
36. Задній і нижній роги бічного шлуночка: топографія, стінки, сполучення.
37. Біла речовина півкуль великого мозку: класифікація, функціональне значення.
38. Біла речовина півкуль великого мозку: класифікація асоціативних волокон, функціональне значення.
39. Біла речовина півкуль великого мозку: довгі асоціативні волокна, їх пучки, топографія, функціональне значення.
40. Біла речовина півкуль великого мозку: комісуральні волокна, їх функціональне значення.
41. Біла речовина півкуль великого мозку: проєкційні волокна, класифікація, функціональне значення.
42. Біла речовина півкуль великого мозку: внутрішня капсула, її топографія, частини, провідні шляхи, що проходять в кожній частині.
43. Будова кори півкуль великого мозку. Роботи В.О.Беца.
44. Півкулі великого мозку: поверхні, частки, їх межі.
45. Рельєф (борозни та звивини) верхньобічної поверхні півкуль головного мозку.
46. Рельєф (борозни та звивини) присередньої поверхні півкуль головного мозку.
47. Рельєф (борозни та звивини) нижньої поверхні півкуль головного мозку.
48. Рельєф лобової частки. Локалізація кіркових кінців аналізаторів в корі лобової частки.
49. Рельєф тім'яної частки. Локалізація кіркових кінців аналізаторів в корі тім'яної частки.
50. Рельєф скроневої частки. Локалізація кіркових кінців аналізаторів в корі скроневої частки.
51. Рельєф потиличної частки. Локалізація кіркових кінців аналізаторів в корі потиличної частки.
52. Ромбоподібний (задній мозок): його похідні.

53. Проміжний мозок: частини (за Міжнародною анатомічною номенклатурою – Український стандарт).
54. Проміжний мозок: частини. Таламічний мозок: частини.
55. Таламус: зовнішня будова; ядра таламуса, їх функціональне значення. Метаталамус: частини, їх функціональне значення.
56. Епіталамус: частини, їх функціональне значення. Епіфіз: топографія, функції.
57. Гіпоталамус: частини, зовнішня будова. Субталамус: частини, їх функціональне значення.
58. Гіпоталамус: ядра, їх топографія, функціональне значення. Гіпофіз. Гіпоталамо-гіпофізарна система.
59. Третій шлуночок: розвиток, стінки, сполучення.
60. Середній мозок: розвиток, межі, зовнішня будова, частини. Покрівля, зовнішня будова, сіра речовина, її функціональне значення, провідні шляхи.
61. Середній мозок: ніжки мозку, їх частини, межі, будова сірої і білої речовини; топографія провідних шляхів.
62. Міст: розвиток, межі, зовнішня будова.
63. Міст: сіра і біла речовина, будова, топографія, функціональне значення.
64. Присередня петля: утворення, склад, топографія, функціональне значення. Ретикулярна формація: топографія, будова (основні ядра), зв'язки, функціональне значення.
65. Ромбоподібна ямка: утворення, межі, рельєф. Проекція ядер черепних нервів.
66. Ядра черепних нервів, які розташовані в дорзальній частині довгастого мозку; їх функціональна характеристика.
67. Ядра черепних нервів, які розташовані в дорзальній частині моста; їх функціональна характеристика.
68. Четвертий шлуночок: розвиток, топографія, стінки, сполучення.
69. Мозочок: розвиток, зовнішня будова.
70. Мозочок: сіра речовина, її функціональне значення.
71. Мозочок: класифікація частин мозочка за філогенетичним принципом. Функціональне значення в регуляції рухів.
72. Мозочок: класифікація білої речовини, склад мозочкових ніжок. Топографія провідних шляхів.
73. Стовбур головного мозку: розвиток, частини.
74. Стовбур головного мозку: характеристика ядер черепних нервів.
75. Довгастий мозок: розвиток, межі, зовнішня будова
76. Довгастий мозок: сіра і біла речовина, будова, топографія, функціональне значення.
77. Хемергійні структури головного та спинного мозку.
78. Оболони головного мозку.
79. Тверда оболонка головного мозку та її відростки. Відмінності між твердою оболонкою головного і спинного мозку.
80. Тверда оболонка головного мозку: синуси, їх топографія. Джерела потрапляння венозної крові до синусів твердої оболони головного мозку.
81. Міжоболонні простори, їх вміст.
82. Утворення і відтік спинномозкової рідини. Аномалії розвитку оболон головного мозку.
83. Підпаутинний простір: утворення, цистерни, сполучення.
84. Провідні шляхи ЦНС: визначення, класифікація.
85. Соматосенсорні шляхи свідомої чутливості: шлях свідомої пропріоцептивної чутливості.
86. Соматосенсорні шляхи свідомої чутливості: шлях больової і температурної чутливості.
87. Соматосенсорні шляхи свідомої чутливості: шлях тактильної чутливості.
88. Соматосенсорні шляхи свідомої чутливості: шлях больової, температурної, тактильної та свідомої пропріоцептивної чутливості від голови та шиї.
89. Соматосенсорні шляхи несвідомої чутливості (пропріоцептивної чутливості мозочкового напрямку).
90. Низхідні провідні шляхи: класифікація.
91. Пірамідні шляхи.
92. Екстрапірамідна рухова система: центри, функції.
93. Провідні шляхи екстрапірамідної рухової системи.
94. Орган нюху: будова, функції.
95. Орган смаку: будова, функції.
96. Око: частини, топографія. Очне яблуко: оболонки.
97. Очне яблуко: розвиток, аномалії розвитку, зовнішня будова.
98. Очне яблуко: волокниста оболонка, її частини, будова, функції.
99. Очне яблуко: судинна оболонка, її частини, будова, функції.
100. Очне яблуко: сітківка, її частини, будова, функції.
101. Заломлюючі середовища очного яблука: назвати.
102. Камери очного яблука: межі, сполучення. Утворення і шляхи циркуляції водянистої вологи камер очного яблука.
103. Додаткові структури ока, назвати, їх функції.
104. Додаткові структури ока: зовнішні м'язи очного яблука, їх характеристика та функції.
105. Сльозовий апарат: частини, топографія, функції; шляхи відтоку сльози.
106. Провідні шляхи зорового аналізатора.
107. Вуха: його частини, ембріогенез, аномалії і варіанти розвитку.
108. Зовнішнє вухо: його частини і будова. Вушна раковина, будова, функції.
109. Зовнішнє вухо: зовнішній слуховий хід, частини, межі, будова. Барабанна перетинка: топографія, частини, будова, функції.
110. Середнє вухо: частини. Барабанна порожнина: топографія, стінки, сполучення, вміст.
111. Слухові кісточки: топографія, їх частини; суглоби слухових кісточок; м'язи слухових кісточок.
112. Слухова труба: топографія, частини, сполучення, будова.
113. Внутрішнє вухо: частини. Кістковий лабіринт: частини.
114. Кістковий лабіринт: півколові канали, їх топографія, частини, сполучення, будова, функції.
115. Кістковий лабіринт: присінок, його топографія, стінки, рельєф внутрішньої поверхні, сполучення, функції.
116. Кістковий лабіринт: завитка: топографія, будова, сполучення, функції.
117. Перетинчастий лабіринт: топографія, частини.

118. Перилімфатичний простір, утворення, вміст, сполучення.
119. Ендолімфатичний простір: утворення, вміст, сполучення.
120. Перетинчастий лабіринт: присінковий лабіринт, його частини, топографія, будова, функції.
121. Перетинчастий лабіринт: півколові протоки, їх топографія, частини, будова, функції.
122. Перетинчастий лабіринт: завитковий лабіринт, стінки, їх будова, функції
123. Описати шляхи проходження звукових коливань.
124. Провідні шляхи слухового аналізатора.
125. Провідні шляхи рівноваги (вестибулярного апарата).
126. Класифікація черепних нервів.
127. Анатомічні відмінності черепних і спинномозкових нервів.
128. Загальний план будови рухових черепних нервів.
129. Загальний план будови чутливих (справжніх) черепних нервів.
130. Загальний план будови змішаних черепних нервів.
131. Загальний план будови чутливих черепних нервів, похідних головного мозку.
132. Анатомічні відмінності будови чутливих черепних нервів, похідних головного мозку, від справжніх чутливих черепних нервів.
133. I пара черепних нервів: розвиток, загальна характеристика, утворення, топографія.
134. II пара черепних нервів: розвиток, загальна характеристика, утворення, топографія.
135. III пара черепних нервів: розвиток, загальна характеристика, ядра, вихід із мозку, вихід із черепа, гілки, ділянки іннервації.
136. Загальна будова вегетативних вузлів голови: корінці, їх утворення; гілки, їх склад і об'єкти іннервації.
137. Війковий вузол: топографія, корінці, гілки, ділянки іннервації.
138. IV пара черепних нервів: розвиток, загальна характеристика, ядро, вихід із мозку, вихід із черепа, ділянки іннервації.
139. V пара черепних нервів: розвиток, загальна характеристика; внутрішньочерепна частина V пари.
140. V пара черепних нервів: чутливий вузол V пари, його топографія, хід центральних і периферійних волокон.
141. V пара черепних нервів: 1-ша гілка V пари – утворення, вихід із черепа, гілки, ділянки іннервації.
142. V пара черепних нервів: 2-га гілка V пари – утворення, вихід із черепа, гілки, ділянки іннервації.
143. Крилопіднебінний вузол: топографія, корінці, гілки, ділянки іннервації.
144. V пара черепних нервів: 3-тя гілка V пари – утворення, вихід із черепа, гілки, ділянки іннервації.
145. Піднижньощелепний вузол: топографія, корінці, гілки, ділянки іннервації.
146. Під'язиковий вузол: топографія, корінці, гілки, ділянки іннервації.
147. Вушний вузол: топографія, корінці, гілки, ділянки іннервації.
148. VI пара черепних нервів: розвиток, загальна характеристика, ядро, вихід із мозку, вихід із черепа, ділянки іннервації.
149. VII пара черепних нервів і проміжний нерв: розвиток, загальна характеристика, ядра, топографія, гілки, ділянки іннервації.
150. Вегетативні вузли голови, пов'язані з проміжним нервом: їх корінці, гілки, ділянки іннервації.
151. VIII пара черепних нервів: розвиток, частини, їх загальна характеристика, ядра, утворення, топографія.
152. IX пара черепних нервів: розвиток, загальна характеристика, ядра, вихід із мозку, вихід із черепа, гілки, ділянки іннервації.
153. X пара черепних нервів: розвиток, загальна характеристика, ядра, вихід із мозку, вихід із черепа, частини, їх топографія.
154. X пара черепних нервів: гілки головної і шийної частин – їх топографія, склад волокон, ділянки іннервації.
155. X пара черепних нервів: гілки грудної і черевної частин – їх топографія, склад волокон, ділянки іннервації.
156. XI пара черепних нервів: розвиток, загальна характеристика, ядра, вихід із мозку, вихід із черепа, ділянки іннервації.
157. XII пара черепних нервів: розвиток, загальна характеристика, ядро, вихід із мозку, вихід із черепа, топографія, ділянки іннервації.
158. Автономна частина периферійної нервової системи (вегетативна нервова система): частини, функції, об'єкти іннервації.
159. Відмінності між соматичною нервовою системою і вегетативною нервовою системою.
160. Морфологічні відмінності рефлекторної дуги автономної частини периферійної нервової системи (вегетативної нервової системи).
161. Морфологічні відмінності між симпатичною і парасимпатичною частинами автономної частини периферійної нервової системи (вегетативної нервової системи).
162. Вегетативна нервова система: центральний відділ, його класифікація, топографія, утворення.
163. Вегетативна нервова система: периферійний відділ, його компоненти.
164. Вегетативні вузли: класифікація, будова, топографія, відмінності від чутливих вузлів.
165. Симпатичний стовбур: топографія, відділи, вузли, їх з'єднання.
166. Передвузлові симпатичні гілки: утворення, топографія.
167. Шийний відділ симпатичного стовбура: вузли, що його утворюють, їх топографія, джерела передвузлових волокон.
168. Шийний відділ симпатичного стовбура: верхній шийний вузол, його топографія, джерела передвузлових волокон, гілки, ділянки іннервації.
169. Шийний відділ симпатичного стовбура: середній шийний вузол, його топографія, джерела передвузлових волокон, гілки, ділянки іннервації.
170. Шийний відділ симпатичного стовбура: нижній шийний вузол, його топографія, джерела передвузлових волокон, гілки, ділянки іннервації.
171. Грудний відділ симпатичного стовбура: вузли, їх

- топографія, джерела передвузлових волокон, гілки, ділянки іннервації.
172. Нутрощеві нерви: їх утворення, склад волокон, топографія.
173. Поперековий відділ симпатичного стовбура: вузли, їх топографія, джерела передвузлових волокон, гілки, ділянки іннервації.
174. Крижовий відділ симпатичного стовбура: вузли, їх топографія, джерела передвузлових волокон, гілки, ділянки іннервації.
175. Вегетативні сплетення черевної порожнини: утворення, топографія, склад волокон, ділянки іннервації.
176. Черевне аортальне сплетення: вторинні сплетення, їх топографія, склад волокон, вузли, ділянки іннервації.
177. Вегетативні сплетення малого таза: утворення, топографія, склад волокон, ділянки іннервації.
178. Нижнє підчеревне сплетення: вторинні сплетення, їх топографія, склад волокон, ділянки іннервації.
179. Об'єкти іннервації головного відділу парасимпатичної частини вегетативної нервової системи.
180. Об'єкти іннервації крижового відділу парасимпатичної частини вегетативної нервової системи.
181. Шийне сплетення: утворення, топографія, гілки, ділянки іннервації.
182. Периферійна нервова система: компоненти, їх загальна характеристика.
183. Спинномозковий нерв: утворення, топографія, гілки; відповідність сегментам спинного мозку
184. Задні гілки спинномозкових нервів: склад волокон, топографія, ділянки іннервації.
185. Задні гілки I-II шийних спинномозкових нервів: склад волокон, топографія, ділянки іннервації.
186. Передні гілки спинномозкових нервів: склад волокон; загальні закономірності будови та топографії передніх гілок різних спинномозкових нервів.
187. Грудні спинномозкові нерви: утворення, гілки, топографія, ділянки іннервації.
188. Міжреброві нерви: утворення, гілки, топографія, ділянки іннервації.
189. Загальні принципи будови соматичних нервових сплетень
190. Шийне сплетення: діафрагмовий нерв, склад його волокон, топографія, гілки, ділянки іннервації.
191. Плечове сплетення: утворення, топографія, частини, класифікація гілок.
192. Плечове сплетення: надключична частина, її топографія, компоненти.
193. Короткі гілки плечового сплетення: їх топографія, ділянки іннервації.
194. Короткі гілки плечового сплетення: пахвовий нерв, його топографія, ділянки іннервації.
195. Плечове сплетення: підключична частина, її топографія, компоненти.
196. Довгі гілки плечового сплетення: їх топографія, ділянки іннервації.
197. Довгі гілки плечового сплетення: м'язово-шкірний нерв, його утворення, топографія, гілки, ділянки іннервації.
198. Довгі гілки плечового сплетення: серединний нерв, його утворення, топографія, гілки, ділянки іннервації.
199. Довгі гілки плечового сплетення: ліктьовий нерв, його утворення, топографія, гілки, ділянки іннервації.
200. Довгі гілки плечового сплетення: променевий нерв, його утворення, топографія, гілки, ділянки іннервації.
201. Довгі шкірні гілки плечового сплетення: їх утворення, топографія, ділянки іннервації
202. Поперекове сплетення: утворення, топографія, гілки, ділянки іннервації.
203. Поперекове сплетення: стегновий нерв, його топографія, гілки, ділянки іннервації.
204. Поперекове сплетення: затульний нерв, його топографія, гілки, ділянки іннервації.
205. Крижове та куприкове сплетення: утворення, топографія, класифікація гілок.
206. Крижове сплетення: короткі гілки, їх топографія, ділянки іннервації.
207. Короткі гілки крижового сплетення: соромітний нерв, склад волокон, його топографія, ділянки іннервації.
208. Довгі гілки крижового сплетення: їх топографія, ділянки іннервації.
209. Довгі гілки крижового сплетення: сідничний нерв, його топографія, гілки, ділянки іннервації.
210. Великогомілковий нерв, його утворення, топографія, гілки, ділянки іннервації.
211. Загальний малогомілковий нерв: його утворення, топографія, гілки, ділянки іннервації.
212. Куприкове сплетення: утворення, топографія, гілки, ділянки іннервації.
213. Іннервація поверхні півкуль.
214. Іннервація поверхні півкуль.
215. Іннервація основи мозку.
216. Іннервація лобової частки.
217. Іннервація тім'яної частки.
218. Іннервація скроневої частки.
219. Іннервація потиличної частки.
220. Іннервація мозочка.
221. Іннервація стовбура мозку.
222. Іннервація твердої оболони головного мозку.
223. Іннервація твердої оболони головного мозку.
224. Іннервація слизової оболонки носової порожнини.
225. Іннервація очного яблука.
226. Іннервація слезової залози.
227. Іннервація зовнішніх м'язів очного яблука.
228. Іннервація зовнішнього вуха.
229. Іннервація середнього вуха.
230. Іннервація барабанної порожнини.
231. Іннервація внутрішнього вуха.
232. Іннервація привушної залози.
233. Іннервація піднижньощелепної залози.
234. Іннервація під'язикової залози.
235. Іннервація слизової оболонки ротової порожнини.
236. Іннервація м'якого піднебіння.
237. Іннервація язика.
238. Іннервація верхніх зубів.
239. Іннервація нижніх зубів.
240. Іннервація глотки.
241. Іннервація піднебінних мигдаликів.
242. Іннервація гортані.
243. Іннервація щитоподібної залози.

244. Іннервація жувальних м'язів.
245. Іннервація м'язів лица (мімічних) м'язів.
246. Іннервація поверхневих м'язів шиї.
247. Іннервація надпід'язикових м'язів та підпід'язикових м'язів шиї.
248. Іннервація глибоких м'язів шиї.
249. Іннервація шкіри обличчя.
250. Іннервація скронево-нижньощелепного суглоба.
251. Стінки, вміст і сполучення підскроневої ямки.
252. Стінки, вміст і сполучення крилопіднебінної ямки.
253. Іннервація стінок грудної клітки.
254. Іннервація діафрагми.
255. Іннервація трахеї
256. Іннервація бронхів.
257. Іннервація легень
258. Іннервація плеври.
259. Іннервація стравоходу
260. Іннервація серця
261. Серце: серцеві нервові сплетення, їх топографія, джерела утворення, склад волокон.
262. Серце: інтрамуральні нервові сплетення, їх топографія, джерела утворення, склад волокон.
263. а іннервація осердя.
264. Іннервація спинного мозку.
265. Іннервація глотки.
266. Іннервація стінок черевної порожнини.
267. Іннервація печінки.
268. Іннервація жовчного міхура.
269. Іннервація шлунка.
270. Іннервація тонкої кишки.
271. Іннервація дванадцятипалої кишки.
272. Іннервація порожньої кишки.
273. Іннервація клубової кишки.
274. Іннервація товстої кишки.
275. Іннервація сліпої кишки.
276. Іннервація висхідної ободової кишки.
277. Іннервація поперечної ободової кишки.
278. Іннервація низхідної ободової кишки
279. Іннервація сигмоподібної кишки.
280. Іннервація прямої кишки.
281. Іннервація підшлункової залози.
282. Іннервація селезінки.
283. Іннервація нирок. Будова внутрішньоорганного кровоносного русла нирки.
284. Іннервація сечоводів.
285. Іннервація сечового міхура.
286. Іннервація сечівника.
287. Іннервація надниркових залоз.
288. Іннервація яєчників.
289. Іннервація матки.
290. Іннервація маткових труб.
291. Іннервація піхви.
292. Іннервація зовнішніх жіночих статевих органів.
293. Іннервація яєчка.
294. Іннервація сім'явиносної протоки.
295. Іннервація сім'яних міхурців.
296. Іннервація передміхурової залози.
297. Іннервація зовнішніх чоловічих статевих органів.
298. Іннервація промежини.
299. Іннервація м'язів стегна.
300. Іннервація м'язів гомілки.
301. Іннервація м'язів стопи.
302. Іннервація суглобів пояса верхньої кінцівки.
303. Іннервація плечового суглоба.
304. Іннервація ліктьового суглоба.
305. Іннервація променево-зап'ясткового суглоба.
306. Іннервація кульшового суглоба.
307. Іннервація колінного суглоба.
308. Іннервація надп'яtkово-гомількового суглоба.
309. Іннервація пальців кисті (тильна і долонна поверхні).
310. Іннервація I пальця кисті (тильна і долонна поверхні).
311. Іннервація пальців стопи (тильна і підшвова поверхні).
312. Іннервація шкіри верхньої кінцівки.
313. Іннервація шкіри нижньої кінцівки.

МОДУЛЬ 3. АНАТОМІЯ СЕРЦЯ І СУДИН

1. Загальний план серцево-судинної системи. Класифікація судин.
2. Розвиток серця в ембріогенезі: джерела розвитку, стадії розвитку, їх характеристика. Вади розвитку серця.
3. Серце: топографія, варіанти положення серця, варіанти форми серця. Вікові особливості будови серця.
4. Серце: зовнішня будова, камери серця.
- 5.праве передсердя: судини, які до нього впадають, вушко, рельєф внутрішньої поверхні, міжпередсердна перегородка.
6. Правий передсердно-шлуночковий клапан: топографія, стулки, їх будова.
7. Правий шлуночок: сполучення, будова, рельєф внутрішньої поверхні.
8. Клапан легеневого стовбура: топографія, будова.
9. Міжшлуночкова перегородка: частини, їх будова.
10. Ліве передсердя: судини, які до нього впадають, вушко, рельєф внутрішньої поверхні.
11. Лівий передсердно-шлуночковий клапан: топографія, стулки, їх будова.
12. Лівий шлуночок: сполучення, будова, рельєф внутрішньої поверхні.
13. Клапан аорти: топографія, будова.
14. Клапани серця: топографія, будова.
15. Серце: будова стінки.
16. Серце: ендокард, його будова. Похідні ендокарда.
17. Серце: міокард передсердь, його будова.
18. Серце: міокард шлуночків, його будова.
19. Провідна система серця: вузли, пучки, їх топографія, функції.
20. Серце: третє коло кровообігу.
21. Серце: права вінцева артерія, її топографія, гілки, ділянки кровопостачання.
22. Серце: ліва вінцева артерія, її топографія, гілки, ділянки кровопостачання.
23. Серце: анастомози між правою і лівою вінцевими артеріями, назвати і описати їх топографію.
24. Серце: описати шляхи відтоку венозної крові від стінки серця. Вінцева пазуха, її топографія, притоки.
25. Осердя (перикард): будова, порожнини, закутки.
26. Серце: проекція серця на передню стінку грудної клітки. Межі серця.
27. Проекції клапанів серця. Ділянки аускультативні клапанів серця.
28. Велике коло кровообігу. Роботи Гарвея, їх значення.
29. Мале коло кровообігу.
30. Кровообіг плода.
31. Загальна анатомія артерій: анатомічна класифікація; класифікація за будовою стінки артерій; функції різних груп артерій.
32. Закономірності розподілу артерій в організмі людини. Варіанти розгалуження артерій.
33. Розвиток судин в ембріогенезі: джерела, механізми розвитку. Варіанти та аномалії розвитку судин.
34. Поняття про органну специфічність кровоносного русла. Гемомікроциркуляторне русло: ланки, їх функціональна характеристика.
35. Аорта: частини, топографія.
36. Аорта: частини, їх топографія. Дуга аорти, її гілки. Варіанти та аномалії розвитку гілок дуги аорти.
37. Загальна сонна артерія: початок (лівої і правої), їх топографія, гілки. Зовнішня сонна артерія: топографія, класифікація гілок.
38. Зовнішня сонна артерія: передня група гілок, їх топографія, ділянки кровопостачання.
39. Зовнішня сонна артерія: язикова артерія, її топографія, гілки, ділянки кровопостачання.
40. Зовнішня сонна артерія: лицева артерія, її топографія, гілки, ділянки кровопостачання.
41. Зовнішня сонна артерія: задня група гілок, їх топографія, ділянки кровопостачання.
42. Зовнішня сонна артерія: присередня група гілок, їх топографія, ділянки кровопостачання.
43. Зовнішня сонна артерія: поверхнева скронева артерія, її топографія, гілки, ділянки кровопостачання.
44. Зовнішня сонна артерія: верхньощелепна артерія, її топографія, частини, гілки, ділянки кровопостачання.
45. Внутрішня сонна артерія: частини, їх топографія.
46. Внутрішня сонна артерія: мозкова частина, її топографія, гілки, ділянки кровопостачання.
47. Внутрішня сонна артерія: очна артерія, її топографія, гілки.
48. Підключична артерія: початок (правої і лівої артерії), топографічні відділи підключичної артерії, основні гілки.
49. Підключична артерія: хребтова артерія, частини, їх топографія, гілки кожної частини, ділянки кровопостачання.
50. Основна артерія: утворення, топографія, гілки.
51. Артеріальне коло мозку: топографія, утворення, функціональне значення.
52. Підключична артерія: внутрішня грудна артерія, топографія, гілки, ділянки кровопостачання.
53. Підключична артерія: щито-шийний стовбур, його гілки, ділянки кровопостачання.
54. Підключична артерія: реброво-шийний стовбур, його гілки, ділянки кровопостачання.
55. Грудна аорта: топографія, основні гілки, ділянки кровопостачання.
56. Грудна аорта: топографія, пристінкові гілки, ділянки їх кровопостачання.
57. Грудна аорта: топографія, нутрошеві гілки, ділянки їх кровопостачання.
58. Черевна аорта: топографія, класифікація гілок.
59. Черевна аорта: пристінкові гілки, їх топографія, ділянки кровопостачання.
60. Черевна аорта: нутрошеві гілки, їх класифікація, топографія, ділянки кровопостачання.

61. Черевна аорта: парні нутрощеві гілки, топографія, ділянки кровопостачання.
62. Черевна аорта: непарні нутрощеві гілки, топографія, ділянки кровопостачання.
63. Черевна аорта: черевний стовбур, його топографія, гілки, ділянки кровопостачання.
64. Черевний стовбур: загальна печінкова артерія, її топографія, гілки, ділянки кровопостачання.
65. Черевний стовбур: селезінкова артерія, її топографія, гілки, ділянки кровопостачання.
66. Черевна аорта: верхня брижова артерія: топографія, гілки, ділянки кровопостачання.
67. Черевна аорта: нижня брижова артерія: топографія, гілки, ділянки кровопостачання.
68. Міжсистемні та внутрішньосистемні артеріальні анастомози між гілками черевної аорти.
69. Спільна клубова артерія: утворення, топографія, гілки.
70. Внутрішня клубова артерія: топографія, класифікація гілок.
71. Внутрішня клубова артерія: пристінкові гілки, їх топографія, ділянки кровопостачання.
72. Внутрішня клубова артерія: нутрощеві гілки, їх топографія, ділянки їх кровопостачання.
73. Внутрішня клубова артерія: внутрішня соромітна артерія, її топографія, гілки, ділянки кровопостачання.
74. Загальна анатомія вен: анатомічна класифікація, класифікація за будовою стінки, функції різних груп вен.
75. Закономірності розподілу вен в організмі людини. Притоки вен: визначення.
76. Внутрішня яремна вена: утворення, топографія; класифікація притоків.
77. Внутрішньочерепні притоки внутрішньої яремної вени: назвати.
78. Шляхи відтоку венозної крові із синусів твердої оболони головного мозку.
79. Вени головного мозку. Класифікація. Утворення. Притоки.
80. Позачерепні притоки внутрішньої яремної вени.
81. Анастомози між внутрішньочерепними та позачерепними притоками внутрішньої яремної вени.
82. Зовнішня яремна вена: утворення, топографія, притоки. Передня яремна вена: утворення, топографія, притоки. Яремна венозна дуга: топографія, утворення.
83. Плечо-головна вена: утворення, топографія, притоки. Венозний кут: утворення, топографія. Утворення верхньої порожнистої вени.
84. Верхня порожниста вена: утворення, топографія, притоки.
85. Непарна вена: утворення, топографія, класифікація притоків.
86. Непарна вена: нутрощеві притоки, ділянки збору венозної крові.
87. Непарна вена: пристінкові притоки, ділянки збору венозної крові.
88. Півнепарна вена: утворення, топографія, класифікація притоків. Додаткова півнепарна вена: топографія, притоки.
89. Півнепарна вена: нутрощеві притоки, ділянки збору венозної крові.
90. Півнепарна вена: пристінкові притоки, ділянки збору венозної крові.
91. Міжреброві вени: топографія, притоки, ділянки збору венозної крові.
92. Вени хребтового стовпа: хребтові венозні сплетення, їх топографія, шляхи відтоку венозної крові.
93. Нижня порожниста вена: утворення, топографія, класифікація притоків.
94. Нижня порожниста вена: нутрощеві притоки, ділянки збору венозної крові.
95. Нижня порожниста вена: пристінкові притоки, ділянки збору венозної крові.
96. Ворітна вена: утворення, притоки, ділянки збору венозної крові; топографія.
97. Ворітна вена: утворення, притоки, топографія, розгалуження в печінці, функціональне значення.
98. Внутрішня клубова вена: топографія, класифікація притоків.
99. Внутрішня клубова вена: пристінкові притоки, їх топографія, ділянки збору венозної крові.
100. Венозні сплетення малого тазу: утворення, топографія, ділянки збору венозної крові.
101. Внутрішньосистемні і міжсистемні венозні анастомози: визначення.
102. Порто-кавальні венозні анастомози в ділянці стравоходу.
103. Порто-кавальні анастомози в ділянці прямої кишки.
104. Порто-кавальні анастомози на задній стінці черевної порожнини.
105. Кава-кавальні анастомози на передній стінці черевної порожнини.
106. Порто-кава-кавальний анастомоз на передній стінці черевної порожнини.
107. Кава-кавальний анастомоз на задній стінці черевної порожнини.
108. Кава-кавальний анастомоз в ділянці хребтового стовпа.
109. Лімфатична система: загальна характеристика, функції.
110. Лімфатичні судини: формування, їх будова, топографія, функції.
111. Основні лімфатичні стовбури голови і шиї: утворення, топографія, ділянки збору лімфи, впадіння до лімфатичних проток.
112. Лімфатичні вузли голови: класифікація, топографія, ділянки збору лімфи, шляхи відтоку лімфи.
113. Лімфатичні вузли шиї: класифікація, топографія, ділянки збору лімфи, шляхи відтоку лімфи.
114. Лімфатична система: грудна протока, її корені, топографія, притоки, місце впадіння у венозну систему.
115. Лімфатична система: права лімфатична протока, її корені, топографія, місце впадіння у венозну систему.
116. Пахлова артерія: топографія, відділи, гілки, ділянки кровопостачання.
117. Плечова артерія: топографія, гілки, ділянки кровопостачання.
118. Плечова артерія: глибока артерія плеча, її топографія, гілки, ділянки кровопостачання.
119. Променева артерія: топографія, гілки, ділянки кровопостачання.
120. Ліктьова артерія: топографія, гілки, ділянки кровопостачання.
121. Ліктьова суглобова сітка: джерела утворення, топографія, ділянки кровопостачання.

122. Поверхнева долонна дуга: джерела утворення, топографія, гілки, ділянки кровопостачання.
123. Глибока долонна дуга: джерела утворення, топографія, гілки, ділянки кровопостачання.
124. Тильна зап'ясткова сітка: джерела утворення, топографія, гілки, ділянки кровопостачання.
125. Долонна зап'ясткова сітка: джерела утворення, топографія, ділянки кровопостачання.
126. Артеріальні анастомози кисті.
127. Вени верхньої кінцівки: класифікація. Поверхневі вени: їх топографія, місця впадіння до венозних судин. Анастомози між поверхневими венами.
128. Вени верхньої кінцівки: класифікація. Глибокі вени, їх топографія, особливості розташування на кисті, передпліччі і плечі.
129. Пахвова вена: топографія, притоки.
130. Зовнішня клубова артерія: утворення, топографія, гілки, ділянки кровопостачання.
131. Стегнова артерія: топографія, гілки, ділянки кровопостачання.
132. Стегнова артерія: глибока стегнова артерія, її топографія, гілки, ділянки кровопостачання.
133. Підколінна артерія: топографія, гілки, ділянки кровопостачання.
134. Передня великогомілкова артерія: топографія, гілки, ділянки кровопостачання.
135. Задня великогомілкова артерія: топографія, гілки, ділянки кровопостачання.
136. Задня великогомілкова артерія: малогомілкова артерія, її топографія, гілки, ділянки кровопостачання.
137. Суглобова колінна сітка: джерела утворення, топографія, ділянки кровопостачання.
138. Присередня кісточкова сітка: джерела утворення, топографія, ділянки кровопостачання.
139. Бічна кісточкова сітка: джерела утворення, топографія, ділянки кровопостачання.
140. П'яткова сітка: джерела утворення, топографія, ділянки кровопостачання.
141. Присередня підшова артерія: утворення, топографія, гілки, ділянки кровопостачання.
142. Бічна підшова артерія: утворення, топографія, гілки, ділянки кровопостачання.
143. Тильна артерія стопи: утворення, топографія, гілки, ділянки кровопостачання.
144. Артеріальні анастомози стопи.
145. Вени нижньої кінцівки: класифікація. Поверхневі вени: їх топографія, ділянки впадіння до венозних судин.
146. Поверхневі вени нижньої кінцівки: велика підшкірна вена, її утворення, топографія.
147. Вени нижньої кінцівки: класифікація. Глибокі вени, їх топографія, особливості розташування на стопі, гомілці і стегні.
148. Стегнова вена: топографія, притоки.
149. Кровопостачання верхньобічної поверхні півкуль.
150. Кровопостачання присередньої поверхні півкуль.
151. Кровопостачання основи мозку.
152. Кровопостачання лобової частки.
153. Кровопостачання тім'яної частки.
154. Кровопостачання скроневої частки.
155. Кровопостачання потиличної частки.
156. Кровопостачання мозочка.
157. Кровопостачання стовбура мозку.
158. Кровопостачання твердої оболони головного мозку.
159. Кровопостачання слизової оболонки носової порожнини.
160. Кровопостачання очного яблука.
161. Кровопостачання слъозової залози.
162. Кровопостачання зовнішніх м'язів очного яблука.
163. Кровопостачання зовнішнього вуха.
164. Кровопостачання середнього вуха.
165. Кровопостачання барабанної порожнини.
166. Кровопостачання внутрішнього вуха.
167. Кровопостачання привушної залози.
168. Кровопостачання піднижньощелепної залози.
169. Кровопостачання під'язикової залози.
170. Кровопостачання слизової оболонки ротової порожнини.
171. Кровопостачання м'якого піднебіння.
172. Кровопостачання язика.
173. Кровопостачання верхніх зубів.
174. Кровопостачання нижніх зубів.
175. Кровопостачання глотки.
176. Кровопостачання піднебінних мигдаликів.
177. Кровопостачання гортані.
178. Кровопостачання щитоподібної залози.
179. Кровопостачання жувальних м'язів.
180. Кровопостачання м'язів лица (мімічних) м'язів.
181. Кровопостачання поверхневих м'язів шиї.
182. Кровопостачання надпід'язикових м'язів та підпід'язикових м'язів шиї.

183. Кровообіг глибоких м'язів шиї.
184. Кровообіг шкіри обличчя.
185. Кровообіг скронево-нижньощелепного суглоба.
186. Кровообіг стінок грудної клітки.
187. Кровообіг діафрагми.
188. Кровообіг трахеї
189. Кровообіг бронхів.
190. Кровообіг легень
191. Кровообіг плеври.
192. Кровообіг стравоходу
193. Кровообіг серця
194. Кровообіг осердя.
195. Кровообіг спинного мозку.
196. Кровообіг стінок черевної порожнини.
197. Кровообіг печінки.
198. Кровообіг жовчного міхура.
199. Кровообіг шлунка.
200. Кровообіг та іннервація тонкої кишки.
201. Кровообіг дванадцятипалої кишки.
202. Кровообіг порожньої кишки.
203. Кровообіг клубової кишки.
204. Кровообіг товстої кишки.
205. Кровообіг сліпої кишки.
206. Кровообіг висхідної ободової кишки.
207. Кровообіг поперечної ободової кишки.
208. Кровообіг низхідної ободової кишки
209. Кровообіг сигмоподібної кишки.
210. Кровообіг прямої кишки.
211. Кровообіг підшлункової залози.
212. Кровообіг селезінки.
213. Кровообіг нирок. Будова внутрішньоорганного кровоносного русла нирки.
214. Кровообіг сечоводів.
215. Кровообіг сечового міхура.
216. Кровообіг сечівника.
217. Кровообіг надниркових залоз.
218. Кровообіг яєчників.
219. Кровообіг матки.
220. Кровообіг маткових труб.
221. Кровообіг піхви.
222. Кровообіг зовнішніх жіночих статевих органів.
223. Кровообіг яєчка.
224. Кровообіг сім'яносної протоки.
225. Кровообіг сім'яних міхурців.
226. Кровообіг передміхурової залози.
227. Кровообіг зовнішніх чоловічих статевих органів.
228. Кровообіг промежини.
229. Кровообіг м'язів.
230. Кровообіг жувальних м'язів.
231. Кровообіг м'язів шиї.
232. Кровообіг м'язів спини.
233. Кровообіг м'язів грудей.
234. Кровообіг м'язів живота.
235. Кровообіг м'язів плечового поясу.
236. Кровообіг м'язів плеча.
237. Кровообіг м'язів передпліччя.
238. Кровообіг м'язів кисті.
239. Кровообіг м'язів таза.
240. Кровообіг м'язів стегна.
241. Кровообіг м'язів гомілки.
242. Кровообіг м'язів стопи.
243. Кровообіг суглобів пояса верхньої кінцівки.
244. Кровообіг плечового суглоба.
245. Кровообіг ліктьового суглоба.
246. Кровообіг променево-зап'ясткового суглоба.

- 247. Кровообіг кульшового суглоба.
- 248. Кровообіг колінного суглоба.
- 249. Кровообіг надп'яtkово-гомiлкового суглоба.
- 250. Кровообіг пальців кисти (тильна і долонна поверхні).
- 251. Кровообіг I пальця кисти (тильна і долонна поверхні).
- 252. Кровообіг пальців стопи (тильна і подошвова поверхні).
- 253. Кровообіг шкіри верхньої кінцівки.
- 254. Кровообіг шкіри нижньої кінцівки.

16. ПЕРЕЛІК ПРАКТИЧНИХ ЗАВДАНЬ ТА РОБІТ ДО ПІДСУМКОВОГО МОДУЛЬНОГО КОНТРОЛЮ

модуль 1 “Анатомія опорно-рухового апарата”

Хребець

- Тіло хребця
- Дуга хребця
- Верхня хребцева вирізка
- Нижня хребцева вирізка
- Хребцевий отвір
- Остистий відросток
- Поперечний відросток
- Верхній суглобовий відросток
- Нижній суглобовий відросток

Шийні хребці

- Передня дуга атланта
- Ямка зуба
- Борозна хребтової артерії
- Задня дуга атланта
- Бічна маса атланта
- Зуб осьового хребця
- Сонний горбок (VI шийного хребця)
- Поперечний отвір
- Передній горбок
- Задній горбок
- Борозна спинномозкового нерва

Грудні хребці

- Верхня реброва ямка
- Нижня реброва ямка
- Реброва ямка поперечного відростка

Поперекові хребці

- Додатковий відросток
- Соскоподібний відросток

Крижова кістка

- Основа крижової кістки
- Вушкоподібна поверхня крижової кістки
- Верхівка крижової кістки
- Горбистість крижової кістки
- Тазова поверхня
- Поперечні лінії
- Передні крижові отвори
- Спинна поверхня
- Задні крижові отвори
- Середній крижовий гребінь
- Присередній крижовий гребінь
- Бічний крижовий гребінь
- Крижовий канал
- Крижовий розтвір

Ребро

- Головка ребра
- Суглобова поверхня головки

ребра

- Гребінь головки ребра
- Шийка ребра
- Тіло ребра
- Горбок ребра
- Кут ребра
- Борозна ребра
- Горбок переднього драбинчастого м'яза (на першому ребрі)
- Борозна підключичної артерії (на першому ребрі)
- Борозна підключичної вени (на першому ребрі)
- Горбистість переднього зубчастого м'яза

Груднина

- Ручка груднини
- Яремна вирізка (груднини)
- Ключична вирізка
- Тіло груднини
- Реброві вирізки
- Мечоподібний відросток
- Кут груднини

Лобова кістка

- Лобова луска
- Лобовий горб
- Надбрівна дуга
- Надперенісся
- Борозна верхньої стрілової пазухи
- Лобовий гребінь
- Сліпий отвір
- Надочном'язковий край
- Надочном'язковий отвір
- Виличний відросток
- Очноямкова частина
- Ямка слъзової залози
- Блокова ямка
- Носова частина
- Носова ость
- Решітчаста вирізка
- Лобова пазуха
- Лобовий шов
- Тім'яний край
- Клиноподібний край

Тім'яна кістка

- Потиличний край
- Лусковий край
- Стріловий край
- Лобовий край

- Лобовий кут
- Потиличний кут
- Клиноподібний кут
- Соскоподібний кут
- Тім'яний отвір
- Борозна верхньої стрілової пазухи
- Борозна сигмоподібної пазухи
- Тім'яний горб
- Верхня скронева лінія
- Нижня скронева лінія

Потилична кістка

- Великий отвір
- Основна частина
- Глотковий горбок
- Схил
- Бічна частина
- Потиличний відросток
- Віростковий канал
- Віросткова ямка
- Яремна вирізка
- Яремний відросток
- Канал під'язикового нерва
- Борозна нижньої кам'янистої пазухи
- Потилична луска
- Зовнішній потиличний виступ
- Найвища каркова лінія
- Верхня каркова лінія
- Нижня каркова лінія
- Внутрішній потиличний виступ
- Хрестоподібне підвищення
- Борозна поперечної пазухи
- Борозна сигмоподібної пазухи
- Борозна потиличної пазухи
- Ламбдоподібний край
- Соскоподібний край

Решітчаста кістка

- Дірчаста пластинка
- Дірчасті отвори
- Перпендикулярна пластинка
- Півнячий гребінь
- Крило півнячого гребеня
- Решітчастий лабіринт
- Передні решітчасті комірочки
- Середні решітчасті комірочки
- Задні решітчасті комірочки
- Очноямкова пластинка
- Найвища носова раковина
- Верхня носова раковина
- Середня носова раковина

- Решітчастий пухир
- Півмісяцева щілина
- Сльозовий відросток
- Верхньощелепний відросток
- Клиноподібна кістка**
- Тіло клиноподібної кістки
- Клиноподібний випин
- Передперехресна борозна
- Турецьке сідло
- Гіпофізна ямка
- Горбок сідла
- Спинка сідла
- Передній нахилений відросток
- Середній нахилений відросток
- Задній нахилений відросток
- Сонна борозна
- Клиноподібна пазуха
- Перегородка клиноподібних пазух
- Клиноподібний язичок
- Клиноподібний гребінь
- Клиноподібний дзьоб
- Мале крило клиноподібної кістки
- Верхня очноямкова щілина
- Зоровий канал
- Велике крило клиноподібної кістки
- Мозкова поверхня великого крила
- Сконева поверхня великого крила
- Підскроневи гребінь
- Підскронева поверхня великого крила
- Верхньощелепна поверхня великого крила
- Очноямкова поверхня великого крила
- Круглий отвір
- Овальний отвір
- Остистий отвір
- Виличний край
- Лобовий край
- Лусковий край
- Овальний край
- Крилоподібний відросток
- Бічна пластинка
- Присередня пластинка
- Крилоподібний канал
- Крилоподібна ямка
- Крилоподібна вирізка
- Борозна слухової труби
- Човноподібна ямка
- Піхвовий відросток
- Крилоподібний гачок
- Борозна крилоподібного гачка
- Скронева кістка**
- Кам'яниста частина скроневої кістки
- Потиличний край
- Верхній край кам'янистої частини
- Борозна верхньої кам'янистої пазухи

- Задній край кам'янистої частини
- Борозна нижньої кам'янистої пазухи
- Передній край кам'янистої частини
- Борозна нижньої кам'янистої пазухи
- Передня поверхня кам'янистої частини
- Покрівля барабанної порожнини
- Трійчасте втиснення
- Розтвір каналу великого кам'янистого нерва
- Борозна великого кам'янистого нерва
- Розтвір каналу малого кам'янистого нерва
- Борозна малого кам'янистого нерва
- Задня поверхня кам'янистої частини
- Внутрішній слуховий отвір
- Внутрішній слуховий хід
- Піддугова ямка
- Нижня поверхня кам'янистої частини
- Яремна ямка
- Шилоподібний відросток
- Піхва шилоподібного відростка
- Шило-соскоподібний отвір
- Кам'яниста ямочка
- Зовнішній отвір сонного каналу
- Внутрішній отвір сонного каналу
- Соскоподібний відросток (скроневої кістки)
- Соскоподібна вирізка
- Соскоподібний отвір
- Борозна сигмоподібної пазухи
- Барабанна частина
- Лускова частина
- Виличний відросток
- Суглобовий горбок
- Зовнішній слуховий отвір
- Зовнішній слуховий хід
- Велика барабанна ость
- Мала барабанна ость
- Канал лицевого нерва
- Каналець барабанної струни
- Сонно-барабанні каналці
- М'язово-трубний канал
- Отвір каналця присінка
- Отвір каналця завитки
- Борозна середньої скроневої артерії
- Верхня щелепа**
- Тіло верхньої щелепи
- Очноямкова поверхня
- Підочноямкова борозна верхньої щелепи
- Підочноямковий канал верхньої щелепи
- Підочноямковий край тіла

- верхньої щелепи
- Передня поверхня тіла верхньої щелепи
- Підочноямковий отвір верхньої щелепи
- Носова вирізка
- Передня носова ость
- Іклова ямка
- Підскронева поверхня тіла верхньої щелепи
- Горб верхньої щелепи
- Коміркові отвори
- Носова поверхня тіла верхньої щелепи
- Сльозова борозна
- Верхньощелепний розтвір
- Лобовий відросток верхньої щелепи
- Передній слезовий гребінь
- Виличний відросток верхньої щелепи
- Піднебінний відросток верхньої щелепи
- Носовий гребінь
- Комірковий відросток
- Коміркові отвори
- Міжкоміркові перегородки
- Міжкореневі перегородки
- Нижня щелепа**
- Тіло нижньої щелепи
- Коміркова частина
- Коміркова дуга нижньої щелепи
- Зубні комірки
- Міжкоміркові перегородки
- Міжкореневі перегородки
- Коміркові випини
- Основа нижньої щелепи
- Підборідний виступ нижньої щелепи
- Підборідний горбок
- Підборідний отвір
- Двочеревцева ямка нижньої щелепи
- Щелепно-під'язикова лінія нижньої щелепи
- Під'язикова ямка
- Піднижньощелепна ямка
- Верхня підборідна ость
- Нижня підборідна ость
- Гілка нижньої щелепи
- Кут нижньої щелепи
- Жувальна горбистість
- Крилоподібна горбистість
- Вирізка нижньої щелепи
- Виростковий відросток нижньої щелепи
- Головка нижньої щелепи
- Шийка нижньої щелепи
- Крилоподібна ямка нижньої щелепи
- Вінцевий відросток нижньої щелепи
- Отвір нижньої щелепи
- Язичок нижньої щелепи

-- Коса лінія

-- Канал нижньої щелепи

Нижня носова раковина

Сльозова кістка

- Задній носовий гребінь

- Сльозова борозна

- Сльозовий гачок

Носова кістка

Леміш

- Крило леміша

- Борозна леміша

- Хоанний гребінь леміша

Піднебінна кістка

- Перпендикулярна пластинка

-- Клино-піднебінна вирізка

- Пірамідний відросток

- Горизонтальна пластинка

- Носова поверхня

- Верхньощелепна поверхня

- Решітчастий гребінь

- Клиноподібний відросток

- Задня носова ость

- Носовий гребінь

- Піднебінний гребінь

Вилична кістка

- Бічна поверхня

- Сконева поверхня

- Очноямкова поверхня

- Лобовий відросток

- Скроневий відросток

- Вилично-очноямковий отвір

- Вилично-лицевий отвір

- Вилично-скроневий отвір

Під'язикова кістка

- Тіло під'язикової кістки

- Малий ріг

- Великий ріг

Склепіння черепа

Сконева ямка

- Стінки скроневої ямки

- Вилична дуга

Підсконева ямка

- Стінки підскроневої ямки

Крило-піднебінна ямка

- Стінки крило-піднебінної ямки

Передня черепна ямка

Середня черепна ямка

Задня черепна ямка

- Борозна верхньої стрілової пазухи

(череп)

- Борозна поперечної пазухи

(череп)

- Борозна сигмоподібної пазухи

(череп)

Зовнішня основа черепа

- Рваний отвір (череп)

- Яремний отвір (череп)

- Сонний канал скроневої кістки

(череп)

- М'язово-трубний канал (череп)

Кісткове піднебіння

- Великий піднебінний канал

- Малі піднебінні отвори

- Різцевий канал

Очна ямка

- Очноямковий вхід

- Надочноямковий край (череп)

- Підочноямковий край (череп)

- Стінки очної ямки

-- Передній решітчастий отвір

-- Задній решітчастий отвір

-- Нижня очноямкова щілина

Кісткова носова порожнина

- Стінки кісткової носової порожнини

- Хоани

- Верхній носовий хід

- Середній носовий хід

- Нижній носовий хід

- Спільний носовий хід

Лопатка

- Реброва поверхня

-- Підлопаткова ямка

- Задня поверхня

-- Ость лопатки

-- Надплечовий відросток

(акроміон)

-- Надостьова ямка

-- Підостьова ямка

- Присередній край

- Бічний край

- Верхній край

-- Дзьобоподібний відросток

-- Вирізка лопатки

- Верхній кут

- Нижній кут

- Бічний кут

-- Суглобова западина

-- Надсуглобовий горбок

-- Підсуглобовий горбок

-- Шийка лопатки

Ключиця

- Груднинний кінець

- Тіло ключиці

- Надплечовий кінець

- Втиснення реброво-ключиної

зв'язки

- Борозна підключичного м'яза

- Горбистість дзьобо-ключичної

зв'язки

- Конусоподібний горбок

- Трапецієподібна лінія

Плечова кістка

- Головка плечової кістки

- Анатомічна шийка

- Великий горбок

- Малий горбок

- Гребінь великого горбка

- Гребінь малого горбка

- Міжгорбкова борозна

- Хірургічна шийка

- Тіло плечової кістки -

-- Поверхні тіла

-- Дельтоподібна горбистість

-- Борозна променевого нерва

- Виросток плечової кістки

-- Головочка плечової кістки

-- Блок плечової кістки

-- Ямка ліктьового відростка

-- Вінцева ямка

-- Бічний надвиросток

-- Променева ямка

-- Присередній надвиросток

-- Борозна ліктьового нерва

Променева кістка

- Головка променевої кістки

-- Суглобовий обвід

-- Суглобова ямка

- Шийка променевої кістки

- Тіло променевої кістки

-- Горбистість променевої кістки

- Горбистість м'яза-привертача

-- Поверхні тіла променевої кістки

-- Край тіла променевої кістки

- Шилоподібний відросток

променевої кістки

- Вирізка ліктьової кістки

- Зап'ясткова суглобова поверхня

Ліктьова кістка

- Ліктьовий відросток

- Блокова вирізка

- Вінцевий відросток

-- Горбистість ліктьової кістки

-- Вирізка променевої кістки

- Гребінь м'яза-відвертача

- Тіло ліктьової кістки

-- Поверхні тіла ліктьової кістки

-- Край тіла ліктьової кістки

- Головка ліктьової кістки

-- Шилоподібний відросток

ліктьової кістки

-- Суглобовий обвід

Кістки кисті

- Зап'ясткові кістки

-- Човноподібна кістка

-- Півмісяцева кістка

-- Тригранна кістка

-- Горохоподібна кістка

-- Кістка-трапеція

-- Трапецієподібна кістка

-- Головчаста кістка

-- Гачкувата кістка

- П'ясткові кістки

-- Основа п'ясткової кістки

-- Тіло п'ясткової кістки

-- Головка п'ясткової кістки

- Кістки пальців кисті (фаланги

пальців)

-- Проксимальна фаланга

-- Середня фаланга

-- Кінцева фаланга

Кульшова кістка

- Кульшова западина

-- Ямка кульшової западини

-- Півмісяцева поверхня кульшової

западини

-- Вирізка кульшової западини

- Затульний отвір

- Велика сіднична вирізка

Клубова кістка

- Тіло клубової кістки

- Крило клубової кістки
- Клубовий гребінь
- Верхня передня клубова ость
- Нижня передня клубова ость
- Нижня задня клубова ость
- Верхня задня клубова ость
- Зовнішня губа
- Проміжна лінія
- Внутрішня губа
- Клубова ямка
- Сіднична поверхня
- Передня сіднична лінія
- Задня сіднична лінія
- Нижня сіднична лінія
- Вушкоподібна поверхня
- Клубова горбистість

Сіднична кістка

- Тіло сідничної кістки
- Гілка сідничної кістки
- Сідничний горб
- Сіднична ость
- Мала сіднична вирізка

Лобкова кістка

- Тіло лобкової кістки
- Верхня гілка лобкової кістки
- Лобковий горбок
- Гребінь лобкової кістки
- Клубово-лобкове підвищення
- Симфізна поверхня
- Нижня гілка лобкової кістки
- Затульна борозна
- Затульний гребінь
- Передній затульний горбок
- Задній затульний горбок

Таз

- Тазова порожнина
- Великий таз
- Малий таз
- Межова лінія
- Лобкова дуга
- Верхній отвір таза
- Нижній отвір таза
- Тазова вісь
- Поперечний діаметр
- Косий діаметр
- Анатомічна коньюгата
- Справжня коньюгата
- Діагональна коньюгата
- Пряма коньюгата
- Середина коньюгата
- Зовнішня коньюгата
- Міжостьова відстань
- Міжгребенева відстань
- Міжвертлюгова відстань

Стегнова кістка

- Головка стегнової кістки
- Ямка головки стегнової кістки
- Шийка стегнової кістки
- Малий вертлюг стегнової кістки
- Великий вертлюг стегнової кістки
- Міжвертлюговий гребінь
- Міжвертлюгова лінія
- Тіло стегнової кістки
- Поверхні тіла

- Шорстка лінія стегнової кістки
- Бічна губа
- Присередня губа
- Гребінна лінія
- Сіднична горбистість
- Підколінна поверхня
- Присередній виросток
- Надвиросток стегнової кістки
- Бічний виросток
- Надвиросток стегнової кістки
- Наколінкова поверхня
- Міжвиросткова ямка
- Міжвиросткова лінія

Наколінка

- Основа наколінка
- Верхівка наколінка
- Суглобова поверхня
- Передн поверхня

Великогомілкова кістка

- Бічний виросток
- Малоогомілкова суглобова поверхня
- Присередній виросток
- Верхня суглобова поверхня
- Переднє міжвиросткове поле
- Заднє міжвиросткове поле
- Міжвиросткове підвищення
- Присередній міжвиростковий горбок
- Бічний міжвиростковий горбок
- Тіло великогомілкової кістки
- Поверхні тіла великогомілкової кістки
- Горбистість великогомілкової кістки
- Край великогомілкової кістки
- Лінія камбалоподібного м'яза
- Присередня кісточка
- Малоогомілкова вирізка
- Нижня суглобова поверхня
- Суглобова поверхня при середньої кісточці

Малоогомілкова кістка

- Головка малоогомілкової кістки
- Тіло малоогомілкової кістки
- Бічна кісточка

Кістки стопи

- Заплеснові кістки
- Надп'яtkова кістка
- Головка надп'яtkової кістки
- Шийка надп'яtkової кістки
- Тіло надп'яtkової кістки
- П'яtkова кістка
- П'яtkовий горб
- Підпора надп'яtkової кістки
- Човноподібна кістка
- Присередня клиноподібна кістка
- Проміжна клиноподібна кістка
- Бічна клиноподібна кістка
- Кубоподібна кістка
- Плеснові кістки
- Основа плеснової кістки
- Тіло плеснової кістки
- Головка плеснової кістки

- Кістки пальців (Фаланги)
- Проксимальна фаланга
- Середня фаланга
- Кінцева фаланга

З'єднання черепа

- Шви черепа
- Вінцеве шво черепа
- Стрілове шво черепа
- Ламбдоподібне шво черепа
- Тім'ячка черепа
- Синхондрози черепа
- Скренево-нижньощелепний суглоб
- Атланта-попиличний суглоб

З'єднання хребтового стовпа

- Міжхребцевий диск
- Волокнисте кільце міжхребцевого диска
- Драглисте ядро міжхребцевого диска
- Передня поздовжня зв'язка (хребта)
- Задня поздовжня зв'язка (хребта)
- Міжостьова зв'язка(хребта)
- Жовта зв'язка (хребта)
- Надостьова зв'язка (хребта)
- Поперечна зв'язка (хребта)
- Дуговідростковий суглоб
- Серединний атланта-осьовий суглоб
- Бічний атланта-осьовий суглоб
- Крижово-куприковий суглоб

З'єднання грудної клітки

- Реброво-груднинний синхондроз
- Груднинно-ребровий суглоб
- Суглоб головки ребра
- Реброво-поперечний суглоб

З'єднання верхньої кінцівки

- Надплечо-ключичний суглоб
- Груднинно-ключичний суглоб
- Міжключична зв'язка
- Реброво-ключична зв'язка
- Передня груднинно-ключична зв'язка
- Задня груднинно-ключична зв'язка

Плечовий суглоб

- Губа суглобової западини (плечовий суглоб)
- Дзьобо-плечова зв'язка
- Ліктювий суглоб
- Плечо-ліктювий суглоб
- Плечо-променево-ліктювий суглоб
- Проксимальний променево-ліктювий суглоб
- Обхідна ліктюва зв'язка
- Обхідна променево-ліктюва зв'язка
- Міжкісткова перетинка передпліччя
- Дистальний променево-ліктювий суглоб
- Променево-зап'ястковий суглоб
- Тильна променево-зап'ясткова

зв'язка
-- Долонна променево-зап'ясткова
зв'язка
-- Ліктюва обхідна зв'язка
зап'ястка
-- Променева обхідна зв'язка
зап'ястка
- Міжзап'ясткові суглоби
- Середньозап'ястковий суглоб
- Суглоб горохоподібної кістки
- Канал зап'ястка
- Зап'ястково-п'ясткові суглоби
- Міжп'ясткові суглоби
- П'ястково-фалангові суглоби
- Міжфалангові суглоби кисті
-- Обхідні зв'язки
З'єднання нижньої кінцівки
- Затульна перетинка
- Затульний канал
- Великий сідничний отвір
- Малий сідничний отвір
- Лобковий симфіз
- Крижово-клубовий суглоб
- Кульшовий суглоб
-- Губа кульшової западини
-- Зв'язка головки стегнової кістки
-- Клубово-стегнова зв'язка
-- Сіднично-стегнова зв'язка
-- Лобково-стегнова зв'язка
- Колінний суглоб
-- Поперечна зв'язка коліна
-- Бічний меніск
-- Присередній меніск
-- Передня схрещена зв'язка
-- Задня схрещена зв'язка
-- Обхідна великогомілкова зв'язка
-- Обхідна малогомілкова зв'язка
-- Зв'язка наколінка
- Міжкісткова перетинка гомілки
- Велико-малогомілковий суглоб
- Надп'ястково-гомілковий суглоб
-- Присередня обхідна зв'язка
-- Бічна обхідна зв'язка
- Піднадп'ястковий суглоб
- Надп'ястково-п'ястково-човноподібний суглоб
- Поперечний суглоб заплесна
-- Роздвоєна зв'язка
- П'ястково-кубоподібний суглоб
- Клино-човноподібний суглоб
- Міжклиноподібні суглоби
- Довга підшвова зв'язка
- Заплесно-плеснові суглоби
- Міжплеснові суглоби
- Міжкісткові плеснові проміжки
- Плесно-фалангові суглоби
- Міжфалангові суглоби стопи
М'язи спини
- Трапецієподібний м'яз
- Найширший м'яз спини
- Великий ромбоподібний м'яз
- М'яз-підймач лопатки
- Нижній задній зубчастий м'яз
- Верхній задній зубчастий м'яз

- М'яз - випрямляч хребта
М'язи грудної клітки
- Великий грудний м'яз
- Малий грудний м'яз
- Підключичний м'яз
- Передній зубчастий м'яз
- Внутрішні міжреброві м'язи
- Зовнішні міжреброві м'язи
Діафрагма
- Поперекова частина діафрагми
-- Аортальний розтвір
-- Стравохідний розтвір
- Груднинна частина діафрагми
- Реброва частина діафрагми
- Сухожилковий центр
-- Отвір порожнистої вени
-- Груднинно-ребровий трикутник
-- Попереково- ребровий трикутник
М'язи живота
- Прямий м'яз живота
-- Сухожилкові переділки
- Піхва прямого м'яза живота
- Зовнішній косий м'яз живота
-- Пахвинна зв'язка
- Внутрішній косий м'яз живота
- Поперечний м'яз живота
- Біла лінія
-- Пупкове кільце
- Пахвинний канал
- Стінки пахвинного каналу
- Поверхнєве пахвинне кільце
-- Присередня ніжка
-- Бічна ніжка
- Квадратний м'яз попереку
М'язи лиця
- Надчерепний м'яз
-- Лобове черевце
-- Потиличне черевце
-- Апоневротичний шолом (надчерепний апоневроз)
- Коловий м'яз ока
- Великий виличний м'яз
- М'яз-підймач верхньої губи
- М'яз-підймач кута рота
- Щічний м'яз
- М'яз-опускач кута рота
- М'яз-опускач нижньої губи
- Коловий м'яз рота
Жувальні м'язи
- Скроневий м'яз
- Жувальний м'яз
- Бічний крилоподібний м'яз
- Присередній крилоподібний м'яз
М'язи шиї
- Підшкірний м'яз шиї
- Груднинно-ключично-соскоподібний м'яз
- Двочеревцевий м'яз
-- Переднє черевце
-- Заднє черевце
- Шило-під'язиковий м'яз
- Щелепно-під'язиковий м'яз
- Груднинно- під'язиковий м'яз
- Лопатково- під'язиковий м'яз

- Груднинно-щитоподібний м'яз
- Щито- під'язиковий м'яз
- Передній драбинчастий м'яз
- Середній драбинчастий м'яз
- Задній драбинчастий м'яз
- Передня шийна ділянка
-- Піднижньощелепний трикутник
-- Сонний трикутник
-- Лопатково-трахейний трикутник
- Груднинно-ключично-соскоподібна ділянка
- Бічна шийна ділянка
-- Лопатково-ключичний трикутник
- Задня шийна ділянка
М'язи верхньої кінцівки
- Дельтоподібний м'яз
- Надостьовий м'яз
- Підостьовий м'яз
- Малий круглий м'яз
- Великий круглий м'яз
- Підлопатковий м'яз
- Двоголовий м'яз плеча
-- Довга головка двоголового м'яза плеча
-- Коротка головка двоголового м'яза плеча
- Дзьобо-плечовий м'яз
- Плечовий м'яз
- Триголовий м'яз плеча
-- Довга головка триголового м'яза плеча
-- Присередня головка триголового м'яза плеча
-- Бічна головка триголового м'яза плеча
- Променевий м'яз-згинач зап'ястка
- Круглий м'яз-привертач
- Ліктювий м'яз-згинач зап'ястка
- Поверхневий м'яз-згинач пальців
- Довгий долонний м'яз
- Довгий м'яз-згинач великого пальця
- Глибокий м'яз-згинач пальців
- Квадратний м'яз-привертач
- Плечо-променевий м'яз
- Довгий променевий м'яз-розгинач зап'ястка
- Короткий променевий м'яз-розгинач зап'ястка
- М'яз-розгинач пальців
- М'яз-розгинач мізинця
- Ліктювий м'яз-розгинач зап'ястка
- М'яз-відвертач
- Довгий відвідний м'яз великого пальця
- Короткий м'яз-розгинач великого пальця
- Довгий м'яз-розгинач великого пальця
- Короткий відвідний м'яз великого пальця
- Короткий м'яз-згинач великого

пальця
 - Протиставний м'яз великого пальця
 - Привідний м'яз великого пальця
 - Відвідний м'яз мізинця
 - Короткий м'яз-згинач мізинця
 - Протиставний м'яз мізинця
 - Червоподібні м'язи
 - Пахвова ямка
 -- Стінки пахвової ямки
 -- Чотирибічний отвір
 -- Трибічний отвір
 - Бічна двоголова борозна
 - Присередня двоголова борозна
 - Ліктьова ямка
 - Тримач м'язів-розгиначів
 - Тримач м'язів-згиначів
 - Долонний апоневроз
 - Канал зап'ястка
М'язи нижньої кінцівки
 - Клубово-поперековий м'яз
 -- Великий поперековий м'яз
 -- Клубовий м'яз
 - Великий сідничний м'яз
 - Середній сідничний м'яз
 - Малий сідничний м'яз
 - Грушоподібний м'яз
 - Внутрішній затульний м'яз
 - Верхній близнюковий м'яз
 - Нижній близнюковий м'яз
 - Квадратний м'яз стегна
 - Зовнішній затульний м'яз
 - Кравецький м'яз
 - Чотириголовий м'яз стегна
 -- Прямий м'яз стегна
 -- Бічний широкий м'яз
 -- Присередній широкий м'яз
 -- Проміжний широкий м'яз
 - Гребінний м'яз
 - Тонкий м'яз
 - Довгий привідний м'яз
 - Короткий привідний м'яз
 - Великий привідний м'яз
 - Двоголовий м'яз стегна
 -- Довга головка
 -- Коротка головка
 - Півперетинчастий м'яз
 - Півсухожилковий м'яз
 - Довгий м'яз-розгинач пальців
 стопи
 - Передній великогомілковий м'яз
 - Довгий м'яз-розгинач великого пальця (стопи)
 - Довгий малоогомілковий м'яз
 - Короткий малоогомілковий м'яз
 - Триголовий м'яз литки
 -- Литковий м'яз
 -- Камбалоподібний м'яз
 - Довгий м'яз-згинач пальців (стопи)
 - Задній великогомілковий м'яз
 - Довгий м'яз-згинач великого пальця (стопи)
 - Короткий м'яз-розгинач пальців

- Короткий м'яз-згинач великого пальця
 - Квадратний м'яз підшви
 - Короткий м'яз-згинач пальців
 - Червоподібні м'язи
 - Відвідний м'яз великого пальця
 - Короткий м'яз - згинач великого пальця
 - Привідний м'яз великого пальця
 - Відвідний м'яз мізинця
 - Короткий м'яз-згинач мізинця
 - Надгрушоподібний отвір
 - Підгрушоподібний отвір
 - М'язова затока
 - Судинна затока
 - Широка фасція
 - Клубово-гомилкове пасмо
 - Підшкірний розтвір
 -- Серпоподібний край
 - Дірчаста фасція
 - Стегновий канал
 - Стегнове кільце
 - Привідний канал
 -- Стінки привідного каналу
 -- Привідний розтвір
 - Підколінна ямка
 - Верхній тримач м'язів-розгиначів
 - Нижній тримач м'язів-розгиначів
 - Тримач м'язів-згиначів
 - Верхній тримач малоогомілкових м'язів
 - Нижній тримач малоогомілкових м'язів
 - Підшоввий апоневроз

Модуль 2 "Спланхнологія"

Рот

Ротова порожнина
 - Присінок рота
 -- Верхня губа
 -- Нижня губа
 -- Кут рота
 -- Щока
 - Власне ротова порожнина
 - Піднебіння
 -- Тверде піднебіння
 -- М'яке піднебіння
 - Ясна
 - Зуби
 -- Коронка зуба
 -- Шийка зуба
 -- Корінь зуба
 - Різці
 - Ікла
 - Малі кутні зуби
 - Великі кутні зуби
 - Язик
 -- Тіло язика
 -- Корінь язика
 -- Спинка язика
 -- Край язика
 -- Верхівка язика
 -- Слизова оболонка язика
 --- Грибоподібні сосочки язика

--- Валкуваті сосочки язика
 --- Листоподібні сосочки язика
 -- Сліпий отвір язика
 -- Язиковий мигдалик
 - Ротові залози
 -- Під'язикова залоза
 -- Піднижньощелепна залоза
 -- Привушна залоза
 --- Протока привушної залози
Зів
 -- Піднебінно-язикова дужка
 -- Піднебінно-глоткова дужка
 -- Піднебінний мигдалик
 -- Мигдаликова ямка
Глотка
 - Носова частина глотки
 -- Склепіння глотки
 -- Глотковий мигдалик
 -- Глотковий отвір слухової труби
 -- Трубний валок
 - Ротова частина глотки
 - Гортанна частина глотки
 - Порожнина глотки
 - Слизова оболонка глотки
 - М'язи глотки
Стравохід
 - Шийна частина
 - Грудна частина
 - Черевна частина
 - Слизова оболонка
Шлунок
 - Передня стінка шлунка
 - Задня стінка шлунка
 - Велика кривина шлунка
 - Мала кривина шлунка
 - Кардіальний отвір
 - Кардіальна частина шлунка
 - Дно шлунка
 - Кардіальна вирізка
 - Тіло шлунка
 - Воротарна частина шлунка
 -- Воротарна печера
 -- Воротарний канал
 - Воротарний м'яз-замикач
 - Воротарний отвір
 - Слизова оболонка шлунка
 -- Шлункові складки
 -- Шлункові поля
Тонка кишка
 - Серозна оболонка тонкої кишки
 - Слизова оболонка тонкої кишки
 -- Колові складки тонкої кишки
 - Дванадцятипала кишка
 -- Верхня частина дванадцятипалої кишки
 -- Нижня частина дванадцятипалої кишки
 --- Великий сосочок дванадцятипалої кишки
 --- Малий сосочок дванадцятипалої кишки
 -- Горизонтальна частина дванадцятипалої кишки
 -- Висхідна частина

дванадцятипалої кишки
- Дванадцятипало-
порожньокишковий згин

- Порожня кишка
- Клубова кишка

Товста кишка

- Слизова оболонка товстої кишки
-- Півмісяцеві складки ободової
кишки
- Випини ободової кишки
- Стрічки ободової кишки
- Серозна оболонка товстої кишки
- Чепцеві привіски ободової кишки

- Сліпа кишка

--- Клубовий отвір

--- Червоподібний відросток

- Ободова кишка

-- Висхідна ободова кишка

-- Правий згин ободової кишки

-- Поперечна ободова кишка

-- Лівий згин ободової кишки

-- Низхідна ободова кишка

-- Сигмоподібна ободова кишка

- Пряма кишка

-- Крижовий згин

-- Амбула прямої кишки

- Відхідниковий канал

-- Відхідникові стовпи

-- Відхідникові пазухи

-- Відхідник

Печінка

- Права частка печінки

- Ліва частка печінки

- Діафрагмова поверхня

- Нижній край

- Нутрощева поверхня

-- Ямка жовчного міхура

-- Ворота печінки

-- Борозна порожнистої вени

-- Щілина венозної зв'язки

-- Кругла зв'язка печінки

-- Щілина круглої зв'язки печінки

-- Квадратна частка печінки

-- Хвостата частка печінки

- Загальна печінкова протока

-- Права печінкова протока

-- Ліва печінкова протока

Жовчний міхур

- Дно жовчного міхура

- Тіло жовчного міхура

- Шийка жовчного міхура

- Міхурова протока

- Спільна жовчна протока

Підшлункова залоза

- Головка підшлункової залози

- Тіло підшлункової залози

-- Поверхні тіла

-- Краї тіла

- Хвіст підшлункової залози

Очеревина

- Брижа тонкої кишки

-- Корінь брижі

- Брижа поперечної ободової
кишки

- Брижа червоподібного відростка

- Брижа сигмоподібної ободової
кишки

- Великий чепець

- Малий чепець

- Зв'язки печінки

-- Вінцева зв'язка

-- Серпоподібна зв'язка

-- Права трикутна зв'язка

-- Ліва трикутна зв'язка

- Чепцева сумка

-- Чепцевий отвір

- Печінкова сумка

- Передшлункова сумка

- Права брижова пазуха

- Ліва брижова пазуха

- Лівий бічний канал

- Правий бічний канал

- Верхній клубово-сліпокишковий
закуток

- Нижній клубово-сліпокишковий
закуток

- Прямокишково-маткова

заглибина

- Міхурово-маткова заглибина

- Прямокишково-міхурова

заглибина

- Серединна пупкова складка

- Присередня пупкова складка

- Присередня пахвинна ямка

- Бічна пупкова складка

- Бічна пахвинна ямка

Ніс

- Корінь носа

- Спинка носа

- Кінчик носа

- Крила носа

Носова порожнина

- Ніздрі

- Хоани

- Носова перегородка

- Верхня носова раковина

- Середня носова раковина

- Нижня носова раковина

- Присінок носа

- Верхній носовий хід

- Середній носовий хід

- Нижній носовий хід

- Спільний носовий хід

- Приносіві пазухи

-- Верхньощелепна пазуха

-- Клиноподібна пазуха

-- Лобова пазуха

-- Решітчасті комірчки

- Слизова оболонка

- Нюхова частина

- Дихальна частина

Гортань

- Гортань (на трупі)

- Щитоподібний хрящ

-- Верхній ріг щитоподібного
хряща

-- Нижній ріг щитоподібного
хряща

- Перснеподібний хрящ

-- Дуга перснеподібного хряща

-- Пластинка перснеподібного

хряща

- Черпакуватий хрящ

-- Основа черпакуватого хряща

-- М'язовий відросток

черпакуватого хряща

-- Голосовий відросток

черпакуватого хряща

-- Верхівка черпакуватого хряща

- Надгортанник

- Персне-щитоподібний суглоб

- Персне-черпакуватий суглоб

- Щито-під'язикова перетинка

- Серединна персне-щитоподібна

зв'язка

- Персне-трахейна зв'язка

- Порожнина гортані

-- Вхід до гортані

-- Присінок гортані

--- Присінкова складка

--- Присінкова щілина

-- Голосник

--- Голосова складка

--- Шлуночок гортані

--- Голосова щілина

---- Міжперетинкова частина

голосової щілини

---- Міжхрящова частина голосової

щілини

-- Підголосникова порожнина

- Слизова оболонка

- Еластичний конус гортані

-- Голосова зв'язка

- Чотирикутна пластинка

-- Присінкова зв'язка

- М'язи гортані

Трахея

- Шийна частина

- Грудна частина

- Роздвоєння трахеї

- Трахейні хрящі

- Кільцеві (трахейні) зв'язки

- Перетинчаста стінка

Бронхи

- Правий головний бронх

- Лівий головний бронх

- Бронхіальне дерево

Легені

- Права легеня

- Ліва легеня

- Основа легені

- Верхівка легені

- Реброва поверхня

-- Хребтова частина ребрової

поверхні легені

- Середостінна поверхня

- Діафрагмова поверхня

- Міжчасткова поверхня

- Передній край легені

- Язичок лівої легені

- Серцева вирізка лівої легені

- Язичок лівої легені

- Нижній край легені
- Ворота легені
- Корінь легені
- Коса щілина легені
- Горизонтальна щілина правої легені
- Верхня частка легені (лівої, правої)
- Середня частка правої легені
- Нижня частка легені (лівої, правої)

Плевра

- Нутрощева (легенева) плевра
- Пристінкова плевра
- Купол плеври
- Реброва частина
- Середостінна частина
- Діафрагмова частина
- Плевральна порожнина
- Реброво-діафрагмовий закуток
- Реброво-середостінний закуток

Нирка

- Нирки (права, ліва)
- Бічний край
- Присередній край
- Ниркові ворота
- Ниркова пазуха
- Передня поверхня
- Задня поверхня
- Верхній кінець (поліус)
- Нижній кінець (поліус)
- Жирова капсула нирки
- Волокниста капсула нирки
- Кіркова речовина нирки
- Мозкова речовина нирки
- Ниркові піраміди
- Ниркові сосочки
- Ниркові стовпи
- Ниркова миска
- Велика ниркова чашечка
- Мала ниркова чашечка

Сечовід (правий, лівий)

- Черевна частина
- Тазова частина
- Внутрішньостінкова частина

Сечовий міхур

- Верхівка міхура
- Тіло міхура
- Дно міхура
- Шийка міхура
- Трикутник міхура
- Вічко сечоводу
- Внутрішнє вічко сечівника
- Слизова оболонка

Яєчко

- Присередня поверхня
- Бічна поверхня

- Верхній кінець (поліус)
- Нижній кінець (поліус)
- Передній край
- Задній край
- Білкова оболонка
- Середостіння яєчка
- Перегородочки яєчка
- Часточки яєчка
- Паренхіма яєчка
- Над'яєчко**
- Головка над'яєчка
- Тіло над'яєчка
- Хвіст над'яєчка
- Сім'яний канатик
- Складові частини
- Сім'яиносна протока
- Калиткова частина
- Канатикові частина
- Пахвинна частина
- Тазова частина
- Ампула сім'яиносної протоки
- Сім'яний міхурець

Передміхурова залоза

- Основа передміхурової залози
- Верхівка передміхурової залози
- Передня поверхня
- Задня поверхня
- Частка (права, ліва) передміхурової залози
- Перешийок передміхурової залози

Статевий член

- Корінь статевого члена
- Тіло статевого члена
- Спинка статевого члена
- Головка статевого члена
- Печеристе тіло статевого члена
- Губчасте тіло статевого члена

Чоловічий сечівник

- Передміхурова частина
- Перетинчаста (проміжна) частина
- Губчаста частина
- Внутрішнє вічко сечівника
- Зовнішнє вічко сечівника

Калитка

Яєчник

- Вільний край
- Брижовий край
- Присередня поверхня
- Бічна поверхня
- Трубний кінець
- Матковий кінець
- Білкова оболонка
- Кора яєчника
- Мозкова речовина яєчника
- Власна зв'язка яєчника

Матка

- Передня поверхня
- Задня поверхня
- Тіло матки
- Дно матки
- Шийка матки
- Надпівхвова частина шийки
- Півхвова частина шийки
- Порожнина матки
- Вічко матки
- Канал шийки матки
- Широка маткова зв'язка
- Кругла маткова зв'язка
- Маткова труба**
- Маткова частина
- Перешийок маткової труби
- Ампула маткової труби
- Лійка маткової труби
- Торочки маткової труби
- Маткове вічко маткової труби
- Черевний отвір маткової труби

Піхва

- Склепіння піхви
- Передня стінка піхви
- Задня стінка піхви

Зовнішні жіночі статеві органи

- Лобкове підвищення
- Велика соромітна губа
- Соромітна щілина
- Мала соромітна губа
- Присінок піхви
- Отвір піхви
- Клітор

Жіночий сечівник

Промежина

- Сідничо-відхідникова ямка
- Цибулинно-губчастий м'яз
- Сідничо-печеристий м'яз
- Поверхневий поперечний м'яз промежини
- Глибокий поперечний м'яз промежини
- Зовнішній м'яз замикач відхідника
- Щитоподібна залоза
- Частка щитоподібної залози
- Перешийок щитоподібної залози

Надниркова залоза (права, ліва)

Гіпофіз

Шишкоподібна залоза

Кістковий мозок

Загруднинна залоза (тимус)

Селезінка

- Ворота селезінки

Піднебінні мигдалики

Червоподібний відросток

- Передній канатик
- Бічний канатик
- Задній канатик
- Центральний канал
- Сіра речовина

Модуль 2 “Центральна нервова система і органи чуття”

Спинний мозок

- Шийне стовщення
- Попереково-крижове стовщення
- Мозковий конус
- Кінцева нитка

- Передня серединна щілина
- Задня серединна борозна
- Передньобічна борозна
- Задньобічна борозна
- Канатики спинного мозку

- Передній ріг
- Задній ріг
- Біла речовина
- Головний мозок**
- Півкуля великого мозку**
- Поздовжня щілина великого мозку
- Бічна ямка великого мозку
- Лобова частка
- Тім'яна частка
- Сконева частка
- Потилична частка
- Острівець
- Верхньобічна поверхня великого мозку
- Центральна борозна
- Бічна борозна
- Лобова частка
- Лобовий полюс
- Передцентральна борозна
- Передцентральна звивина
- Верхня лобова борозна
- Нижня лобова борозна
- Верхня лобова звивина
- Середня лобова звивина
- Нижня лобова звивина
- Висхідна гілка
- Передня гілка
- Покришкова частина
- Трикутна частина
- Очнюмкова частина
- Тім'яна частка
- Зацентральна борозна
- Зацентральна звивина
- Верхня тім'яна часточка
- Внутрішньотім'яна борозна
- Нижня тім'яна часточка
- Кутова звивина
- Надкрайова звивина
- Сконева частка
- Верхня сконева борозна
- Нижня сконева борозна
- Верхня сконева звивина
- Середня сконева звивина
- Нижня сконева звивина
- Поперечні сконеві звивини
- Потилична частка
- Потиличний полюс
- Острівець
- Звивини острівця
- Присередня і нижня поверхні півкулі великого мозку
- Борозна мозолистого тіла
- Борозна пояса
- Поясна звивина
- Перешийок поясної звивини
- Морсьоконикова борозна
- Приморсьоконикова звивина
- Гачок
- Зубчаста звивина
- Нюхова борозна
- Прицентральна борозна
- Прицентральна часточка
- Передклин

- Тім'яно-потилична борозна
- Клин
- Острогова борозна
- Язикова звивина
- Обхідна борозна
- Присередня потилично-сконева звивина
- Потилично-сконева борозна
- Бічна потилично-сконева звивина
- Пряма звивина
- Нюхова борозна
- Очнюмкові борозни
- Очнюмкові звивини
- Мозолисте тіло
- Дзьоб
- Коліно
- Стовбур
- Валок
- Прозора перегородка
- Склепіння
- Стоп
- Тіло
- Ніжка
- Нюхова цибулина
- Нюховий шлях
- Нюховий трикутник
- Передня пронизана речовина
- Основні ядра
- Смугасте тіло
- Хвостате ядро
- Голова
- Тіло
- Хвіст
- Сочевицеподібне ядро
- Лушпина
- Бічна біла куля
- Присередня біла куля
- Огорожа
- Бічні шлуночки**
- Центральна частина бічного шлуночка
- Стінки центральної частини
- Передній (лобовий) ріг бічного шлуночка
- Стінки переднього рогу
- Задній (потиличний) ріг бічного шлуночка
- Стінки заднього рогу
- Пташина острога бічного шлуночка
- Обхідне підвищення бічного шлуночка
- Нижній (сконевий) ріг бічного шлуночка
- Стінки нижнього рогу
- Морський коник
- Міжшлуночковий отвір
- Зовнішня капсула кінцевого мозку
- Внутрішня капсула кінцевого мозку
- Передня ніжка внутрішньої капсули

- Коліно внутрішньої капсули
- Задня ніжка внутрішньої капсули
- Проміжний мозок**
- Таламус
- Передній горбок таламуса
- Подушка таламуса
- Мозкова смуга таламуса
- Епіталамус
- Повідець
- Повідцевий трикутник
- Шишкоподібна залоза
- Метаталамус
- Бічне колінчасте тіло
- Присереднє колінчасте тіло
- Гіпоталамус
- Зорове перехрестя
- Зоровий шлях
- Сірий горб
- Лійка
- Сосочкове тіло
- Третій шлуночок
- Стінки
- Міжшлуночковий отвір
- Отвір водопроводу мозку
- Середній мозок**
- Середній мозок
- Покрівля середнього мозку
- Пластинка покрівлі
- Верхній горбок
- Нижній горбок
- Ручка верхнього горбка
- Ручка нижнього горбка
- Водопровід мозку
- Міжніжкава ямка
- Задня пронизана речовина
- Ніжка мозку
- Покрив середнього мозку
- Червоне ядро
- Чорна речовина
- Основа ніжки мозку
- Міст**
- Міст
- Основна борозна
- Середня мозочкова ніжка
- Верхня мозочкова ніжка
- Верхній мозковий парус
- Покрив мосту (на поперечному розрізі)
- Основна частина мосту
- Мозочок**
- Півкуля мозочка
- Черв'як мозочка
- Щілини мозочка
- Листки мозочка
- Клаптик
- Дерево життя
- Кора мозочка
- Зубчасте ядро
- Нижня мозочкова ніжка
- Середня мозочкова ніжка
- Верхня мозочкова ніжка
- Стовбур головного мозку**
- Довгастий мозок**
- Довгастий мозок

- Передня серединна щілина
- Піраміда довгастого мозку
- Перехрестя пірамід
- Передньобічна борозна
- Олива
- Задньобічна борозна
- Клиноподібний пучок
- Клиноподібний горбок
- Тонкий пучок
- Тонкий горбок
- Задня серединна борозна
- Нижня мозочкова ніжка
- Четвертий шлуночок**
- Ромбоподібна ямка
- Серединна борозна
- Присереднє підвищення ромбоподібної ямки
- Мозкові смуги четвертого шлуночка
- Трикутник під'язикового нерва
- Трикутник блукаючого нерва
- Бічний закуток
- Присереднє підвищення ромбоподібної ямки
- Лицевий горбок
- Присінкове поле
- Покрив четвертого шлуночка
- Верхній мозковий парус
- Нижній мозковий парус
- Тверда оболонка спинного мозку
- Тверда оболонка головного мозку
- Серп великого мозку
- Серп мозочка
- Намет мозочка
- Діафрагма сідла
- Пазухи твердої оболони
- Верхня стрілова пазуха
- Нижня стрілова пазуха
- Пряма пазуха
- Потилична пазуха
- Поперечна пазуха
- Стік пазух
- Сигмоподібна пазуха
- Печериста пазуха
- Клино-кам'яниста пазуха
- Верхня кам'яниста пазуха
- Нижня кам'яниста пазуха
- Павутинна оболонка головного мозку
- Спинномозкова павутинна оболонка
- М'яка оболонка головного мозку
- Спинномозкова м'яка оболонка
- Очне яблуко**
- Волокниста оболонка очного яблука
- Білкова оболонка ока
- Рогівка
- Судинна оболонка очного яблука
- Власне судинна оболонка
- Війкове тіло
- Райдужка
- Зіниця
- Сітківка
- Кришталік

- Склисте тіло
- Додаткові структури ока**
- Зовнішні м'язи очного яблука
- Бічний прямий м'яз
- Верхній прямий м'яз
- Присередній прямий м'яз
- Бічний прямий м'яз
- Верхній косий м'яз
- Нижній косий м'яз
- Брова
- Верхня повіка
- Нижня повіка
- Сполучна оболонка (кон'юнктива)
- Верхнє склепіння сполучної оболонки
- Нижнє склепіння сполучної оболонки
- Сльозова залоза
- Зовнішнє вухо**
- Вушна раковина
- Завитка
- Протизавитка
- Козелко
- Протикозелко
- Вушна часточка
- Зовнішній слуховий хід
- Зовнішній слуховий отвір
- Барабанна перетинка
- Середнє вухо**
- Барабанна порожнина
- Покрівельна стінка
- Яремна стінка
- Лабіринтна стінка
- Соскоподібна стінка
- Сонна стінка
- Перетинчаста стінка
- Стремінце
- Коваделко
- Молоточок
- Слухова труба
- Внутрішнє вухо**
- Кістковий лабіринт
- Присінок
- Півколові канали
- Завитка
- Перетинчастий лабіринт
- Черепні нерви**
- Зоровий нерв (II пара)
- Окоруховий нерв (III пара)
- Блоковий нерв (IV пара)
- Трійчастий нерв (V пара) та його вузол
- Очний нерв (1 гілка V пари)
- Верхньощелепний нерв (2 гілка V пари)
- Нижньощелепний нерв (3 гілка V пари)
- Вушно-скроневиий нерв
- Язиковий нерв
- Нижній комірковий нерв
- Відвідний нерв (VI пара)
- Лицевий і проміжний нерви (VII пара)

- Присінково-завитковий нерв (VIII пара)
- Язикоглотковий нерв (IX пара)
- Блукаючий нерв (X пара)
- Поворотний гортанний нерв
- Передній і задній блукаючі стовбури
- Додатковий нерв (XI пара)
- Під'язиковий нерв (XII пара)
- Симпатичний стовбур**
- Вузли симпатичного стовбура
- Міжвузлові гілки симпатичного стовбура
- Великий нутрощевий нерв
- Малий нутрощевий нерв
- Черевне сплетення та вузли
- Спинномозкові нерви**
- Шийне сплетення**
- Шийна петля
- Малий потиличний нерв
- Великий вушний нерв
- Поперечний нерв шиї
- Діафрагмовий нерв
- Плечове сплетення**
- Стовбури
- Верхній стовбур
- Середній стовбур
- Нижній стовбур
- Надключична частина
- Довгий грудний нерв
- Підключичний нерв
- Надлопатковий нерв
- Грудо-спинний нерв
- Присередній грудний нерв
- Бічний грудний нерв
- Підключична частина
- Бічний пучок
- Присередній пучок
- Задній пучок
- М'язово-шкірний нерв
- Серединний нерв
- Ліктювий нерв
- Променевий нерв
- Пахвовий нерв
- Присередній шкірний нерв плеча
- Присередній шкірний нерв передпліччя
- Міжреброві нерви**
- Поперекове сплетення**
- Клубово-підчеревний нерв
- Клубово-пахвинний нерв
- Статевостегновий нерв
- Бічний шкірний нерв стегна
- Затульний нерв
- Стегновий нерв
- Крижове сплетення**
- Сідничний нерв
- Загальний малогомілковий нерв
- Поверхневий малогомілковий нерв
- Глибокий малогомілковий нерв
- Великомілковий нерв
- Присередній підошоввий нерв
- Бічний підошоввий нерв

Модуль 3 “Анатомія серця і судин”

Серце

- Основа серця
  - Верхівка серця
  - Груднинно-реброва поверхня серця
  - Діафрагмова поверхня серця
  - Легенева поверхня (права, ліва)
  - Вінцева борозна
  - Передня міжшлуночкова борозна
  - Задня міжшлуночкова борозна
  - Аорта (на серці)
  - Верхня порожниста вена (на серці)
  - Нижня порожниста вена (на серці)
  - Легеневий стовбур (на серці)
  - легенева артерія (права, ліва)
  - Праві легеневі вени (на серці)
  - Ліві легеневі вени (на серці)
- Праве передсердя
- Праве вушко
  - Гребенясті м'язи
  - Отвір верхньої порожнистої вени
  - Отвір нижньої порожнистої вени
  - Отвір вінцевої пазухи
- Ліве передсердя
- Ліве вушко
  - Гребенясті м'язи
  - Отвори легеневих вен
- Міжпередсердна перегородка
- Овальна ямка
- Правий шлуночок
- Правий передсердно-шлуночковий отвір
  - Правий передсердно-шлуночковий клапан
  - Передня стулка
  - Задня стулка
  - Перегородкова стулка
  - Артеріальний конус
  - Отвір легеневого стовбура
  - Клапан легеневого стовбура
  - Права півмісяцева заслінка
  - Ліва півмісяцева заслінка
  - Передня півмісяцева заслінка
  - Передній соскоподібний м'яз
  - Задній соскоподібний м'яз
  - Перегородковий соскоподібний м'яз
  - Сухожилкові струни
  - М'ясисті перекладки
- Лівий шлуночок серця
- Лівий передсердно-шлуночковий отвір
  - Лівий передсердно-шлуночковий клапан
  - Передня стулка
  - Задня стулка
  - Присінок аорти
  - Отвір аорти
  - Клапан аорти
  - Права півмісяцева заслінка
  - Ліва півмісяцева заслінка
  - Задня півмісяцева заслінка
  - Пазухи аорти
  - Передній соскоподібний м'яз
  - Задній соскоподібний м'яз
  - Сухожилкові струни
  - М'ясисті перекладки

Міжшлуночкова перегородка

Ендокард

Міокард

Епікард

Перикард (осердя)

- Осердна поперечна пазуха

- Осердна коса пазуха

Права вінцева артерія серця

- Задня міжшлуночкова гілка

Ліва вінцева артерія серця

- Передня міжшлуночкова гілка

- Огинальна гілка

Вінцева пазуха

- Велика серцева вена

- Середня серцева вена

- Мала серцева вена

Аорта

- Цибулина аорти

- Висхідна частина аорти

- Дуга аорти

- Низхідна аорта

- Роздвоєння аорти

Аорта

- Цибулина аорти

- Висхідна аорта

- Дуга аорти

-- Гілки дуги аорти

- Низхідна аорта

-- Грудна аорти

-- Черевна аорти

Плечо-головний стовбур

- Права загальна сонна артерія

- Права підключична артерія

Загальна сонна артерія (права, ліва)

Зовнішня сонна артерія

- Верхня щитоподібна артерія

- Язикова артерія

- Лицева артерія

- Потилична артерія

- Задня вушна артерія

- Висхідна глоткова артерія

- Поверхнева скронева артерія

- Верхньощелепна артерія

--- Нижня коміркова артерія

--- Середня оболонна артерія

Внутрішня сонна артерія

- Шийна частина

- Кам'яниста частина

- Печериста частина

- Мозкова частина

-- Очна артерія

-- Передня мозкова артерія

-- Задня сполучна артерія

Підключична артерія (права, ліва)

- Хребтова артерія

-- Основна артерія

--- Задня мозкова артерія

- Внутрішня грудна артерія

- Щито-шийний стовбур

-- Нижня щитоподібна артерія

- Реброво-шийний стовбур

- Поперечна артерія шиї

Артеріальне коло мозку

Внутрішня яремна вена

- Лицева вена
- Занижньощелепна вена

Зовнішня яремна вена

- Передня яремна вена

Верхня порожниста вена

Плечо-головна вена (права, ліва)

Грудна протока

Грудна аорта

- Задні міжреброві артерії

Черевна аорта

- Нижня діафрагмова артерія
- Поперекові артерії
- Черевний стовбур
- Ліва шлункова артерія
- Селезінкова артерія
- Ліва шлунково-чепцева артерія
- Загальна печінкова артерія
- Шлунково-дванадцятипалокишкова артерія
- Права шлунково-чепцева артерія
- Верхня підшлунково-дванадцятипалокишкова артерія
- Права шлункова артерія
- Власна печінкова артерія
- Верхня брижова артерія
- Нижня підшлунково-дванадцятипалокишкова артерія
- Порожньокишкові артерії
- Клубовокишкові артерії
- Клубово-ободовокишкова артерія
- Права ободовокишкова артерія
- Середня ободовокишкова артерія
- Нижня брижова артерія
- Ліва ободовокишкова артерія
- Сигмоподібна артерія
- Верхня прямокишкова артерія
- Середня надниркова артерія
- Ниркова артерія
- Яечкова (яєчникова) артерія

Спільна клубова артерія**Внутрішня клубова артерія**

- Клубово-поперекова артерія
- Верхня сіднича артерія
- Нижня сіднича артерія
- Затульна артерія
- Пупкова артерія
- Маткова артерія
- Внутрішня соромітна артерія
- Нижня міхурова артерія
- Середня прямокишкова артерія

Спільна клубова вена (права, ліва)**Нижня порожниста вена**

- Поперекові вени
- Яєчкова (яєчникова) вена
- Ниркова вена
- Надниркова вена

Внутрішня клубова вена

Ворітна печінкова вена

- Верхня брижова вена
- Нижня брижова вена
- Селезінкова вена

Пахвова артерія

- Грудо-надплечова артерія
- Бічна грудна артерія
- Підлопаткова артерія

- Грудо-спинна артерія
- Огинальна артерія лопатки
- Задня огинальна артерія плеча
- Передня огинальна артерія плеча

Плечова артерія

- Глибока артерія плеча
- Верхня ліктьова обхідна артерія
- Нижня ліктьова обхідна артерія

Променева артерія

- Поверхнева долонна гілка

Ліктьова артерія

- Загальна міжкісткова артерія
- Поверхнева долонна дуга
- Глибока долонна дуга
- Загальні долонні пальцеві артерії

Підключична вена

- Пахвова вена
- Головна вена
- Основна вена
- Плечові вени
- Ліктьові вени
- Променеві вени

Зовнішня клубова артерія

- Нижня надчеревна артерія

Стегнова артерія

- Поверхнева надчеревна артерія
- Глибока стегнова артерія
- Присередня огинальна артерія стегна
- Бічна огинальна артерія стегна
- Низхідна колінна артерія

Підколінна артерія

- Бічна верхня колінна артерія
- Присередня верхня колінна артерія
- Бічна нижня колінна артерія
- Присередня нижня колінна артерія
- Середня колінна артерія

Передня великогомілкова артерія

- Тильна артерія стопи
- Дугоподібна артерія

Задня великогомілкова артерія

- Малоомілкова артерія
- Бічна підошвова артерія
- Присередня підошвова артерія

Зовнішня клубова вена

- Стегнова вена
- Велика підшкірна вена
- Глибока стегнова вена
- Підколінна вена
- Мала підшкірна вена
- Передні великогомілкові вени
- Задні великогомілкові вени

17. МЕТОДИ ТА ФОРМИ ПРОВЕДЕННЯ КОНТРОЛЮ

Кредитно-модульна система організації навчального процесу передбачає:

1. вивчення дисципліни за модулями, які є логічно завершеними частинами навчальної програми;
2. кожний модуль засвоюється в процесі реалізації відповідних форм навчального процесу (прослуховування лекцій, поточної навчальної діяльності, самостійної роботи, виконання індивідуальних завдань);
3. всі види роботи студента (аудиторну, самостійну, індивідуальну, набуття практичних

навичок) у часовому вимірі об'єднуються у так звані кредити. 1 кредит дорівнюється 30 годинам.

4. вивчення модуля закінчується підсумковим модульним контролем;

5. у поняття поточної навчальної діяльності студента входять:

а) прослуховування лекцій та засвоєння лекційного матеріалу;

б) підготовка до практичних занять;

в) засвоєння питань самостійної роботи;

г) написання рефератів, або проведення наукової дослідної роботи (за бажанням);

6. підсумковий модульний контроль здійснюється на останньому практичному занятті з вивчення модулю; він дає можливість виявити рівень теоретичної та практичної підготовки студента з кола питань, що вивчалися згідно програми модуля. Проводиться шляхом усного опитування, написання письмових робіт, тестів, вирішення ситуаційних завдань, демонстрації практичних навичок.

18. ОЦІНЮВАННЯ РІВНЯ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТА З ДИСЦИПЛІНИ

Кредитно-модульна система організації навчального процесу як технологія ECTS включає:

- вивчення навчальних дисциплін (проходження практик), структурованих на модулі як задокументовані, логічно завершені частини навчальної програми, що реалізуються за допомогою відповідних форм організації навчального процесу і закінчуються підсумковим модульним контролем;

- впровадження кредитів ECTS (ЄКТС) як одиниць виміру навчального навантаження студента, необхідного для засвоєння навчальної дисципліни;

Кредити (Credit) призначаються кваліфікаціям або навчальним програмам в цілому, а також їхнім навчальним (освітнім) компонентам (таким як: модулі, навчальні курси, курсова робота, виробнича практика та лабораторна робота).

Кредит включає усі види робіт студента, передбачені у затвердженому індивідуальному плані: аудиторну, самостійну, підготовку до державної атестації, складання ліцензійних інтегрованих іспитів „Крок 1” і „Крок 2”, практично орієнтованого державного іспиту, виробничу практику, виконання курсових робіт тощо. Один кредит ECTS становить 30 (36) академічних годин.

- здійснення зарахування кредитів студентам зі складових навчального плану (навчальних дисциплін, практик, курсових та кваліфікаційних робіт) на підставі отримання позитивних оцінок підсумкового(-их) контролю(-ів). Встановлення кредитів студентам здійснюється у повному обсязі відповідно до кредитів, встановлених навчальній складовій, і лише після повного їх виконання;

- відсутність у графіку навчального процесу екзаменаційних сесій, адже здійснюється контроль засвоєння студентом кожного модуля навчальної дисципліни;

- застосування декількох шкал оцінювання, включаючи рейтингову шкалу оцінювання ECTS, які конвертуються одна в одну за певними правилами.

Оцінювання - це один із завершальних етапів навчальної діяльності студентів та визначення успішності навчання. Процедура та методика оцінювання суттєво впливають на остаточні результати, на можливість аналізу та статичну достовірність. Тому при оцінюванні необхідно надавати перевагу стандартизованим методам: тестуванню, письмовим роботам, структурованому контролю, володінню практичними навичками, які відображені у навчальній програмі.

Оцінка за модуль визначається на підставі суми оцінок поточної навчальної діяльності (у балах) та оцінки підсумкового модульного контролю (ПМК) (у балах), яка виставляється при оцінюванні теоретичних знань та практичних навичок відповідно до переліків, визначених програмою дисципліни.

Максимальна кількість балів, яку студент може набрати під час вивчення кожного модуля, становить 200, у тому числі:

за поточну навчальну діяльність - 120 балів;

за результатами підсумкового модульного контролю - 80 балів.

Таким чином, частки результатів оцінювання поточної навчальної діяльності і підсумкового модульного контролю становлять відповідно 60% та 40%.

Оцінювання поточної навчальної діяльності

При оцінюванні засвоєння кожної теми модуля студенту виставляються оцінки за чотирибальною (традиційною) шкалою, з використанням прийнятих у БДМУ та затверджених методичною комісією критеріїв оцінювання. При цьому враховуються всі види робіт, передбачених методичною розробкою для вивчення теми. Виставлені оцінки за традиційною шкалою конвертуються у бали в залежності від кількості тем у модулі. Вага кожної теми в одному модулі має бути однаковою, але може бути різною у різних модулях.

Традиційна оцінка	Модуль 1	Модуль 2	Модуль 3
“5”	3,3	4,5	3,7
“4”	2,8	3,8	3
“3”	2	2,7	2,3
“2”	0	0	0
Самостійна робота	4,5	3	5,3

Вага кожної теми у межах одного модуля в балах має бути однаковою, але може бути різною для різних модулів однієї дисципліни і визначатися кількістю тем у модулі.

Форми оцінювання поточної навчальної діяльності мають бути стандартизованими і включати контроль теоретичної та практичної підготовки.

Підсумковий бал за поточну діяльність визнається як арифметична сума балів за кожне заняття та за індивідуальну роботу.

Максимальна кількість балів, яку може набрати студент за поточну діяльність під час вивчення модуля, вираховується шляхом множення кількості балів, що відповідають оцінці «5», на кількість тем у модулі (остання тема – підсумковий модульний контроль не враховується) з додаванням балів за індивідуальне завдання студента, **але не більше 120 балів.**

Мінімальна кількість балів за модуль, яку повинен набрати студент при його вивченні для допуску до підсумкового модульного контролю, вираховується шляхом множення кількості балів, що відповідають оцінці «3», на кількість тем у модулі. Згідно вазі балів: 1-й модуль 70 балів, 2-й модуль 70,2, 3-й модуль 71,3.

Оцінювання самостійної роботи студентів (СРС)

Оцінювання самостійної роботи студентів

Самостійна робота студентів, яка передбачена темою заняття поряд із аудиторною роботою, оцінюється під час поточного контролю теми на відповідному занятті. Засвоєння тем, які виносяться лише на самостійну роботу, перевіряється під час підсумкового модульного контролю.

Оцінювання індивідуальних завдань студента

Бали за індивідуальні завдання нараховуються студентіві лише за умов успішного їх виконання та захисту.

Кількість балів, яка нараховується за різні види індивідуальних завдань, залежить від їхнього обсягу та значимості, але не більше 10-12 балів. Вони додаються до суми балів, набраних студентом на заняттях під час поточної навчальної діяльності. **В жодному разі загальна сума балів за поточну навчальну діяльність не може перевищувати 120 балів.**

Відповідно за 1-й модуль – 4,5 балів, 2-й модуль – 3, 3-й модуль – 5,3 балів.

Підсумковий модульний контроль

Підсумковий модульний контроль здійснюється після завершення вивчення усіх тем модуля на останньому контрольному занятті з модуля.

До підсумкового модульного контролю допускаються студенти, які відвідали усі передбачені навчальною програмою з дисципліни аудиторні навчальні заняття та одержали на них позитивні оцінки («5», «4», «3»), а також при вивченні модуля набрали кількість балів, не меншу за мінімальну.

Студенту, який з поважних чи без поважних причин мав пропуски навчальних занять, дозволяється відпрацювати академічну заборгованість до певного визначеного терміну.

Форми проведення підсумкового контролю мають бути стандартизованими і включати контроль теоретичної та практичної підготовки.

Максимальна кількість балів, яку може набрати студент під час складання підсумкового модульного контролю, становить 80.

Підсумковий модульний контроль вважається зарахованим, якщо студент набрав **не менше 50 балів**.

РЕГЛАМЕНТ ПРОВЕДЕННЯ ПІДСУМКОВОГО МОДУЛЬНОГО КОНТРОЛЮ

Підсумковий модульний контроль складається із таких етапів.

I - етап – письмова відповідь на тестові завдання формату А (проводиться у комп'ютерному класі).

Студент відповідає на пакет тестів формату А. Кожний пакет містить тести формату А з тем кожного змістового модуля, які входять до складу підсумкового модуля.

II - етап – перевірка знань практичних навичок. Студент на препараті демонструє анатомічні утворення, які пропонує йому показати викладач, який приймає підсумковий модуль.

III - етап – усна відповідь на питання з матеріалу підсумкового модуля.

Студент усно відповідає на препараті матеріал за темами змістових модулів. Відповідає на додаткові питання за темами змістових модулів.

Номер модуля кількість навчальних годин/кількість кредитів ECTS	Кількість змістових модулів, їх номери	Кількість практичних занять	Конвертація у бали традиційних оцінок					Мінімальна кількість балів*
			Традиційні оцінки				Бали за виконання індивідуального завдання	
			"5"	"4"	"3"	"2"		
Модуль 1 176/5,9	9 (№1-9)	35	3,3	2,8	2	0	4,5	70
Модуль 2 154/5,1	3 (№10-12)	26	4,5	3,8	2,7	0	3	70,2
Модуль 3 105/3,5	3 (№1-3)	31	3,7	3	2,3	0	5,3	71,3

Оцінювання модуля та дисципліни

Оцінка за модуль визначається як сума підсумкового балу за поточну навчальну діяльність та балу за підсумковий модульний контроль і відображається за 200-бальною шкалою.

Оцінка з дисципліни виставляється лише студентам, яким зараховані усі модулі з дисципліни.

Визначення кількості балів, яку студент набрав з дисципліни

Кількість балів, яку студент набрав з дисципліни, визначається як середнє арифметичне кількості балів з усіх модулів дисципліни (сума балів за усі модулі ділиться на кількість модулів дисципліни).

Об'єктивність оцінювання навчальної діяльності студентів має перевірятися статистичними методами (коефіцієнт кореляції між поточною успішністю та результатами підсумкового модульного контролю).

За рішенням Вченої ради університету до кількості балів, яку студент набрав із дисципліни, можуть додаватися заохочувальні бали (не більше 12 балів) за призове місце на міжнародних олімпіадах та II етапі Всеукраїнської студентської олімпіади, але у жодному разі загальна сума балів за дисципліну не може перевищити 200 балів.

Оцінка за модуль вноситься екзаменатором до «Відомості результатів поточного та підсумкового модульного контролю» (Форма № Н-5.03-2), «Індивідуального навчального плану студента», «Журналу обліку відвідувань та успішності студентів».

Оцінка з дисципліни вноситься екзаменатором до «Відомості обліку успішності» (Форма № Н-5.03-1), «Журналу обліку відвідувань та успішності студентів», «Індивідуального навчального плану студента» та «Залікової книжки».

Конвертація кількості балів з дисципліни в оцінки за шкалою ECTS та за чотирибальною (традиційною) шкалою

Бали з дисциплін незалежно конвертуються як у чотирибальну шкалу, так і у шкалу ECTS.

Бали шкали ECTS у чотирибальну шкалу НЕ КОНВЕРТУЮТЬСЯ і навпаки.

Бали з дисципліни для студентів, які успішно виконали програму з дисципліни, конвертуються **кафедрою** у традиційну чотирибальну шкалу за абсолютними критеріями як нижченаведено у таблиці.

Оцінка за 200-бальною шкалою	Оцінка за чотирибальною шкалою
Від 180 до 200 балів	«5»
Від 150 до 179 балів	«4»
Від 149 до мінімальної кількості балів, яку повинен набрати студент	«3»
Нижче мінімальної кількості балів, яку повинен набрати студент	«2»

Примітка Ці критерії також застосовуються при визначенні оцінки за модуль за необхідності.

Студенти, які навчаються на одному факультеті, курсі, за однією спеціальністю, на основі кількості балів, набраних з дисципліни, ранжуються за шкалою ECTS таким чином:

Оцінка ECTS	Статистичний показник
«А»	Найкращі 10 % студентів
«В»	Наступні 25 % студентів
«С»	Наступні 30 % студентів
«D»	Наступні 25 % студентів
«Е»	Останні 10 % студентів

Ранжування з присвоєнням оцінок «А», «В», «С», «D», «Е» проводиться **деканатами** для студентів відповідного курсу та факультету, які навчаються за однією спеціальністю і **успішно** завершили вивчення дисципліни.

Студенти, які одержали оцінки «FX» та «F» («2») не вносяться до списку студентів, що ранжуються, навіть після перескладання модуля. Такі студенти після перескладання автоматично отримують бал «Е».

Оцінки з дисципліни «FX», «F» («2») виставляються студентам, яким не зараховано хоча б один модуль з дисципліни після завершення її вивчення.

Оцінка «FX» виставляється студентам, які набрали мінімальну кількість балів за поточну навчальну діяльність, але яким не зарахований підсумковий модульний контроль.

Ця категорія студентів має право на перескладання підсумкового модульного контролю за затвердженим графіком (але не пізніше початку наступного семестру). Повторне складання підсумкового модульного контролю дозволяється не більше двох разів.

Оцінка «F» виставляється студентам, які відвідали усі аудиторні заняття з модуля, але не набрали мінімальної кількості балів за поточну навчальну діяльність і не допущені до підсумкового модульного контролю. Ця категорія студентів має право на повторне вивчення модуля.

За дозволом ректора студент може підвищити оцінку з дисципліни шляхом перескладання підсумкового модульного контролю (не більше трьох разів за весь період навчання).

Оцінка ECTS у традиційну чотирибальну шкалу НЕ конвертується, оскільки шкала ECTS та чотирибальна шкала є незалежними.

Модуль 1 «Анатомія опорно-рухового апарату та нутроців»

Лекційний матеріал і самостійна робота студентів оцінюється в процесі поточного контролю на відповідних практичних заняттях і підчас підсумкового модульного контролю.

На кожному практичному занятті навчальна діяльність студента оцінюється таким чином:

«5» - 3,3 балів

«4» - 2,8 балів

«3» - 2 бали

«2» - 0 бал

Студентам, які написали реферати за запропонованими темами і виступили з цими рефератами на практичному занятті, до кількості балів за поточну навчальну діяльність додається відповідна кількість балів за індивідуальну роботу (не більше 8 балів).

Максимальна кількість балів за поточну навчальну діяльність студента – 120 [кількість практичних занять – 35; 35 x 2,8 бали (« 5» - 3,3 бал)= 115,5 балів + бали за індивідуальну роботу –4,5 балів].

Студент допускається до підсумкового модульного контролю при умові виконання вимог навчальної програми, відпрацювання усіх навчальних занять (лекцій і практичних занять) та в разі, якщо за поточну навчальну діяльність він набрав **не менше 72 балів - [кількість практичних занять – 35; 35 x 2 бали (« 3» -2 бал)= 70 бали].**

Підсумковий модульний контроль зараховується студенту, якщо він набрав не менше 50 балів із 80 балів.

Кількість балів, що присвоюється студентам при засвоєнні модулю, вираховується як сума балів за поточну навчальну діяльність і балів за підсумковий модульний контроль, а також додаються бали за індивідуальну роботу, якщо студент написав і доповів реферати з рекомендованих тем з використанням додаткової навчальної, а також наукової літератури.

Модуль 2 «Спланхнологія,центральна нервова система та органи чуття»

Лекційний матеріал і самостійна робота студентів оцінюється в процесі поточного контролю на відповідних практичних заняттях і підчас підсумкового модульного контролю.

На кожному практичному занятті навчальна діяльність студента оцінюється таким чином:

«5» - 4,5 балів

«4» - 3,8 балів

«3» - 2,7 бали

«2» - 0 бал

Студентам, які написали реферати за запропонованими темами і виступили з цими рефератами на практичному занятті, до кількості балів за поточну навчальну діяльність додається відповідна кількість балів за індивідуальну роботу (не більше 4,5 балів).

Максимальна кількість балів за поточну навчальну діяльність студента – 120 [кількість практичних занять –26; 26 x 4,5 бали (« 5» - 4,5 бал)= 117 балів + бали за індивідуальну роботу – 3 балів].

Студент допускається до підсумкового модульного контролю при умові виконання вимог навчальної програми, відпрацювання усіх навчальних занять (лекцій і практичних занять) та в разі, якщо за поточну навчальну діяльність він набрав **не менше 71,3 балів - [кількість практичних занять – 31; 31 x 2,7 бали (« 3» -3,5 бал)= 70,2 балів]**.

Модуль 3 «Периферійна нервова система, ангіологія.»

Лекційний матеріал і самостійна робота студентів оцінюється в процесі поточного контролю на відповідних практичних заняттях і підчас підсумкового модульного контролю.

На кожному практичному занятті навчальна діяльність студента оцінюється таким чином:

«5» - 3,7 балів

«4» - 3 балів

«3» - 2,3 бали

«2» - 0 бал

Студентам, які написали реферати за запропонованими темами і виступили з цими рефератами на практичному занятті, до кількості балів за поточну навчальну діяльність додається відповідна кількість балів за індивідуальну роботу (не більше 4,5 балів).

Максимальна кількість балів за поточну навчальну діяльність студента – 120 [кількість практичних занять – 31; 31 x 3,7 бали (« 5» - 5 балів)= 110 балів + бали за індивідуальну роботу – 10 балів].

Студент допускається до підсумкового модульного контролю при умові виконання вимог навчальної програми, відпрацювання усіх навчальних занять (лекцій і практичних занять) та в разі, якщо за поточну навчальну діяльність він набрав **не менше 70,4 балів - [кількість практичних занять – 31; 31 x 2,3 бали (« 3» -3,2 бал)= 70,4 балів]**.

Оцінювання самостійної роботи студента

Матеріал для самостійної роботи студентів, який передбачений в темі практичного заняття одночасно із аудиторною роботою, оцінюється під час поточного контролю теми на відповідному аудиторному занятті.

Оцінювання тем, які виносяться на самостійне опрацювання і не входять до тем аудиторних навчальних занять, контролюються під час підсумкового модульного контролю.

Оцінювання індивідуальної роботи студента

Кількість балів за індивідуальну роботу студента визначається у межах кожного модуля і не перевищують 12 балів. Бали за індивідуальну роботу в кожному модулі додаються до суми балів за поточну навчальну діяльність студента.

Бали за індивідуальну роботу можуть отримати студенти, які написали і доповіли реферати з рекомендованих тем з використанням додаткової навчальної, а також наукової літератури або зайняли призові місця за участь в олімпіаді з дисципліни серед студентів свого ВНЗ і вищих навчальних закладів України.

Кількість балів, які нараховуються студенту за індивідуальну роботу

Модуль 1	Модуль 2	Модуль 3
4,5 бали	3 балів	5,3

19. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

19.1 Базова

1. Сучасні аспекти функціональної анатомії центральної нервової системи (І.І.Бобрик, В.Г.Черкасов) - Київ, 2001 - 152с.
2. Сучасні аспекти функціональної анатомії центральної нервової системи (І.І.Бобрик, В.Г.Черкасов) – Київ, 2001 – 152с.
3. Неттер Ф. Атлас анатомії людини. - Львів: Видавничий дім Наутілус, 2004. - 592с.
4. Головацький А.С., Черкасов В.Г., Сапин М.Р., Парахін А.І. Анатомія людини.– Вінниця,

«Нова книга», 2007.–Т.1-3.

5. Черкасов В.Г., Кравчук С.Ю. Анатомія людини у трьох частинах. Навчальний посібник для студентів вищих медичних навчальних закладів ІV рівня акредитації. – Вінниця, «Нова книга», 2015.

19.2. Допоміжна

1. Методичні розробки практичних занять з анатомії людини. (Круцяк В.М. і співавт.) – Чернівці, 2000.

2. Хмара Т.В., Пішак В.П. Структурно-функціональна організація артеріальної системи – Чернівці: БДМА, 2003. – 204 с.

3. Методичні вказівки для самопідготовки студентів медичного факультету до практичних занять з анатомії людини (Спланхнологія) за кредитно-модульною системою відповідно до вимоги Болонського процесу. (Макар Б.Г., Федонюк Я.І., Кривецький В.В. та ін.) Методичні вказівки. Модуль 2. БДМУ, ТДМУ ім. І.Горбачевського Чернівці – Тернопіль, 2006. - С. 173.

4. Лікувально-діагностичні пункції та блокади в неврології: Навчальний посібник для студ. вищ. навч. закл. ІV рівня акредитації / Пашковський В.М., Кривецький В.В., Кривецька І.І. – Чернівці: БДМУ, 2006. – 144 с.

5. Анатомія черепних нервів (Круцяк В.М., Кривецький В.В.) – Чернівці:БДМУ, 2008. – 112с.

19.3 Інформаційні ресурси

1. Видеолекции профессора Роберта Аккланда по анатомии человека

2. Видеолекции Владимира Изранова <https://www.youtube.com/channel/UCplc1-V3K8qH7Uvk2SvsLAA>

3. Medical Vision обучающая и демонстрирующая внутренние органы человека медицинская программа.

4. Электронный анатомический атлас, Гистерезис, 2004г.

5. Интерактивная анатомия Primal Pictures Interactive Anatomy - <http://www.anatomy.tv/default.aspx>

1. <http://meduniver.com/Medical/Video/23.html>

2. <http://3dcharacters.livejournal.com/16844.html>

3. <http://arteksa.ru/>

4. http://medvuz.info/load/3d_atlas_anatomii_cheloveka/interaktivnyj_3d_atlas_anatomii_cheloveka/56-1-0-147

5. <http://4pda.ru/forum/index.phpshowtopic=406514>

6. <http://medicine-live.ru/video/2014/09/09/video-uroki-po-anatomii-na-russkom-ch3.html>

20. УКЛАДАЧІ ДОВІДНИКА ДЛЯ СТУДЕНТА (СИЛАБУСУ)

1. Слободян Олександр Миколайович – доктор медичних наук, професор, завідувач кафедри анатомії, клінічної анатомії та оперативної хірургії Буковинського державного медичного університету;

2. Кривецький Ігор Вікторович – кандидат медичних наук, асистент кафедри анатомії, клінічної анатомії та оперативної хірургії Буковинського державного медичного університету.